

NÁŠ ČAS

ČASOPIS UNIVERZITY KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE

SLOVO, ČO UM
AJ SRDCE VAŠE
POSILNÍ...

Konštantín Filozof Proglas

2017 | číslo 2
ročník XXI.

NAŠI ÚSPEŠNÍ ABSOLVENTI – RÓMOVIA

AKÝM ÚSKALIAM SÚ VYSTAVENÍ
RÓMOVIA NA SLOVENSKU, AK
CHCÚ BYŤ V ŽIVOTE ÚSPEŠNÍ?

EDITORIÁL

Milé čitateľky, milí čitatelia,

Antoine de Saint-Exupéry vo svojom nádhernom dielku Malý princ píše: „...po dlhej chôdzi po piesku, po skalách a po snehu našiel konečne cestu. A všetky cesty vedú k ľuďom“. Všetci sme počas letného semestra akademického roka 2016/2017 prešli tiež ďalší veľký kus cesty, za ktorým sa oplatí obzrieť. A my tak robíme v ďalšom čísle „Nášho času“.

Študentky a študenti prešli ďalším rokom svojho akademického vzdelávania, našu alma mater po slávnostných promóciách opustia stovky úspešných absolventov a budú hľadať svoju ďalšiu cestu. Prezident SR menoval do funkcie novú profesorku z našich radov, na fakultách sa svojimi pozoruhodnými výsledkami prezentujú vedecké tímy, prijali sme na univerzitnej pôde viacero významných odborníkov zo zahraničia i zo Slovenska, ktorí predstavili svoju prácu, podnietili náš záujem o diskusiu v náročných témach, posilnili medzinárodné a expertné partnerstvá. Na svoju cestu k ľuďom sa obrazne vydali aj mnohé vedecké štúdie, príspevky na realizovaných konferenciách, vedecké a odborné monografie, ale aj viaceré nápadité študentské projekty.

Univerzita mnohými aktivitami kráča po ceste vedúcej k ľuďom, k verejnosti. Univerzitná knižnica v marci pripravila podujatie s mottom „Knižnice pre všetkých“.

A tak sa v knižnici čítali rozprávky s najmenšími, realizovali besedy s cestovateľmi a školili sa mladí vedci. Ústav romologických štúdií Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva zasa organizoval pri príležitosti Medzinárodného dňa Rómov (8.4.) Týždeň rómskej kultúry, ktorého podujatia boli nasmerované nielen na študentov UKF v Nitre, ale aj na stredoškóľakov a širokú verejnosť. Stretli sa s veľkým záujmom, boli temperamentné a plné esencie života, ako tóny rómskej hudby, ktoré zneli počas prezentácie rómskych remesiel v obchodno-zábavnom centre v Nitre, workshopu rómskeho tanca alebo počas výstavy „Rómovia a umenie“ v priestoroch Galérie na Pedagogickej fakulte UKF v Nitre. V časopise tiež nájdete rozhovory s úspešnými Rómkami a Rómami, ktorí sú zároveň absolventmi Ústavu romologických štúdií.

Posledné týždne prednáškového obdobia sa už po pätásty krát niesli v znamení Nitrianskych univerzitných dní, ktoré priniesli verejnosti, študentom a zamestnancom nitrianskych univerzít množstvo nezabudnuteľných zážitkov a výziev. Prinášame Vám ohliadnutie sa za výberom kultúrno-spoločenských, študentských, ale aj odborných podujatí. Zároveň pripomíname aj ľudský a charitatívny rozmer, ktorý je jasnou informáciou o tom, že nitrianske univerzity kráčajú po ceste, ktorá vedie k ľuďom.

Stojíme na prahu leta s odhodlaním načerpať dostatok síl na ďalšie životné skúšky, pracovné a študijné povinnosti. Želám nám všetkým, aby sme vždy vedeli nájsť svoju cestu. Cestu, na ktorej nás neodradia ani skaly, ani sneh, ani piesok, pretože nás ňou budú sprevádzať dobrí, inšpiratívni a láskaví ľudia. Cestu, na ktorej aj my budeme iným zdrojom, energiou, radosťou a pomocou.

PhDr. Miroslava Čerešníkové, PhD.,
členka redakčnej rady,
prodekanka pre vonkajšie vzťahy a rozvoj FSVaZ

NÁŠ ČAS

ČASOPIS UNIVERZITY KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE

OBSAH

Nitrianske univerzitné dni ... **4**
Jarná cyklojazda ... **5**
Univerzitná kvapka krvi ... **5**
Nočný výstup na Zobor ... **6**
Športové aktivity ... **7**
Starnutie na Slovensku ... **7**
Superstar nitrianskych univerzít ... **8**
Prvá pomoc pre všetkých ... **9**
Science Talks ... **9**
Hračka pre dieťa ... **10**
Univerzitný mapathon ... **10**
Karneval v Riu po slovensky ... **11**
Týždeň rómskej kultúry ... **12**
Diagnóza v ošetrovatelstve ... **26**
Prednáška o hneďom zlate ... **32**
Interview Day ... **34**
Na slovíčko o slove ... **35**
Knižnice pre všetkých ... **36**
Rudolf Dilong a katolícka moderna ... **38**
Džezové pašie ... **40**
Vyjdite od monitorov do skutočného sveta ... **42**
Nápadité marketingovo-komunikačné projekty ... **43**
Život a kultúra po hispánsky ... **44**
Odkry pravdu ... **46**
Prieniky inšpirácií ... **47**
Zišli sa historické spolky ... **48**
Divadelný festival ... **50**
ŽIVEko 2017 ... **52**
Nie je všetko zlato, čo sa blyští ... **54**
Spolupráca UKF – IMB ... **56**
Univerzita otvorená čínskym študentom ... **57**
Študentská vedecká konferencia ... **58**
Talentovaní študenti ... **59**
Deň Milana Adamčiaka ... **60**
Nitrianske štatistické dni ... **60**
Metodika CLIL ... **61**
Známe aj neznáme rozprávky ... **62**
Doktorandská konferencia ... **63**
Identita na mnoho spôsobov ... **63**
Prednáška prof. Tomáša Urbánka ... **64**
Ocenený projekt FF ... **64**
ŠVOUČ na Filozofickej fakulte ... **65**
Zahraničný odborník na FSVaZ ... **65**
Médiá bez okuliarov ... **66**

Lubočná tradícia ... **66**
Kniha o Alexandrovi Dubčekovi ... **67**
Stretli sa bádatelia z oblasti ... **67**
Študenti diskutovali o budúcnosti EÚ ... **68**
Te Deum ... **68**
Návšteva prof. Dejicu ... **68**
Byzantská filozofia v rámci európskej kultúry ... **69**
Workshop o multikulturalizme ... **69**
Vedy o športe ... **70**
II. miesto na futbalovom turnaji ... **70**
510 nových publikácií ... **71**
Medzinárodná vedecká spolupráca ... **71**
Hodnotenie kompetencií učiteľov ... **72**
Architektúra 20. storočia v Nitre ... **73**
Nová profesorka ... **74**

TIRÁŽ

Náš čas 2/2017

Časopis Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, ročník XXI., číslo 2 (133), 2017

Redakcia

Mgr. Jana Krajčovičová
(výkonná redaktorka),
Ing. Mgr. Tatiana Palkovičová,
Lubo Balko (foto, grafika a sadzba)

Vydáva UKF v Nitre

Univerzita Konštantína Filozofa,
rektorát, Tr. Andreja Hlinku č. 1,
949 74 Nitra,
e-mail: jkrajcovicova@ukf.sk,
info@ukf.sk,
Tel.: 037/6408 030,
web: www.ukf.sk/media-ukf/nas-cas

Predná strana obálky: Prezentácia
tradičných rómskych remesiel a kultúry,
OC Centro, foto: LB.

EV 1260/08 | ISSN 1338 - 3272
IČO vydavateľa - IČO 00 157 716
Jún 2017, periodicita: 5 čísiel ročne

UZÁVIERKA

čísla 3/2017: 31.8.

Svoje príspevky, postrehy, nápady môžete zaslať na adresu: jkrajcovicova@ukf.sk. Rovnako nám dajte vedieť o aktivitách, ktoré pripravujete na vašich pracoviskách, aby sme mohli robiť stále kvalitnejší a zaujímavejší časopis. Ďakujeme.

facebook.com/ukfvnitre

NITRIANSKE UNIVERZITNÉ DNI

Jubilejný pätnásty ročník Nitrianskych univerzitných dní mali možnosť zažiť študenti a obyvatelia Nitry v dňoch 22. apríla až 5. mája 2017.

Pripravené bolo množstvo vedecko-odborných, športových, umeleckých a spoločenských podujatí, ktoré sa konali na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre, Slovenskej poľnohospodárskej univerzite a v uliciach mesta.

Záštitu nad podujatím prevzali prof. RNDr. Ľubomír Zelenický, CSC., rektor UKF, Dr.h.c. prof. Ing. Peter Bielik, PhD.,

rektor SPU, doc. Ing. Milan Belica, PhD., predseda Nitrianskeho samosprávneho kraja a doc. Ing. Jozef Dvonč, CSC., primátor mesta Nitry.

Snahou organizátorov je prostredníctvom tohto podujatia prehľbovať vzájomnú komunikáciu a spoluprácu s dôrazom na aspekt spolupatričnosti nitrianskych univerzít, mesta a kraja.

Ďalším, nemenej dôležitým cieľom je reprezentácia oboch univerzít navonok vo vzťahu k obyvateľom mesta Nitry a nitrianskeho regiónu, k úradom štátnej správy a samosprávy, významným inštitúciám a výrobným podnikom na území mesta a regiónu, ako aj k univerzitám na Slovensku a v zahraničí.

JARNÁ CYKLOJAZDA

Nitrianske univerzitné dni 2017 odštartovala v sobotu 22. apríla Jarná cyklojazda mestom Nitra. Podujatie zorganizovala pri príležitosti "Dňa Zeme" cykloiniciatíva Rozbicyklujme Nitru! a prišiel ho svojou prítomnosťou podporiť aj národný cyklokoordinátor Peter Klučka, ktorý podporil aj ideu neobmedzeného sprejazdnenia pešej zóny pre cyklistov. Cieľom iniciatívy je uznanie cyklistickej dopravy ako rovnocenného druhu dopravy a jej integrácia s ostatnými druhmi dopravy. Trasa cyklojazdy viedla z námestia cez pešiu zónu na Triedu Andreja Hlinku. Odtiaľ prešli cyklisti po nábreží rieky Nitra až do Hideparku, kde si mohli pozrieť výstavu fotografií z projektu Urban ideas a premietanie filmu Bicykle verus autá.

UNIVERZITNÁ KVAPKA KRVI

Nitrianske univerzitné dni pokračovali v pondelok 24. apríla humanitným podujatím spojeným s dobrovoľným darovaním krvi - Univerzitnou kvapkou krvi UKF. Mobilný odber krvi pripravila naša univerzita v spolupráci s Národnou transfúznou službou SR pracovisko Nitra, s myšlienkou organizácie prišla prorektorka pre vzťahy s verejnosťou a sociálne veci PhDr. Miroslava Líškova, PhD.: „Nitrianske univerzitné dni a Študentské dni nitrianskych univer-

zít sú komplexom podujatí, kde som pocítovala potrebu zaradiť podujatie, ktoré bude dávať študentom a pracovníkom univerzity možnosť darovať krv aj v iných termínoch ako počas Študentskej kvapky krvi a Valentínskej kvapky krvi. Vytvorili sme tak tradíciu podujatia, ktoré sa v jarných a jesenných termínoch študentských dní pravidelne opakuje.“

Mgr. Lýdia Tábiová, koordinátorka mobilných odberov z Národnej transfúznej služby SR pracovisko Nitra, zhodnotila zaradenie tejto pravidelnej aktivity tak na strane UKF, ako aj SPU, ako dobrý krok v spolupráci jednotlivých inštitúcií s Národnou transfúznou službou SR pracovisko Nitra. Význam Univerzitnej kvapky krvi vidí najmä pri získavaní prvoradcov.

Ako informovala PhDr. Erika Krištofová, PhD., z Katedry ošetrovateľstva, ktorej študenti a študentky sekundovali pracovníkom Národnej transfúznej služby, odberu sa zúčastnilo 49 darcov, z toho bolo možné krv odobrať 45 darcom z radov študentov a zamestnancov UKF v Nitre, za čo im patrí veľké poďakovanie.

Počas celého výstupu vládla priateľská a veselá nálada, ktorá jednoznačne dopomohla ľahšie zložiť a prekonať túto dominantu Nitry. Po náročnom výstupe čakal účastníkov nádherný a panoramatický výhľad na mesto a okolie, ktoré žiarilo tisíckami drobných svetiel. Nechýbalo však spoločné fote-nie, opekanie a tradičné spievanie pri ohni v sprievode gitary, ktoré prinieslo tomuto miestu čarovnú atmosféru.

Podujatie sa skončilo v nočných hodi-nách a študenti s čelovými lampami a baterkami vytvorili nezabudnuteľnú žiaru zostupujúcu dolu zoborskou lesostepou. Počasie bolo tento rok veľmi priaznivé a v priebehu celého poduja-tia sa nevyskytli žiadne problémy. Na záver ostáva iba dúfať, že opäť o rok sa stretneme v podobnej nálade a rovna-kom počte.

ŠPORTOVÉ AKTIVITY

Súčasťou Nitrianskych univerzitných dní boli aj športové zápasy medzi študentmi UKF a SPU, a to pod orga-nizačnou taktovkou Katedry telesnej výchovy a športu PF UKF v Nitre. Dňa 24. apríla 2017 naše volejbalistky UKF Nitra s prehľadom zvíťazili nad SPU 3:0, avšak volejbalisti UKF podľahli SPU 3:1 na sety. Dňa 25. apríla 2017 sa v špor-tovej hale SPU konal Futsalový zápas, kde SPU zdolali študentov UKF 9:8. Takisto si s našimi hráčmi poradili aj vo Florbalovom zápase 12:9. V stredu 26. apríla 2017 sa konal Jarný beh Nitrou. Na nábreží rieky Nitry sa stretlo celkovo

72 pretekárov (muži: 46; ženy: 26; UKF – 71; SPU – 1). Trasa behu viedla od Chrenovského mostu cez chodník na Wilsonovom nábreží po Univerzit-ný most a naspäť. V kategórii Ženy 2800 m zvíťazila Martina Michelčíková s časom 11:56,0 min a v kategórii Muži 4200 m Dávid Mazúch (UKF) 13:41,0 min, obaja z UKF v Nitre. V ten istý deň sa konali medziuniverzitné preteky vo vodnom slalome. Zúčastnilo sa ich 6 dvojíc, ktoré si medzi sebou zmerali sily na tečúcej rieke Nitra. Víťazom srdečne blahozeláme!

NOČNÝ VÝSTUP NA ZOBOR

Každoročne stovky študentov nemajú strach zbalit batohy a vydať sa na cestu k nočnej zoborskej Pyramíde. Ani tento rok organizátori od tejto akcie neupustili a v rámci Nitrianskych univerzitných dní pripravili tradičný výstup na vrch Zobor, ktorý je veľmi populárny. Toto turistické podujatie bolo určené pre študentov a zamestnancov Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a uskutočnilo sa dňa 24. apríla 2017 o 19.00 h. Výstup na Zobor bol jednou z prvých akcií tohtoročných Nitrianskych univerzitných dní a ako už

býva zvykom, veľké množstvo prívržen-cov tejto rekreačnej turistiky sa stretlo pred Študentským domovom Zobor. Študenti, ktorí sa zaregistrovali cez formulár na univerzitnej facebookovej stránke, dostali symbolicky Horalku a plní entuziazmu sa vybrali zložiť nitriansku Pyramídu. Vrch Zobor bol ľahko dostupný a cesta k nemu viedla dvoma trasami. Samozrejme najkratšiu a najstrmšiu variantu možno odporučiť skôr trénovanejším ľuďom. Naopak dlhší a mierne záťažový výstup je vhodnejší pre ľudí, ktorí si chcú výstup vychutnať. Na Zobor môžete vystúpiť modrou, červenou a zelenou turistickou značkou, respektíve ich kombináciami.

STARNUTIE NA SLOVENSKU

Dňa 26. apríla 2017 sa v rámci Nitrian-skych univerzitných dní uskutočnila odborná prednáška PhDr. Zory Bútorovej, CSc., sociologičky a analytičky, ktorá aktuálne pôsobí na Inštitúte pre verejné otázky. Vo svojej prezentácii sa zame-rala na tému „Starnutie na Slovensku – výzvy a perspektívy“. Podrobnejšie sa venovala základnej problémovej situácii, starším ľuďom medzi nami – ich spoločenskej roli, problémom a per-spektívam, starším ľuďom na trhu práce, diskriminácii a rovnosti šancí, odchodu do dôchodku, otázkam veku a zdra-via. Ako kľúčové sa z jej pohľadu javí zameranie na aktívne starnutie, ktoré začína už v mladom veku. Myšlienky podložila množstvom výskumných zistení, ktoré vzájomne prepájala a poskytla nové pohľady na diskutované témy. Prednášku organizovala Katedra sociálnej práce a sociálnych vied Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva UKF v Nitre. Vedeckým garantom podujatia bola prof. PhDr. Martina Mojtovej, PhD., organizačným garantom Mgr. Magdalé-

na Halášová, PhD. Odbornú prednášku uviedla prorektorka pre vzťahy s verej-nosťou a sociálne veci PhDr. Miroslava Líšková, PhD.

Sme veľmi radi, že p. Bútorová prijala naše pozvanie a dala možnosť študen-tom dozvedieť sa nové informácie v ak-tuálnej téme, akou starnutie populácie nepochybne je.

vytancovať. Nitrianska Superstar mala zvládnutú organizáciu, dobrých moderátorov, vynikajúcich hudobníkov, odvážnych súťažiacich a trojčlennú odbornú porotu. Konkrétne išlo o speváčku súťaž študentov v interpretácii populárnych piesní. Navyše nechýbali súťaže spojené s hudbou a pivom a hlavne výborní hudobní hostia. Vystúpenia boli často výrazne ojedinelé a následne dostali porotcovia priestor na zhodnotenie výkonu súťažiacich. Tento rok si však výhercu vyberali fanúšikovia. Výhercom sa stal ten, ktorý mal najväčši a najveľkolepejší aplauz.

SUPERSTAR NITRIANSKÝCH UNIVERZÍT

O tom, že žáner pop-rockovej hudby obľubuje široké publikum našich študentov a mládeže, sme sa mohli presvedčiť na ďalšom ročníku maximálne vydareného speváckeho podujatia s názvom Superstar nitrianskych univerzít, ktoré sa konalo pred budovou Študentského domova Zobor.

Študentský parlament UKF v Nitre v spolupráci s Univerzitou Konštantína Filozofa v Nitre, so Slovenskou poľnohospodárskou univerzitou a mestom Nitra si pripravili pre širokú verejnosť dňa 25. apríla 2017 so začiatkom o 18.00 h. v rámci NUD 2017 pestrý program, počas ktorého si prišli na svoje všetci priaznivci modernej hudby a, samozrejme, každý, kto sa chcel poriadne

Súťaž bola sprevádzaná vystúpeniami známych slovenských pop-rockových kapiel. Prví, ktorí začali rozhrievať publikum, boli mladí hudobníci z kapely Sematam, ďalej kapela Peter Bedrich & Band a jedna z najpopulárnejších alternatívnych kapiel Slovenska, Billy Barman. Hlavným headlinerom a zlatým

klincom programu sa stala slovenská hardcore - punkrocková kapela Bijou-Terrier, ktorá svojím temperamentom rozprúdila poriadnu zábavu a roztancovala davy fanúšikov.

Súčasťou tohto podujatia bol aj sprievodný program ARTjam, kde si mohli všetci vychutnať umenie v podobe Street style battle v maľovaní a sprejovaní na stenu.

Veríme, že táto súťaž sa aj budúci rok bude tešiť podobnému záujmu a ešte väčšej podpore tejto jedinečnej platformy, ktorá slúži konfrontácii výnimočných speváckych talentov našich univerzít.

PRVÁ POMOC PRE VŠETKÝCH

Akákoľvek prvá pomoc je lepšia ako žiadna. Každý človek ktorý je v núdzi, si vyžaduje poskytnutie prvej pomoci a je odkázaný na pomoc iných ľudí. Preto sa Mládež slovenského Červeného kríža spoločne s Fakultou sociálnych vied a zdravotníctva Univerzity Konštantína Filozofa, rozhodla zorganizovať podujatie, ktoré sa konalo dňa 25. apríla 2017 o 9.00 h. na Hlavnej budove Tr. Andreja Hlinku. Išlo o súťaž v poskytovaní laickej prvej pomoci, ktorá bola určená pre všetkých študentov univerzít. Cieľom podujatia bolo motivovať študentov k dobrovoľníckym aktivitám prostredníctvom rôznych disciplín, ktoré museli študenti absolvovať. Do súťaže sa zapojili najmä žiaci 1. a 2. ročníka FSVaZ UKF v Nitre v rámci odborov Urgentná zdravotná starostlivosť a Sociálna práca. Jednotlivé súťažné disciplíny pozostávali z rôznych úloh. Prvou disciplínou bol vedomostný test, kde si študenti mohli preveriť svoje vedomosti z oblasti

zdravotnej starostlivosti. Na ďalšom stanovišti si študenti mohli vyskúšať tzv. Jacíkov test motorickej zdatnosti, ktorý predstavuje rýchle zmeny polôh tela a preveruje tak obratnosť, silu a vytrvalosť. K ďalším disciplínam patrila napríklad správna resuscitácia dieťaťa a dospelého osoby, beh s bremenom cez prekážky, plávanie v odeve so sťažovacími podmienkami a pod. Na záver si

študenti mohli vyskúšať zinscenovanú dopravnú nehodu a rýchly prevoz imobilného pacienta do sanitky. V rámci tohto podujatia, ktoré bolo súčasťou tohtoročných Nitrianskych univerzitných dní si prišli na svoje nie len súťažiaci, ktorí sa nebáli vyskúšať svoje schopnosti a zručnosti, ale aj všetci zúčastnení, ktorí svojou podporou vytvorili príjemnú súťažnú atmosféru.

SCIENCE TALKS

Dňa 2. mája 2017 sa na pôde Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre v spolupráci s Univerzitou Konštantína Filozofa v Nitre konala odborná prednáška hlavného partnera NUD 2017 – Slovenské elektrárne a.s. – pre študentov na tému Radón okolo nás. Prednáška mala za úlohu poskytnúť rôzne zaujímavosti z oblasti fyziky ako aj fakty o obývanej rádioaktivity a nakoniec sme získali možnosť nahliadnuť do zákulisia projektu Misia Mars, ktorej sa zúčastnila aj jedna Slovenka, ktorá sa jednoducho nebála ísť za svojím snom. Fyzikálne pokusy prebiehali priamo v aule, aj napriek ich pomernej nebezpečnosti, na ktorú sme boli upozornení hneď na začiatku. Som si istá, že aj tí zúčastnení, ktorí k fyzike neprejavovali príliš pozitívne vzťahy, boli unesení tým, ako efektne vyzerajú tieto pokusy v praktickom prevedení. Či už to bola mexická vlna, ktorá znázorňovala vodivosť materiálov alebo tekutý dusík, ktorého

„obeťou“ sa stala dievčina z publika alebo dusíková balónová bomba, ktorá prekvapila sluchové orgány všetkých prítomných, hoci vybuchla až v priebehu druhej prednášky. Vedeli ste, že naše diviaky sú rádioaktívne? Alebo, že môžete natrafiť na rádioaktívny hrb na vašom výlete v lese? Ak nie, tak teraz už viete! Ale ubezpečím vás, že absolútne nič vám nehrozí, pretože každý jeden predmet, ktorý nás obklopuje, má svoje rádioaktívne žiarenie! A máte ho aj vy! Viac nám o tejto téme povedal pán Ing. Juraj Miššík. Ozrejmil otázky týkajúce sa rádioaktivity na našom území, a aj to, či je táto kontaminácia nebezpečná pre zdravie človeka. Rádioaktivita na našom území pochádza z atmosférických testov jadrových zbraní, ktoré sa konali v rokoch 1945-1985 na ďalekom Severnom póle. Avšak, ani táto vzdialenosť nezabránila kontaminácii pôdy na Slovensku. Ďalším zdrojom bol tragický výbuch Černobylských elektrární 26. apríla 1986. A prečo práve diviaky? Pretože skonzumujú naozaj všetko, čo im príde do cesty. Práve kvôli tomuto dôvodu sa kontroluje každý ulovený jediniec, vďaka čomu môžeme mať istotu, že iba minimálne množstvo

diviakov prekročí hygienický rámec kontaminácie. A keď sa tak aj náhodou stane, nemáte dôvod na obavy, keďže je málo pravdepodobné, že sám dokážete zjesť jedného urasteného diviaka. Dôkazom toho, že Slovenky nie sú len krásne, ale aj inteligentné a cielavedomé potvrdzuje Dr. Michaela Musilová, slovenská účastníčka Misie Mars. Porozprávala nám svoj životný príbeh, ako sa malé žieňa zo Slovenska nebála snívať vo veľkom a hlavne, že sa nebála svoje sny aj splniť. Priblížila nám svoje pôsobenie v NASA a hlavne dôležitú úlohu astrobiologičky pri simulovaní osídľovania planéty Mars. Dovolila nám nahliadnuť do zákulisia tohto významného projektu, do úskalí ním sprevádzaných a priateľstiev, ktoré vznikli v týchto hraničných situáciách. Predstavila nám spôsob života, radosti a starosti ľudí, ktorí krvo- potne pracujú na tom, k akým riešeniam by sa ľudstvo mohlo uchýliť v budúcnosti pri riešení krízových globálnych situácií. Týmto by som sa chcela poďakovať organizátorom v mene všetkých prítomných, za hostov prednášky, a za zaujímavé a obohacujúce informácie, ktoré nám boli poskytnuté.

HRAČKA PRE DIEŤA

Je lepšie darovať ako byť obdarený - týmto heslom sa riadili organizátori tretieho ročníka charitatívneho podujatia Hračka pre dieťa, ktoré sa konalo dňa 2. mája 2017 na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre. Zakladateľkou podujatia je prof. PhDr. Martina Mojtoová, PhD., vedúca Katedry sociálnej práce a sociálnych vied FSVaZ, ktorá ako matka trochu detí vníma citlivo potreby detí zo sociálne znevýhodneného prostredia. Každý, kto niečo daroval, bol zároveň obdarovaný zrkadielkom alebo odznakom s logom podujatia. To, že ľuďom nie sú ťažké osudy, hoci aj cudzích detí ľahostajné, potvrdil hojný počet účastníkov a prispievateľov nielen z radov študentov a zamestnancov školy, ale aj širokej verejnosti. Počas akcie sa podarilo vyzbierať nemalé množstvo zachovalého šatstva,

obuvi, hračiek, ako aj školských potrieb a detských knížiek a takto spôsobiť veľkú radosť deťom, ktorým boli dary poskytnuté do Centra Slniečko, n.o., Útulku pre jednotlivca s deťmi v Nitre, tiež rodinám v lokalitách Orechov Dvor a Dražovce prostredníctvom terénnych sociálnych

pracovníkov MsÚ Nitra. V neposlednom rade treba poznamenať aj dobrý pocit na srdci, ktorý po takejto dobročinnnej akcii zostane ako organizátorom, tak aj prispievateľom. Je krásne vedieť, že patríte k tým, ktorí pomáhajú deťom v núdzi.

UNIVERZITNÝ MAPATHON

pre organizáciu Lekári bez hraníc, ktorá sa vďaka tejto činnosti dokáže lepšie pohybovať na doteraz nezmapovaných miestach. Na takéto digitálne mapovanie používajú online open source nástroj OpenStreetMap, vďaka ktorému vytvárajú mapové vrstvy budov, ciest na podklade satelitných snímok. Znie to komplikovane, ale vďaka uplynulému mapathonu, kde bolo všetko objasnené hlavne pre úplných laikov, ako som bola aj ja, tak to nebolo až také komplikované. Ako začiatočníkovi mi bol objasnený mapový editor, samozrejme, tí skúsenejší mali možnosť pokročiť aj ďalej. Je to skvelá príležitosť pre ľudí, ktorí chcú pomáhať aj v organizácii Lekári bez hraníc, napriek tomu, že nemajú zdravotnícke vzdelanie. Nechcem túto aktivitu dehonestovať a povedať, že prispieť sa dá aj „takouto troškou“, pretože je to naozaj dôležitá pomoc. Vďaka ľuďom, ktorí sa mapathonom venujú, majú ľudia v organizácii Lekári bez hraníc čoraz menej bielych miest na mapách a vedľa sa zorientovať aj v donedávna nezmapovaných oblastiach.

chirurgické zákroky, operácie i ambulantné vyšetrenia, bojujú s epidémiami a vedú očkovacie kampane. Samozrejme, aj táto organizácia má svoju dobrovoľnícku zložku, a to aj vďaka takýmto mapathonom. Zúčastniť sa ich môžu nielen študenti, ale aj hocikto iný, kto má záujem dobrovoľne sa podieľať na niečom takom ušľachtilom. Na uplynulom mapathone mali študenti možnosť mapovať biele miesta na mape

Dňa 3. mája 2017 mali študenti na Katedre geografie Fakulty prírodných vied UKF v Nitre (a nielen oni) možnosť navštíviť univerzitný mapathon pre organizáciu Lekári bez hraníc. Lekári bez hraníc sú jednou z najväčších humanitárnych a zdravotníckych organizácií na svete. V krajinách, kde nefungujú alebo úplne chýbajú akékoľvek zdravotnícke štruktúry, poskytujú zdravotnú starostlivosť, prevádzkujú kliniky, vykonávajú

KARNEVAL V RIU PO SLOVENSKY

Neodmysliteľnou súčasťou NUD 2017 sú hudobné, umelecké a spoločenské podujatia. Medzi tradičné patrí jednoznačne podujatie, ktoré aj tento rok nieslo názov „Karneval v Riu po slovensky“. Do tohto alegorického sprievodu boli zapojení študenti a pedagógovia Univerzity Konštantína Filozofa a Slovenskej poľnohospodárskej univerzity, ktorí prechádzali v stredu 3. mája 2017 na alegorických a farebných vozoch cez mesto. Súčasťou vystúpenia boli

po areál autoškoly SPU, kde sa konal 12. ročník obľúbeného študentského podujatia s názvom Bažant Majáles, kde vystúpili známe kapely ako Medial Banana, Para, Polemic a iní. Divákov a fanúšikov neodradilo ani nepriaznivé počasie a aj napriek intenzívnemu dažďu návštevníci zotrvali pri všetkých programoch. Veľká vďaka patrí nie len zúčastneným, ale aj organizátorom a pevne veríme, že sa všetci spolu stretieme aj budúci rok.

tanečné školy, jednotlivé súbory oboch univerzít a záujmových združení Nitry. Sprievod viedli nitrianske mažoretky a o hudobný sprievod a dobrú náladu sa postarala skupina Campana Batuca-da, prvá škola samby na Slovensku. Ide o jedinečný orchester interpretujúci brazílsku sambu, batucadu, sambu reggae a mnohé iné žánre spojené s moderným groovom. Zakladateľom a lídrom školy je Igor Holka, ktorý predviedol skvelú bubenicu šou, dobrú náladu a energiu spolu s celým orchestrom. Začiatok sprievodu sa odohrával na Svätoplukovom námestí pred budovou DAB v Nitre. Sprievod pokračoval cez pešiu zónu, až

Autori článkov:
Klaudia Belicová,
doc. PaedDr. Jaroslav Broďani, PhD.,
Viktória Csúriová,
Mgr. Nikoleta Fellnerová,
PhDr. Elena Gažíková, PhD.,
Mgr. Magdaléna Halássová, PhD.,
doc. PaedDr. Nora Halmová, PhD.,
Scarlett Šuláková

Foto:
Lubo Balko (1.-17.),
Mgr. Magdaléna Halássová, PhD., (18.)
Mgr. art. Martin Havran (19.)

TÝŽDEŇ RÓMSKEJ KULTÚRY

Pri príležitosti Medzinárodného dňa Rómov sa konala desiatka rôznorodých aktivít od diskusií až po prezentácie rómskeho umenia.

Živou knižnicou na tému „Príbehy úspešných Rómov“ sa v pondelok 3. apríla 2017 na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre začalo už tradičné podujatie s názvom Týždeň rómskej kultúry. Stredoškólači z nitrianskeho Gymnázia Párovská 1 sa v Krajskej knižnici stretli s možno verejnosti menej známymi Rómami Edom Čonkom, Petrom Pollákom ml., Ivanom Rácom a Mirom Balogom, ktorí sa s nimi podelili o svoje skúsenosti. Cieľom organizátorov bolo priblížiť úskalia a problémy, ktorým sú Rómovia na Slovensku vystavení, ak chcú byť

v živote úspešní. Týždeň rómskej kultúry pokračoval desiatkou rôznorodých aktivít určených pre študentov a zamestnancov univerzity, ale aj pre verejnosť. Okrem diskusií a workshopov pripravili organizátori aktivity zamerané na prezentáciu rómskych remesiel, umenia, ale aj tradičných jedál. „Téma Rómov, ktorá v súčasnosti rezonuje v slovenskej spoločnosti, je nosnou témou nášho pracoviska a týmto spôsobom sme sa rozhodli osláviť Medzinárodný deň Rómov, ktorý pripadá na 8. apríla,“ informovala Mgr. Jurina Rusnáková, PhD.,

riaditeľka Ústavu romologických štúdií Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva UKF v Nitre.

V stredu 5. apríla sa uskutočnila beseda s etnografkou Zuzanou Kumanovou na tému rómskeho holokaustu, ktorý má dodnes prívlastok neznámy. Naučiť sa niekoľko prvkov rómskeho tanca dostali príležitosť študentky univerzity vo štvrtok 6. apríla na workshope s Marišou Oláhovou, ktorá je vedúcou rómskeho súboru Rómka z Detvy. V ten istý deň žiaci súkromnej strednej školy v Kežmarku a rómska muzika Sendreiovcí prezentovali v CENTRO NITRA rómske remeslá.

„Rómske tradičné remeslá sú súčasťou kultúry Rómov. Prezentácia prvkov rómskej kultúry môže byť cestou zblížovania sa Rómov a majoritného obyvateľstva, aj preto sme sa tento rok rozhodli osloviť niekoľkým akciami širokú verejnosť“, povedala Jurina Rusnáková. Záujemcovia tak mohli vidieť výrobky kováčov, rezbárov, prútikárov, produkty ženských remesiel a počuť výbornú hudbu. Pedagógovia Ústavu romologických štúdií

zároveň pripravili minikurz rómskeho jazyka, ktorým oslovili najmä deti.

V piatok 7. apríla podvečer sa v Galérii Univerzum konala vernisáž výstavy Rómovia a umenie. Výstavu výtvarných diel rómskych umelcov zo Slovenského národného múzea v Martine a prác umeleckých kováčov z Dunajskej Lužnej otvorili dekan Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva UKF Rastislav Rosinský spolu s riaditeľkou Ústavu romologických štúdií Jurinou Rusnákovou. O hudobný umelecký zážitok sa postarali Barbora Botošová a Ľubomír Gašpar, výborná Kamila Mitrašová dojala poslucháčov recitáciou básne v rómskom jazyku.

Týždeň rómskej kultúry pokračoval 10. apríla workshopom o pomoci a pomáhaní s autorkou románu "Ci-

gánka" Janette Mottlovou Mazíniovou. Súbor kultúrno-spoločenských podujatí uzavrela 12. apríla moderovaná diskusia o spolupráci Rómov a Nerómov na tému „Príklady dobrej praxe“. Hostami moderátora Michala Havrana boli Zuzana Balážová z Rómskeho advokačného a výskumného strediska, Vladimír Ledecký, starosta obce Spišský Hrhov, a Tivadár Berky, starosta z Nitry nad Ipľom. Takmer dve hodiny diskutovali so študentmi o tom, ako sa veci dajú robiť, a nie prečo sa nedajú, ako je možné, že niektorí ľudia dokážu byť úspešní aj v prostredí, ktoré k nim nie je práve najpriateľskejšie a ako sa vyrovnávajú s prekážkami. Týždeň rómskej kultúry tak opäť priniesol mnohé inšpirácie, načrtnul riešenia problémov, poučil, ale aj rozveselil.

-red-, foto: LB

← a ↩ Workshop s Marišou Oláhovou

↑ a → Prezentácia tradičných rómskych remesiel a kultúry v OC Centro

„Pre prax pripravujeme všestranných pomáhajúcich profesionálov.“

Rozhovor s Mgr. Jurinou Rusnákovou, PhD., riaditeľkou Ústavu romologických štúdií Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva UKF v Nitre.

V apríli 2016 Ústav romologických štúdií oslávil štvrtstoročie svojho vzniku. Čo sa za ten čas zmenilo?

Ústav romologických štúdií vznikol pod názvom Katedra rómskej kultúry v roku 1990 s cieľom pripravovať pre prax učiteľov rómskych detí a neskôr aj iných pomáhajúcich profesionálov. Pracovisko malo ambíciu priniesť do vysokoškolského prostredia témy spojené s Rómami, rozširovať rady vysokoškolsky vzdelaných Rómov, prispieť k budovaniu tolerantnej a inkluzívnej spoločnosti. Tieto ciele sú živé aj v súčasnosti a myslím, že sa nám ich darí naplňať o čom svedčí jednak dlhý rad úspešných absolventov a zároveň zameranie štúdia u nás. Každý študijný program, ktorý sme od vzniku pracoviska otvorili, obsahuje blok tzv. romologických disciplín (rómsky jazyk, dejiny Rómov, atď.), ale aj predmetov zameraných na multikultúrnú výchovu. Pracovisko, samozrejme, za tie roky prešlo viacerými zmenami, od tých pre verejnosť najviditeľnejších, akou bola zmena názvu, až k zmenám zamerania v pedagogickej činnosti.

V súčasnosti uchádzačom ponúkame študijný program Sociálne služby a poradenstvo, ktorý sme takmer pre desiatimi rokmi otvorili ako prví na Slovensku. Veľmi dobré výsledky zaznamenávame aj v oblasti vedy a výskumu, tvoriví pracovníci ÚRŠ sú pravidelne nositeľmi zaujímavých vedeckých projektov. Prepojenie s praxou považujeme, okrem pedagogickej a vedeckej činnosti, za tretí najdôležitejší pilier našej práce. Možno neskromne si dovoľím povedať, že naši zamestnanci patria medzi uznávaných odborníkov v rôznych oblastiach súvisiacich s Rómami alebo marginalizovanými rómskymi komunitami, dôkazom o tom je ich expertné pôsobenie na ministerstvách, Úrade splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity a v iných národných aj zahraničných alebo medzinárodných inštitúciách.

Samozrejme, vnímame aj rezervy, dokonca ako potrebné, pretože vytvárajú priestor na nové ciele. Nové výzvy prináša aj dynamika zmien v spoločnosti a ja dúfam, že sa nám na darí reagovať, aspoň tak, ako je v našich silách.

Od roku 2011 ponúka Ústav romologických štúdií študijný odbor Sociálne služby a poradenstvo. V čom vidíte prínos takéhoto študijného programu? Ako takéto štúdium vyzerá? Majú vaši študenti aj príležitosť praxe, prípadne aké mimoškolské aktivity ponúkate?

Študijný program Sociálne služby a poradenstvo je jedným z programov, ktoré môžeme nazvať „sociálnymi“. Jeho potrebu priniesli spoločenské zmeny v sociálnom systéme a vznik legislatívy k sociálnym službám. Naši študenti sú pripravovaní na prax v sociálnych zariadeniach, ktoré sú v podstate v každom meste a v každej väčšej obci na Slovensku. Samostatný blok predmetov venujeme práci s Rómami, presnejšie s marginalizovanými rómskymi komunitami a tým sociálnym službám, ktoré sú im najviac na pomoci – teda terénnej sociálnej práci a komunitnému centru.

Pre lepšiu uplatniteľnosť absolventov sa nešpecializujeme len na túto cieľovú skupinu, práve naopak, pre prax pripravujeme všestranných pomáhajúcich profesionálov. Naše študijné plány obsahujú predmety zo sociálnej práce a metód sociálnej práce, sociálneho poradenstva, ale aj pedagogiky a iných príbuzných odborov. Zameriavame sa na rozvoj zručností, učíme študentov ako písať projekty, spolupracujeme s rôznymi organizáciami tak, aby sme študentom sprostredkovali nové metódy práce - napríklad s organizáciou EDUMA sa naši študenti môžu naučiť pracovať so živými knižnicami. Ponúkame im viacero kurzov nad rámec štúdia, tento semester to bol tréning peer aktivistov, získané zručnosti z tohto kurzu si mali účastníci možnosť overiť v stredných školách. Patríme medzi pracoviská s najväčšou dotáciou odbornej praxe, naši študenti absolvujú 400 hodín praxe v bakalárskom stupni a ďalších 200 v magisterskom stupni štúdia. Preto spolupracujeme s mnohými zariadeniami sociálnych služieb v Nitre a v okolí.

„Naši zamestnanci patria medzi uznávaných odborníkov v rôznych oblastiach súvisiacich s Rómami alebo marginalizovanými rómskymi komunitami.“

Na vašom pracovisku vediete mladých ľudí k etnickej tolerancii a národnostnej znášanlivosti. Zlepšilo sa podľa vás vnímanie národnostných či etnických menšín na Slovensku?

Toto je veľmi komplikovaná otázka. Žijeme obdobie, ktoré nie je voči menšinám veľmi priaznivo naklonené, aspoň tak sa zdá. Na druhej strane, toľko strážcov demokracie a ľudských práv napríklad v podobe medzinárodných a európskych dohôd, ktoré rešpektovať musíme, prináša istý, aj keď relatívny pocit bezpečia. Necítim v tejto oblasti veľa optimizmu, ale verím, že keď mi podobnú otázku položíte o rok, odpoviem Vám s úsmevom, že je to už za nami. Ak by som mala hovoriť konkrétne o našom pôsobení, myslím, že aj v tejto oblasti sa nám darí pracovať s mladými ľuďmi. O aktivity a predmety zamerané na vzdelávanie smerujúce ku kultúrnej citlivosti a citlivosti voči inakosti majú študenti záujem, spätné väzby na ne sú pozitívne. Mnohí

absolventi sa nám ozývajú už v čase ich pôsobenia v praxi a ďakujú za takéto špecializované vzdelávanie aj preto, že doklad o ňom je zamestnávateľmi v sociálnej oblasti rešpektovaný. Určite máme v pláne ponúknuť takto orientované predmety aj iným fakultám na našej univerzite.

foto: LB

↓ Príklady dobrej praxe, podujatie vrámci Týždňa rómskej kultúry

Mgr. JURINA RUSNÁKOVÁ, PhD.,

je riaditeľkou Ústavu romologických štúdií FSVaZ UKF v Nitre. Vyštudovala sociálnu prácu so zameraním na rómske spoločenstvo, tejto oblasti sa venuje celú svoju kariéru. Má pracovné skúsenosti z mimovládneho sektora, zo sociálnej práce, ale aj z oblasti vzdelávania rómskych žiakov. Pracovala na Sociologickom ústave SAV, pôsobí ako expertka pre Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity. Vo svojej pedagogickej činnosti sa zameriava na terénne formy sociálnych služieb, bola spoluvorkyňou štandardov pre terénnu sociálnu prácu a komunitné centrum. Vedecky sa orientuje na výskum v oblasti chudoby a sociálneho vylúčenia, venuje sa evaluačným výskumom.

Je násilie v rómskej komunite „normálne“?

Rozhovor s PhDr. Ivanom Rácom, PhD., odborným asistentom Ústavu romologických štúdií Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva UKF v Nitre.

Pôsobíte ako odborný asistent a zástupca riaditeľky Ústavu romologických štúdií Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva. Akej problematike, akým témam sa venujete?

Už od svojich študentských čias sa venujem sociálnej patológii, jej prevencii. Špecificky sa orientujem na problematiku násilia páchaného na ženách v partnerských vzťahoch. Mal som možnosť realizovať niekoľko výskumných štúdií, ktoré som prezentoval v početných výstupoch. V praxi sa venujem poskytovaniu špecializovaného poradenstva pre ženy zažívajúce násilie. Nie je to teda iba teoretická analýza tohto fenoménu prostredníctvom prednášok za katedrou, ale aj priama pomoc tým ženám, ktoré ju potrebujú.

Aké výsledky ukázal váš výskum?

Všeobecne platí, že násilie zažíva v tejto krajine každá piata žena. Niektoré údaje dokonca uvádzajú, že každá štvrtá. So svojím tímom v rámci projektu VEGA sme mali možnosť realizovať doteraz 21 hlbkových kvalitatívnych rozhovorov s rómskymi ženami zažívajúcimi násilie, nakoľko ide o skupinu žien, ktorá je v tejto spoločnosti niekoľkonásobne

znevýhodnená. Niekomu sa môže zdať počet žien, s ktorými sme pracovali, pomerne nízky, ale je dôležité si uvedomiť, o akých témach sme mali možnosť sa rozprávať. Je stále pre mnohých „tabu“, zatvorená za dverami domu, či bytu. Ide o tému, s ktorou sa ženy v mnohých prípadoch zdôverovať nemôžu, nakoľko je veľmi citlivá a traumatizujúca.

V tejto spoločnosti sa generačne prenášajú mýty a stereotypy o postavení žien v spoločnosti, v domácnosti. Vo väčšine rodín stále platí, že žena sa stará o deti a domácnosť a muž má zamestnanie. V tejto pozícii je bežným stereotypom, že ženy nič iné robiť nevedia, že sú menejcenné a musia sa podriaďovať. V prípade rómskych žien, ktoré žijú v marginalizovanom prostredí, to platí dvojnásobne. Dnes je vo vylúčených rómskych komunitách ešte stále výnimkou, ak žena študuje alebo pracuje, avšak pre Rómov žijúcich v rozptyle medzi majoritou to nie je prekvapením. Aj o finančné zabezpečenie rodiny u Rómov, ktorí nežijú v segregovaných komunitách, sa starajú muž so ženou spoločne.

Zistili sme, že v rómskych komunitách sú práve ženy v pozícii hlavných žiteliek rodiny. Zabezpečovanie hlavného zdroja príjmov prostredníctvom príspevkov na deti dáva ženám kontrolu nad rodinným rozpočtom. Ale iba v prípadoch, že majú možnosť rozhodovať o tom, na čo sa tento rozpočet minie. Domnievam sa však, že ten „patriarchálny ideál“ je naďalej presadzovaný v socializácii detí, keďže s chlapcami sa narába s väčším rešpektom ako s dievčatami. A stále platí, že je nesprávne akékoľvek generalizovanie. Niečo iné platí u Valašských Rómov, niečo iné u Rumungrov, niečo iné u Rómov žijúcich v rozptyle medzi majoritou a významne odlišné u Rómov žijúcich v segregovaných komunitách.

V komunite a ani mimo nej neexistuje forma pomoci, ktorá by pomohla ženám vymaniť sa z násilníckeho vzťahu. S tým súvisí aj vnímanie násilia, resp. hranica tolerancie na násilie. Žena nemusí sama na sebe identifikovať násilie, ak ju fyzicky alebo verbálne napadne partner, no na druhej strane môže pociťovať, že to, čo sa jej deje, nie je v poriadku. Súvisí to s izoláciou komunity a nízkou dostupnosťou informácií o násilí, teda nevedomosťou o násilí a jeho prejavoch, prípadne riešení násilia. Ak žena vie, že to, čo sa jej deje, nie je v poriadku a chce riešiť svoju situáciu, nemusí sa dovoliť pomoci práve z dôvodu izolácie komunity a teda zotrvať vo vzťahu a v komunite naďalej. Pre odsúvanie riešenia situácie násilia v rómskych komunitách sa práve väčšinová spoločnosť pozerá na tento problém ako na niečo, čo je v rámci rómskej komunity normálne, čo je pre nich typické a bežné. Takéto mýty a stereotypy o kultúre a živote rómskej komunity vedú k zľahčovaniu násilia, ktorého sa muž môže dopúšťať na žene. Majoritná spoločnosť si tak môže jednoducho ospravedlňovať svoju nečinnosť práve odvolávaním sa na kultúru a zvyky rómskej komunity, do ktorej nemôžu, resp. nechcú zasahovať.

„V komunite a ani mimo nej neexistuje forma pomoci, ktorá by pomohla ženám vymaniť sa z násilníckeho vzťahu.“

Spoluzitíe s Rómami je vo viacerých častiach Slovenska náročné. Aké systémové opatrenia by podľa vás pomohli?

Už desaťročia čakáme na systémové zmeny v školstve, zdravotníctve. Ak by sa zrealizovali, budú mať priamy vplyv aj na spoluzitíe majority a menšín. To by ale napríklad Rómovia museli byť braní ako občania tejto krajiny, nie spoluobčania. Uvedomujem si, že v niektorých častiach krajiny je spoluzitíe náročné, ale riešiteľné. Každá obec, mesto, má svoju vlastnú samosprávu. Tá je v skvalitňovaní spoluzitíia Rómov a majority kľúčová a najdôležitejšia. Domnievam sa, že platí, aká je samospráva, takí sú jej obyvatelia. Kvalitu života obyvateľov v obci priamo ovplyvňuje jej samospráva. Ak obec, mesto, využíva všetky dostupné možnosti napríklad v podobe výziev pre zapojenie sa do projektov, môže získať finančné zdroje na zlepšenie života všetkých svojich obyvateľov. Nejde však o nevyčerpatelný zdroj financií, preto musí v tomto procese intervenovať najmä štát. Ak nevytvára podmienky a priestor pre dostupné a kvalitné služby, nemožno hovoriť o vzájomne obohacujúcom spoluzitíi.

foto: LB

↑ Prezentácia tradičných rómskych remesiel a kultúry v OC Centro

PhDr. IVAN RÁC, PhD.,

prednáša na Ústave romologických štúdií Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Vyštudoval sociálnu prácu. Od roku 2010 sa venuje vzdelávaniu študentov a študentiek v predmetoch poradenstvo v sociálnych službách, sociálna patológia a prevencia sociálno-patologických javov a násilie páchané v partnerských vzťahoch. Podieľa sa na rozvoji vedecko-výskumnej oblasti, najmä problematiky násilia páchaného na ženách. Je autorom viacerých vedeckých článkov, vedeckej monografie a zúčastnil sa na početných odborných seminároch a medzinárodných konferenciách. Počas sedemročného pôsobenia na Ústave romologických štúdií (bývalá Katedra rómskej kultúry) realizoval tri výskumné kvalitatívne štúdie a aktuálne je hlavným riešiteľom projektu VEGA pod názvom Násilie páchané na rómskych ženách v partnerských vzťahoch.

Bol expertom pre poskytovanie špecializovaných služieb v národnom projekte prevencie a eliminácie násilia páchaného na ženách a odborným garantom pre spracovanie kvalitatívnej štúdie o násilí páchanom na rómskych ženách ako osobitnej skupine žien ohrozených násilím v rámci národného projektu Podpory prevencie a eliminácie násilia na ženách.

„Najväčšou prekážkou rómskej komunity je izolovanosť.“

Rozhovor s Janette Motlovou, zakladateľkou Rómskeho inštitútu, autorkou románu Cigánka, laureátkou Novinárskej ceny a manažérkou neziskovej organizácie Eduma.

Na našej univerzite ste študovali sociálnu prácu. Prečo práve tento odbor? Čo vám štúdium prinieslo?

Zvedavosť. Chcela som zistiť, koľko z toho, čo intuitívne robím s rómskymi tínedžermi je vlastne dobré. Či to robím tak, ako sa má. A čo to vlastne je TO, čo robím.

Aktuálne sa venujete práci v neziskovej organizácii Eduma. Podľa čoho ste vyberali jej názov? Aké sú jej ciele? Aké projekty pripravujete? Je pomoc znevýhodneným deťom, ľuďom vašou srdcovkou?

Posledné roky som sa venovala tomu, aby som porozumela ľudskému mysleniu v kontexte vnímania inakosti, pozerania na inakosť. A súčasne som sa veľa venovala emocionálnemu prežívaniu tých, ktorí s inakosťou žijú. Pri tom všetkom som zistila, že mnohé intolerancie vlastne nie sú ani rasizmom, ani diskrimináciou. Sú len akýmsi neporozumením, slabou komunikáciou a izolovanosťou, ktorú si vlastne „iní“ ľudia vyberajú ako určitú formu obrany a ochrany. No a od toho bol len krok k názvu neziskovky Od emócií k poznaniu. Keď sme hľadali názov, diskutovali sme o tom, že čo je to, čo vlastne ľudí „učíme“. A zistili sme, že vlastne ľudí učíme rozumieť vlastným emóciám a emóciám ľudí prekonávajúcich nejaké prekážky v živote. To poznanie potom už prichádza samé.

Žijete medzi dvomi svetmi – čo je podľa vás najväčšou prekážkou, problémom v rómskej komunite?

Izolovanosť. Akýsi útek od reality. Rozumiem tomu, aj chápem, že to je určitá obrana. Lenže, takáto forma obrany funguje len na chvíľu, kým človek naberie silu, aby sa vrátil späť a bojoval, vysvetľoval. Ak v tom úteku zostane, izolova-

nosť ho oberie o akúkoľvek schopnosť prekonávať prekážky. V podstate sa vyrovná a zmieri s tým, že žije izolovaný. A zabúda na to, že dieťa narodené v izolovanom svete má svoj „prah“ návratu do bežného sveta len minimálny. Naopak, izolovanosť mu prídje normálny jav a skôr sa stráni kontaktu s tými inými svetmi.

„Ľudí učíme rozumieť vlastným emóciám a emóciám ľudí prekonávajúcich nejaké prekážky v živote. To poznanie potom už prichádza samé.“

Váš bohatý životný príbeh ste pretavili do románu Cigánka. Aká bola Janette Motlová ako dieťa? Ako sa vám podarilo „vymaniť sa“ z prostredia, v ktorom ste vyrastali? Aká ste dnes? Stretávate sa stále s predsudkami?

Janette, Kristínka, Žiletka, to všetko som ja. Nevieť, či som bola výnimočné dieťa. Nevieť to posúdiť. Osobne si skôr myslím, že som bola rovnako zvedavá ako kopec iných Rómčat. Určite však viem, že som mala šťastie na ľudí. Vždy som bola ukecaná, s každým som sa „dala do reči“, mama ma učila, že mám ku každému byť milá a všetkým sa pozerat priamo do očí, aby videli, že nemám čo skrývať. To boli všetko predpoklady, ktoré ma naučili „čítať“ ľudí a akosi som u dospelých vycítila, že mi chce pomôcť. Tak vnútorne pomôcť – usmerniť, poradiť.

Toto všetko mi vlastne pomohlo k tomu, že som sa postupne dostala z chudoby. Nemyslím, že som sa vymanila z rómskeho sveta. Vymanila som sa z chudoby. Ak som do chudoby nechcela opäť spadnúť, musela som odísť tam, kde boli príležitosti. A žiaľ, tie v tej našej rómskej komunite neboli... Možno toto potrebujú pochopiť nielen ľudia z majority, ale aj naši rómski aktivisti. Že mnoho Rómov neodchádza z komunity preto, že by si nevážili rómsky svet, ale preto, že ten svet je do určitej miery izolovaný. Mne prekážala tá izolovanosť. Videla som, ako ňou trpí mama, brat, netere. Nikdy som však nestratila puto s rómskym svetom. TO sa ani nedá. Je to súčasť môjho ja. Akurát som ho prežívala po svojom – dávala som ho najavo práve medzi ľuďmi z majority. Vnášala som ho tam, aby som preniesla všetko to krásne, čo ma mama učila. A keď sa spätne pozriem, tak som si preniesla to najcennejšie - schopnosť rozumieť emóciám ľudí a bezprostrednosť pri prejavovaní emócií. Myslím, že to je to, čo sa ten okolitý svet môže od Rómov naučiť.

Foto: ◀ Vlado Šimiček a ▶ Lubo Balko

↑ Prezentácia tradičných rómskych remesiel a kultúry v OC Centro

JANETTE MOTLOVÁ

vyštudovala sociálnu prácu na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre. V rokoch 2006 až 2007 pôsobila na Úrade splnomocnenkyne vlády SR pre rómske komunity, v rokoch 2008 až 2013 ako manažérka v Iuvente. V roku 2007 založila Rómsky inštitút, ktorý viedla do apríla 2008, do roku 2013 bola externou koordinátorkou programov podpory a rozvoja vzdelávania rómskych detí a mládeže. Aktuálne vedie neziskovku Eduma. Za postrehy na blogu získala Novinársku cenu, o svojom životnom príbehu napísala knihu Cigánka. Je vydatá, má tri deti, z nich jedno adoptívne, žije v Bratislave.

„Prioritou je dosiahnuť primerané vzdelanie pre všetkých.“

Rozhovor s Eduardom Čonkom, projektovým manažérom pre rómske komunity v OZ RomaIntegra.

Sociálnej problematike sa venujete od roku 1993. Čo alebo kto vás priviedlo k tejto oblasti?

Po roku 1990 sa ľudia v mojom okolí a hlavne rodina začali na mňa obracať s pomocou v oblasti poradenstva pri rôznych administratívnych úkonoch a vybavovaní, lebo mali pocit, že ja to mám vedieť, keďže mám stredoškolské vzdelanie. Postupne sa to rozširovalo a neplánovane som vlastne realizoval sociálne poradenstvo bez toho, že by som si to nejak uvedomoval. Doba prinášala nové skúsenosti, a hlavne potreby, pričom sa to nedalo ignorovať, alebo lepšie povedané ma tešilo, že môžem niekomu pomôcť, aj keď to bolo na úkor mojej rodiny.

Na prelome rokov 1992 a 1993 si moju angažovanosť okrem úradníkov všimol aj vtedajší primátor mesta a oslovil ma pre spoluprácu a konzultáciu pri aktivitách s rómskou komunitou. Vtedy mi mesto Levoča ponúklo zahraničnú služobnú cestu do Bernu vo Švajčiarsku, kde bolo potrebné predložiť

a hlavne obhájiť veľký projekt zameraný na vzdelávanie rómskych detí, čo sme spolu úspešne zvládli. Avšak pri realizácii projektu už mesto na nás Rómov akosi pozabudlo, a to bolo prvým podnetom pre realizáciu vlastných aktivít, pri ktorých my sme nezabudli na mesto Levoča a prizývali sme ich ako partnerov. Tento štart s odstupom času hodnotím ako hlavný motivátor pre moju následnú činnosť v sociálnej oblasti a prácu s menšinami v spolupráci s majoritou, relevantnými inštitúciami a mienkotvorcami v regióne.

Čo považujete za svoje najväčšie úspechy v pracovnej oblasti, čo všetko sa vám podarilo zrealizovať?

Úspech som videl v každej malej či väčšej zrealizovanej aktivite, pri každom vytvorenom partnerstve. Spomínam si, ako sme s mojím kolegom Petrom Pollákom v roku 1994 povedali povestnú vetu na jednom veľkom fóre. Pomerne veľa ľudí bolo prekvapených, ale myslím si, že v pozitívnom slova zmysle. Dovtedy prezentovaným vyjadrením bolo „treba pracovať s rómskou komunitou“, a náš výrok znel „treba pracovať aj s nerómskou spoločnosťou“, lebo Róm sa nemôže integrovať, ak to druhá strana neprijíma, ak nie je otvorená pre dialóg a spoluprácu.

A čo sa mne, či nám v tíme podarilo? Veľmi veľa dobrých aktivít, ale predovšetkým premena neformálnej práce na formálnu, vedenie viacerých neziskoviek, moja veľmi široká činnosť v mimovládnom sektore, moja činnosť na veľkých projektoch, do ktorých som vniesol moje skúsenosti, kus môjho srdca, ale kde som sa zároveň naučil novým veciam, spoznal veľa dobrých, úprimných, ale aj menej úprimných kolegov. Neskôr som pracoval na ozaj veľkých projektoch, aj na národných projektoch pod hlavičkou Ministerstva práce SR, Ministerstva školstva SR, Úradu vlády SR či pre Ministerstvo vnútra. Pre výkon mojich činností a profesií som potreboval sa veľa školiť a vzdelávať, a tak sa mi podarilo v mojich 36 rokoch nastúpiť na štúdium UKF v Nitre – do súčasného Ústavu romologických štúdií, kde som vyštudoval sociálnu prácu, čo bolo pre mňa tiež veľkým posunom a prínosom. Praktické skúsenosti som čerpal zo Slovenska aj zo zahraničia v rámci Európy, ale aj zo zámoria.

Čomu sa venujete v súčasnosti?

V súčasnosti som manažérom v OZ RomaIntegra, kde som zodpovedný za fundraising, tvorbu a realizáciu projektov. Som členom viacerých štruktúr na domácej a zahraničnej pôde v oblasti riešenia sociálnej problematiky zameranej na Rómov, venujem sa tlmočeniu a prekladom z rómskeho jazyka pre pracovné a administratívne aktivity, ale aj pre korektúry rómskych textov v mediálnych výstupoch v menšinových televíziách a verejnoprávných médiách. Zároveň sa profesionálne venujem aj aktivitám, pri ktorých veľa ľudí môže nájsť zamestnanie a hlavne, aby v tom zamestnaní aj vytrvali, a preto im ponúkam sociálne programy zamerané špecificky na túto oblasť.

„Róm sa nemôže integrovať, ak to druhá strana neprijíma, ak nie je otvorená pre dialóg a spoluprácu.“

Aké sú vaše priority pri riešení problémov rómskej komunity?

Práca v sociálnej oblasti je naozaj ťažká, lebo samotná téma je ťažká. Práca s menšinami, s majoritou, úradníkmi, ktorí si občas myslia, že sú polobohovia, či všeobecne s ľuďmi, prináša veľa strastí, ale aj veľa veselých príhod, ktoré treba zvládať. Priority sú však jasné. Dosiahnuť primerané vzdelanie pre všetkých, aby sme následne mohli riešiť nezamestnanosť, resp. zamestnanosť, prístupnosť dostupného, ale kvalitného bývania pre rodiny, aby mohli zabezpečiť všetky podmienky pre vzdelávanie svojich detí. A tým som chcel povedať, ako vidíte, že v týchto témach to nie je o individuálnom riešení, ale o komplexnosti, a kruhu, z ktorého nemôžete iba vytrhnúť iba kúsok. Ale na druhej strane tam má byť individuálny prístup, pretože nie každý človek potrebuje všetko. Napríklad niektorí z nich už majú bývanie, len potrebujú prístup ku kvalitnému vzdelaniu, čím zabezpečíme aj potrebnú a primeranú integráciu. Samozrejme, je potrebné riešiť aj nadstavbové a pritom podstatné potreby, ako je identita, motivácia, kultúra, a iné.

Foto: archív E.Č.
➤ Lubo Balko

↑ Prezentácia tradičných rómskych remesiel a kultúry v OC Centro

EDUARD ČONKA

je projektovým manažérom pre rómske komunity. Vyštudoval sociálnu prácu na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre. Od roku 1993 sa venuje sociálnej oblasti a práci s menšinami. Viedol viacero neziskových organizácií, spolupracoval s mimovládny sektorom, na veľkých i národných projektoch. Praktické skúsenosti čerpal zo Slovenska aj zo zahraničia. V súčasnosti pôsobí ako manažér v OZ RomaIntegra, kde zodpovedá za fundraising, tvorbu a realizáciu projektov. Je členom viacerých štruktúr na domácej a zahraničnej pôde v oblasti riešenia sociálnej problematiky zameranej na Rómov, venuje sa tlmočeniu a prekladom z rómskeho jazyka pre pracovné a administratívne aktivity, ale aj pre korektúry rómskych textov v mediálnych výstupoch v menšinových televíziách a verejnoprávných médiách.

„Výmenou skúseností sa môžeme neustále zlepšovať.“

Rozhovor so Stanom Danielom, ľudskoprávnym a politickým aktivistom, v súčasnosti pôsobiacim v medzinárodnej organizácii International Step by Step Association.

V čom bolo štúdium na našej univerzite pre vás prínosom? Ovplyvnilo nejako vaše ďalšie životné smerovanie?

Vo vzdelávaní hlavného prúdu sa bežný študent o Rómoch nedozvie takmer nič. Nebolo tomu inak ani v mojom prípade. Na základnej škole som sa dozvedel, že Rómovia pochádzajú z Indie, na strednej som sa už o Rómoch nedozvedel nič. Preto bolo pre mňa štúdium na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre prínosné nielen z odborného, ale aj z osobného hľadiska – v rovine etnického sebauvedomenia. V tom čase poskytovala UKF štúdium rómskeho jazyka, kultúry či histórie ako jediná.

Štúdium bolo pre mňa prospešné pre ďalšiu kariéru predovšetkým vzhľadom na jeho interdisciplinárne zameranie. Umožnilo mi pomerne voľné rozhodovanie kam ďalej. Osloviť ma komunitné organizovanie a komunitná sociálna práca, no časom ma to zavialo na medzinárodnú úroveň a snahy ovplyvňovať politiky.

„Zdroje investované do začleňovania Rómov majú svoj prínos a niekedy stačí, keď sa len pozrieme na rastúce množstvo rómskych vysokoškolákov.“

Akým aktivitám sa venujete v súčasnosti?

Aktuálne pôsobím v Holandsku pre medzinárodnú mimovládnu organizáciu International Step by Step Association (ISSA), ktorá sa venuje oblasti včasného rozvoja najmladších detí. ISSA je tiež sídlom Romani Early Years Network (REYN), siete profesionálov, ktorí sa venujú včasnému rozvoju detí Rómov a Travellerov. V tejto sieti pôsobím ako koordinátor.

Keď sa hovorí o včasnom rozvoji, často sa to nesprávne interpretuje ako oblasť predškolského vzdelávania. V REYN však presadzujeme širšie chápanie. Vývin dieťaťa je totiž podmienený mnohými ďalšími faktormi, vrátane bývania, zdravia, zamestnania a príjmu rodičov, ale aj rozvoja etnickej identity, prevencie diskriminácie či násillia. Toto nám dáva možnosť pomerne širokého záberu.

Pracujete na medzinárodnej úrovni. Pomáhajú podľa vás fondy a projekty k integrácii Rómov do majoritnej spoločnosti? Aká je situácia v zahraničí? V čom by sme si mali brať príklad?

Jedným zo zásadných prínosov REYN, ako aj akejkolvek inej siete, je výmena informácií a znalostí. A to by som odporúčal aj pre iné oblasti. Neexistuje totiž ideálna krajina alebo ideálny projekt. Z každého sa dá niečo nové naučiť a výmenou skúseností a znalostí sa môžeme neustále zlepšovať. Napríklad belgický Ghent, kde je početná komunita Rómov zo Slovenska a Bulharska, sa považuje za veľmi úspešný v integrácii Rómov. Pravdou však je, že prichádzajúci Rómovia ťažia z dobre nastavených pro-imigračných miestnych politik a o Rómoch sa Ghent zatiaľ len učí. A v tomto im napríklad pomáha naša organizácia, keď im dávame možnosť spoznávať politiky na integráciu Rómov z Chorvátska či

Slovenska. Zdroje investované do začleňovania Rómov majú svoj prínos a niekedy stačí, keď sa len pozrieme na rastúce množstvo rómskych vysokoškolákov. Tam, kde sa objaví kritika, je potrebné argumentovať analytickými údajmi z evaluácií. Vyhodnotenie dopadu projektu je jednou zo zásadných súčastí projektového cyklu. Na základe neho sa projekt musí následne upraviť pre ďalšie – lepšie – fungovanie. Ale to študenti UKF určite vedia.

Foto: archív S.Č.

STANO DANIEL

je ľudskoprávny a politický aktivista, v súčasnosti koordinujúci medzinárodnú sieť, ktorá sa zameriava na vzdelávanie a ďalšie služby pre najmladšie rómske deti – Romani Early Years Network. Narodil sa v Skalici do prostredia, ktoré sa zvykne považovať za integrované. Po ukončení štúdia na Obchodnej akadémii v Senici, štátniciach z anglického jazyka a roku strávenom za učiteľskou katedrou sa prihlásil na Univerzitu Konštantína Filozofa v Nitre, kde študoval sociálnu prácu so zameraním na rómske komunity. Ešte počas štúdia absolvoval stáž v Rade Európy a začal pracovať na Úrade vlády SR. Po škole sa postupne dostal z práce na komunitnej úrovni až na medzinárodnú, kde zostal. Najprv žil v Budapešti, kde pôsobil najskôr v Európskom centre pre práva Rómov a neskôr v Rómskom vzdelávacom fonde. Medzi týmito pozíciami pracoval krátko na Úrade pre demokratické inštitúcie a ľudské práva vo Varšave. Načas pôsobil na Slovensku ako projektový manažér v Nadácii otvorenej spoločnosti. Od októbra 2015 žije v Holandsku a pôsobí v medzinárodnej organizácii International Step by Step Association ako koordinátor spomínanej siete.

*„Byť iným
nie je byť
horším.“*

Rozhovor s Marošom Balogom,
štátnym radcom regionálnej
kancelárie Úradu splnomocnenca
vlády SR pre rómske komunity
v Banskej Bystrici.

**Prečo ste sa rozhodli pre štúdium na našej univerzite?
Ako si naň spomínate? Čo vám prinieslo?**

Pochádzam z viac početnej robotníckej rodiny, štyria bratia a jedna sestra, traja s vysokoškolským vzdelaním. Rodičia, ktorí mali ukončené „len“ učňovky kládli najväčší dôraz na potrebu vzdelania. Do Košíc sa prisťahovali v rámci asimilačnej politiky – prirodzený rozptyl, a to z rómskej osady neďaleko Šace - Veľká Ida. Ukázalo sa, že pôsobenie majoritnej časti na spôsob život na sídlisku Luník 8, kde žili len tri rómske rodiny, mal veľkú váhu a dopad, ale bez straty uvedomovania si toho, že sme Rómovia (materinský jazyk, zvyky a podobne).

Moje rozhodnutie študovať na vašej univerzite bolo podmienené, resp. nasmerované mojou bývalou šéfkou, mentorkou Annou Koptovou. V tom čase som ešte som žil v Košiciach a začal som pracovať ako herec – sólista v profesionálnom rómskom divadle Romathan, ktorého riaditeľkou bola pani Koptová. Zo strednej školy som šiel na Technickú univerzitu, ale po prvom semestri som bez toho, aby o tom vedeli moji rodičia, išiel skúsiť casting do divadla. Keď sa o tom dozvedeli moji rodičia, boli z toho nešťastní. Čas a život ukázal, že

moje rozhodnutie bolo správne. V divadle nás bolo len zopár, traja, ktorí sme mali aj maturitu a nielen pani Koptová, ale aj nebohá pani Danko Šilanová - scenáristka, jej manžel Janko – režisér, ma hnali späť na výšku. Tak som si podal žiadosť do Nitry, neskôr som prestúpil do Spišskej Novej Vsi.

Už v tom čase som začínal byť aktívny v rómskej otázke. Zúčastňoval som sa rôznych podujatí, konferencií, aj na medzinárodnej úrovni. Dopisoval som do novín RLN a neskôr sa stal šéfredaktorom periodika Sam Adaj – Sme tu... Mal som od škôlky vždy tú smolu alebo šťastie, že ani na vysokej škole som nemal spolužiakov Rómov. Štúdium na škole mi otvorilo „rómske oči“, pozeral som sa na ROMIPEN (pozn. red.: rómska identita) a bolo pre mňa vzdialené a blízke zároveň, ale hlavne som sa stretol po prvýkrát s inými Rómami, ktorí mali relatívne rovnaké zmýšľanie... Začala sa akoby v mojom živote „štúrovska etapa“... chalani Ivan Mako, Peter Pollák, Edo Čonka, Roman Estočák, Janko Byhari, dievčatá Daška Horváthová, Lydka Baryová, Gabčová, Berkyová a ďalší... O profesoroch nehovoriac - pán Tancoš, Zeman, pani Fabianová, pán Matulaj, Lužica... každý jeden z nich ma obohatil nielen o vedomosti, ale rovnako formoval moje smerovanie.

Čomu ste sa profesne venovali pred štúdiom a po ňom a čomu sa venujete aktuálne? Čo považujete za také najväčšie profesionálne úspechy?

Od roku 2004 som zakotvil v štátnej správe, som zamestnancom Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity – regionálna kancelária so sídlom v Banskej Bystrici. Môžem povedať, že som už jeho inventárom – služobne najstarší v tomto poradnom orgáne vlády SR pre riešenie „rómskej agendy“ na pozícii štátneho radcu. Pred tým som, samozrejme, pôsobil aktívne v treťom sektore, ako koordinátor projektov zameraných na prácu s deťmi, mládežou, aj v oblasti zdravia. Išlo o pilotný projekt RADL – rómsky asistent detského lekára.

Mojou srdcovkou ostalo divadlo, spev, tanec, písané slovo, a preto som založil najprv v roku 2009 ROLIK Rómsky literárny klub, ktorý má niečo cez 25 členov spisovateľov a aj ochotnícke rómske seniorské divadielko. Jednou nohou som zostal aj v treťom sektore a myslím, si, že je najideálnejším prepojením, čo do flexibility a spolupráce so štátnou i verejnou správou. Zúžitkoval som skúsenosti pre prácu na úrade a stále ostávam aktívnym. Priznám sa, je to aj istá „super vízia“, ak sa človek dennodenne stretáva len s dôsledkami generačnej chudoby, predsudkov, biedy (v osadách aj getách) a na druhej strane pri rokovaní so starostami, primátormi, relevantnými inštitúciami musíte byť aj mediátorom a zároveň aj vizionárom. Nemáme čarovný prútik, aby sme menili životy našich Rómov, ktorí to potrebujú, v priebehu pár mesiacov. Snaha je, aby sa ich stav menil postupne, ale hlavne reálne v ich živote, nielen na princípe výstupov projektových indikátorov. To sa dá len systémovou a legislatívnymi rámcami.

*„Nemáme čarovný prútik,
aby sme menili životy našich
Rómov v priebehu pár
mesiacov.“*

Mojim najväčším „úspechom“, ak to tak môžem nazvať, sú asi ocenenia projektov s mládežníkmi – neformálna mládežnícka skupina s názvom Magnetky, kedy sme s projektom Nerieš farbu získali ocenenie Rady mládeže v roku 2010 za naj rómsky projekt. Bol zameraný na elimináciu predsudkov vo vzájomnom spolunažívaní. To som ešte netušil, čo príde na Slovensko - silná pravicovo-fašistická rétorika, ktorá už nemusí byť ani latentnou, jej legitímnosť prekročila hranice aj v parlamente NR SR. Občania si zosobňujú svoj zlý ekonomicko-sociálny život s nepracujúcimi Rómami? Ťažko sa hovorí o úspechoch, ak sa ráno zobúdzate a večer si líhate s pocitom, že aj keď je Róm, Rómka študovaná, poctivo platia dane, ich deti chodia do škôl a i napriek tomuto cítite verejnú atmosféru naladenú silno protirómsky. Samozrejme, verím a som o tom silne presvedčený, že je viacero Nerómov, ktorí majú v srdci aj v hlave a nemajú problém mať Róma za suseda, spolužiaka, životného či obchodného partnera. Úspechom sú pre mňa všetky „maličkosti“, ktoré pomáhajú k zmene života mladých Rómov, seniorov, matiek, práčovných mužov, každé jedno „štipko“ pre študenta, či potlesk za divadlo, literárne podujatie, vydanie ďalšej zbierky, či týždeň s deťmi na letnom tábore, ale aj pracovné veci, keď

sa samospráva konečne rozhodne k výstavbe tzv. nízkoštan-dardných bytov alebo ide do výzvy občianskych hliadok, čím sa automaticky zlepšuje ekonomická situácia rodín a oni sa stávajú sebestačnou elementárnou jednotkou v spoločenskej štruktúre.

Čo je podľa vás najväčšou prekážkou v tom, aby sa Rómovia začlenili do spoločnosti? V čom vidíte riešenia?

Najväčším problémom je, že to takto máme všetci nejakostavené v našich hlavách. Majorita by sa mala začať vzdelávať osvetou, aby pochopila inakosť príslušníkov druhej najpočetnejšej menšiny žijúcej v tejto krajine. Byť iný nie je byť horším. Oni by mali mať záujem „včleniť“ sa optikou nazerania na spôsob života, tradície... zabúdajú na to, že sa v tejto krajine narodilo už niekoľko generácií Rómov a sú hrdými Slovákmi, ale aj Rómami a sú ľudia. Sme v ich vnímaní buď dobrí muzikanti, tanečníci alebo len povaľáci a paraziti sociálneho systému... V radoch Rómov je však aj veľa iných umelcov, maliarov, spisovateľov, novinárov, počítačových IT-čkárov, učiteľov, podnikateľov atď., ktorí platia dane rovnako ako Nerómovia a tvoria HDP. Ak budem hovoriť o najzraniteľnejšej skupine Rómov, teda tzv. MRK (marginalizované rómske komunity), tak je to začarovaný kruh – fenomény, akými sú úžera a exekúcie im zabraňujú reálne sa vymaniť z tohto marazmu. Preto by sa malo v prvom rade sústrediť dostupnými legálnymi nástrojmi v kombinácii s inovatívnymi projektmi práve na synergiu, a to súbežne hlavne v oblasti zamestnanosti a vzdelávania.

Foto: www.romarising.org

Za rozhovory ďakuje Jana Krajčovičová.

MAROŠ BALOG

je absolvent Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva UKF v Nitre, od roku 2004 do súčasnosti pracuje v regionálnej pobočke Úradu splnomocnenca vlády pre rómske komunity v Banskej Bystrici. Bol šéfredaktorom periodika Sam Adaj – Sme tu, pôsobil aktívne v treťom sektore ako koordinátor projektov zameraných na prácu s deťmi, mládežou, aj v oblasti zdravia. V roku 2009 založil Rómsky literárny klub ROLIK a neskôr aj ochotnícke rómske seniorské divadielko.

S neformálnou mládežníckou skupinou s názvom Magnetky vytvorili projekt Nerieš farbu, za ktorý získali ocenenie Rady mládeže v roku 2010 za naj rómsky projekt.

DIAGNÓZA V OŠETROVATEĽSTVE

Zaoberajú sa efektívnym monitorovaním pacientových potrieb, stanovením ošetrovateľskej diagnózy a overovaním štandardnej ošetrovateľskej terminológie v našich podmienkach.

← Pacientka, študentka
3. ročníka bakalárskeho
štúdia v odbore
ošetrovateľstvo,
doc. PhDr. Gabriela Vörösová,
PhD (praktické štátnice 2017)

→ doc. PhDr. Tomáš Sollár,
PhD., so spolupracujúcimi
kolegami projektu Reflection

**„Pozornosť venujeme
výberu a príprave
hodnotiteľov
vo validačných
štúdiách.“**

Predstavujeme vedecký tím zložený z pracovníkov Katedry ošetrovateľstva a Ústavu aplikovanej psychológie Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva UKF v Nitre.

Aké je zameranie vášho tímu?

Multidisciplinárny tím rieši otázky validity posudzovania v ošetrovateľskej praxi. Zaoberáme sa efektívnym monitorovaním pacientových potrieb, stanovením ošetrovateľskej diagnózy a overovaním štandardnej ošetrovateľskej terminológie v našich podmienkach. Vychádzame z klasifikačných systémov diagnóz, intervencií a výsledkov ošetrovateľstva. V našich podmienkach v súčasnej dobe autonómna činnosť sestry zahŕňa diagnostiku ošetrovateľských problémov v oblasti potrieb pacienta a erudované používanie ošetrovateľskej terminológie a diagnostických pojmov. Vo svete ide o viac ako štyridsaťročný kontinuálny proces s koordinovanou medzinárodnou spoluprácou. Tento dynamický proces s prebiehajúcim výskumom smeruje k zdokonaľovaniu NANDA International Taxonomie II (North American Nursing Diagnosis Association International Taxonomy II) (ďalej len NANDA-I). NANDA-I medzinárodný diagnostický systém slúži k precíznej identifikácii problémov pacientov. Napriek zahraničným skúsenostiam a výsledkom výskumov, ktoré upozorňujú na problémy spojené s vývojom diagnostických pojmov, tento proces je u nás v začiatkoch. Preto je predmetom nášho výskumu problematika diagnózy v ošetrovateľstve.

Validácia ošetrovateľských diagnóz je nevyhnutná v rozvoji presného názvoslovnia, ktoré popisuje ošetrovateľské javy. Cieľom validácie je zvýšenie presnosti ošetrovateľskej diagnostiky, štandardizácia ošetrovateľskej terminológie, ako aj zlepšenie efektívnosti ošetrovateľských intervencií. K validácii sú vyzývané všetky krajiny najmä preto, aby iniciovali snahu NANDA-I štandardizovať jazyk a znížiť kultúrne rozdiely. V našich podmienkach zdôrazňujeme naliehavú potrebu jednotne používať diagnostické prvky sestrou v ošetrovateľskej praxi a tiež skvalitňovať diagnostickú fázu ošetrovateľského procesu použitím adekvátnych metód. Zdokonaľovanie NANDA-I Taxonomie II predpokladá v blízkej budúcnosti vymedzenie špecificky ošetrovateľskej terminológie, čo najpresnejší diagnostický a pojmový systém pre sestry. V podmienkach Slovenska sa v klinickej praxi využíva Zoznam sesterských diagnóz (vyhláška MZ SR č. 306/2005), ktorý obsahuje 100 vybraných ošetrovateľských diagnóz, ale nepokrýva zoznam NANDA-I s definíciou, definujúcimi charakteristikami a súvisiacimi faktormi. Vo vzdelávaní sestier preferujeme NANDA-I ako štandardizovanú terminológiu pre ošetrovateľskú diagnostiku.

← PhDr. Miroslava Líšková, PhD., PhDr. Alica Slamková, PhD. (sympóziu v Poľsku)

↓ doc. PhDr. Tomáš Sollár, PhD., so spolupracujúcimi kolegami projektu Reflection

„Sestry-experti v našom sociokultúrnom kontexte vedia detekovať prejavy vybraných ošetrovateľských diagnóz.“

Prostredníctvom riešenia ktorých projektov sa realizuje vaša výskumná činnosť?

Výskum realizujeme za podpory viacerých projektov národných agentúr APVV, VEGA a KEGA. Za najvýznamnejší považujeme projekt APVV-0532-10 – Psychometrická analýza a syntéza existujúcich nástrojov na diagnostikovanie úzkosti a zvládania záťaže v ošetrovatelstve, ktorý vytvára teoreticko-metodologický rámec pre psychometrickú analýzu psychologických premenných v ošetrovateľskej diagnostike a projekt APVV 09-RNP-049 - Researching complex Interventions for nursing, ktorý bol zameraný na vytvorenie Európskej interdisciplinárnej siete výskumníkov v ošetrovatelstve a programov prenosu výsledkov výskumu do praxe v ošetrovatelstve. Aktuálne sú v rámci výskumu riešené projekty VEGA/1/0438/16 - Osobnostné a situačné prediktory zvládania záťaže u pacientov s kardiovaskulárnym ochorením a KEGA/018UKF-4/2016 Implementácia ošetrovateľských intervencií do multimediálnych technológií v príprave sestier a KEGA/022UKF-4/2015 Multimediálna podpora vzdelávania členov interdisciplinárneho tímu so zameraním na paliatívnu starostlivosť.

Dlhodobu v rámci riešenia projektov rozvíjame multidisciplinárnu spoluprácu systematickým zapájaním nielen pracovníkov Katedry ošetrovatelstva, ale aj pracovníkov Ústavu aplikovanej psychológie a Katedry psychologických vied. Potvrdzuje sa skutočnosť, že v rámci riešenia týchto projektov rozvíjame multidisciplinárnu spoluprácu nielen na národnej, ale i medzinárodnej úrovni.

S ktorými medzinárodnými inštitúciami spolupracujete?

V rámci V4 spolupracujeme so zahraničnými univerzitami v Českej republike (Jihočeská univerzita v Českých Budějovicih), Maďarsku (University of Debrecen) a Poľsku (University of Rzeszow). Každoročne sa v rámci V4 usporadúva medzinárodné sympóziu. Tento rok bude sympóziu prebiehať 7. - 8. septembra 2017 na pôde UKF v Nitre, konkrétne na FSVaZ. Vytvorením Európskej interdisciplinárnej siete výskumníkov v ošetrovatelstve spolupracujeme s tímom ďalších zahraničných odborníkov z ôsmich univerzít v rámci projektu Reflection pod vedením profesora Davida Richardsa z University of Exeter, UK. V roku 2013 na pôde FSVaZ bola naším tímom

pod vedením doc. PhDr. Tomáša Sollára, PhD., usporiadaná medzinárodná konferencia „MASTERCLASS (Methods for Conducting Process Analyses and Managing Economic Data in Clinical Trials of Complex Interventions; Including the CReDECI Complex Interventions Reporting Criteria Consensus Meeting)“ pre skúsených výskumníkov v ošetrovatelstve, psychológii a príbuzných odboroch. Prednášajúcimi bolo 15 popredných európskych odborníkov v oblasti komplexných intervencií zo siedmich európskych krajín napríklad z University of Manchester, King's College London.

Čo všetko obnáša vaša práca?

V prípravnom štádiu výskumu začíname analýzami existujúcich zahraničných a domácich výskumov v oblasti diagnostikovania vybraných ošetrovateľských diagnóz. Vychádzame z priorit súčasného ošetrovatelstva, efektívne monitorovanie pacientových potrieb a stanovenie ošetrovateľskej diagnózy. NANDA-I terminologický systém sa široko etabloval i u nás, predovšetkým v oblasti odborných publikácií a vzdelávacích kurikúl. Využívame český preklad anglickej verzie. Zaznamenávame však kritickú reflexiu vzťahujúcu sa k terminologickej vágnosti, ako aj významnej nejednoznačnosti diagnóz, resp. ich definujúcich charakteristík. Existujú tendencie k rôznym modifikáciám, ktoré obmedzujú ich zmysluplnosť a využiteľnosť v praxi, výskume a vzdelávaní. Zameriavame sa na východiská ako sa utvárala NANDA diagnostika, terminologické kategórie, validita a reliabilita ošetrovateľských diagnóz podľa Gordon

a Sweeney, Fehringa, Hoskinsa a iných prístupov. Pozornosť venujeme výberu a príprave hodnotiteľov vo validačných štádiách. Definujeme, kto je expert (sestra), variabilitu kritérií pre súbor expertov, veľkosť súboru, kritériá pre naše podmienky. Kladieme si otázky: Posudzuje sestra adekvátne vybranú diagnózu? Hodnotia vybrané škály definujúce charakteristiky diagnózy? Počas výskumu konkrétnych ošetrovateľských diagnóz, intervencií a výsledkov uskutočňujeme ošetrovateľskú sondu posudzovania. Výsledky poukazujú na fakt, že sestry-experti v našom sociokultúrnom kontexte vedia detekovať prejavy vybraných ošetrovateľských diagnóz, väčšinou považujú všetky uvedené definujúce charakteristiky z NANDA-I za dôležité. Významnú úlohu tu zohrali aj naše kritériá kladené na sestru-experta - vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa. Treba zdôrazniť, že v našich podmienkach v ošetrovatelstve v sesterskom jazyku ešte stále rezonuje medicínska lekárska terminológia. Pre úplnosť skúmanej problematiky pozornosť venujeme sestrám, zisťujeme ich postoje, názory ku skúmanej problematike.

Aké metódy používate pri svojej práci/výskume?

Používame už overené Fehringové metódy v oblasti ošetrovateľskej diagnostiky, intervencií a výsledkov. Fehring (1986) vytvoril niekoľko validačných model pre potreby ošetrovateľstva napr. Diagnostic Content Validity Model (DCV), Clinical Diagnostic Validity Model (CDV), Patient Focused CDV Model a Differential Diagnostic Validation Model (DDV). Podľa uvedených modelov sme validovali v podmienkach Slovenskej republiky niekoľko ošetrovateľských diagnóz (akútna zmätenosť, chronická zmätenosť, úzkosť, strach, chronická bolesť, zhoršený komfort a zvládanie záťaže). Naše výsledky diskutujeme s výsledkami iných autorov, ktoré sú publikované v databázach.

Mohli by ste priblížiť vaše najvýznamnejšie zistenia?

Zistenia výskumu v oblasti ošetrovateľskej diagnostiky získané naším tímom sú publikované v troch monografiách vydaných v zahraničných vydavateľstvách (Ošetrovateľská diagnostika v práci sestry; Standardizovaná terminológia pro ošetrovateľskou diagnózu; Anxiety and Coping in Hospitalized Patients Measurement Tools and Findings), ktoré získali cenu rektora UKF v rokoch 2015 a 2016. Parciálne výsledky výskumu sú publikované aj v zahraničných indexovaných časopisoch Kontakt a Central European Journal of Nursing and Midwifery.

← ← PhDr. Miroslava Líšková, PhD., a študentky 3. ročníka bakalárskeho štúdia v odbore ošetrovatelstvo (praktické štátnice 2017)

← PhDr. Dana Zrubcová, PhD., doc. PhDr. Gabriela Vörösová, PhD.

Na príklade ošetrovateľskej diagnózy „Akútna zmätenosť“ prezentujeme validáciu definujúcich charakteristík a výskum prostredníctvom vybraných škál CAM (Confusion Assessment Method), NEECHAM (názov vytvorený podľa mien autorov Neelon a Champagne) a SMMSE (Standardized-Mini-Mental-State-Examination) v klinických podmienkach Slovenskej republiky. Na základe komparácie výsledkov obsahovej a klinickej validácie definujúcich charakteristík akútnej zmätenosti možno konštatovať, že klinická validácia prináša vyššie hodnoty a tým potvrdzuje platnosť a použiteľnosť definujúcich charakteristík aj v našich sociokultúrnych podmienkach. V prípade ošetrovateľskej diagnózy akútna zmätenosť validitu definujúcich charakteristík potvrdzuje nielen DCV model, ale zvyšuje ich validitu najmä CDV model. To naznačuje potrebu realizovať kombinácie viacerých Fehringových modelov obsahovej validity ošetrovateľských diagnóz aj v našich podmienkach, aby bol diagnostický záver čo najviac validný.

← ↓ doc. PhDr. Tomáš Sollár, PhD.,
so spolupracujúcimi kolegami
projektu Reflection

Sestry-experti pri validácii chronickej zmätenosti považovali za významné práve tie charakteristiky, ktoré dominujú v medicínskom poňatí, napr. syndrómu demencie. Môžeme konštatovať, že sestry experti pracujúce na vybraných pracoviskách poznajú klinický obraz demencie a tiež správne určili hlavné a vedľajšie definujúce charakteristiky chronickej zmätenosti, i keď nie všetkým pripisujú rovnakú dôležitosť. Vyšší počet bodov hodnotenia jednotlivých definujúcich charakteristík podľa Fehringovho kritéria sestier expertov je znakom vyššej odbornosti. Súhlasíme s názorom Fehringa, že je lepšie mať menší počet expertov s vysokým stupňom odbornosti ako veľký súbor s nízkou úrovňou odbornosti. Analýzy nám ukázali, že pre precíznosť posudzovania definujúcich charakteristík diagnózy je určujúce, ako sú sestry pripravené na diagnostický proces. Vybrať vzorku expertov je náročná úloha. Nemožno jednoznačne pokladať pre validáciu štúdiu za dôležité len magisterské vzdelanie sestier, skôr treba zdôrazňovať vedomosti a schopnosti pracovať s klasifikačnými systémami v ošetrovatelstve. Dôležitú úlohu zohrávajú kompetencie sestier pre ošetrovateľskú diagnostiku najmä v oblasti intelektuálnej, interpersonálnej, technickej a tiež osobné schopnosti sestry, tolerancia nejednoznačnosti, ako aj reflexívna prax. Nemenej dôležité je aplikovať Fehringovú metódu pri validačných štúdiách ošetrovateľských diagnóz, ktoré majú podobné definujúce charakteristiky a v klinickej praxi sa ťažko odlišujú, ako napr. akútna a chronická zmätenosť. Na základe výsledkov validačných štúdií Diferenciálne diagnostickým validačným modelom možno konštatovať, že správne posúdenie ich definujúcich charakteristík si vyžaduje okrem vedomostí aj praktické skúsenosti z ošetrovania pacientov s uvedenými ošetrovateľskými diagnózami. Záverom dodávame, že používanie výsledkov výskumu je jeden z množstva faktorov prispievajúcich k dobrej ošetrovateľskej praxi (EBN). Do-

*„Naše validačné štúdie
priniesli originálne
výsledky a môžu byť
východiskom ďalších
komparačných
validačných štúdií.“*

voľujeme si odporúčať pokračovať vo validačných štúdiách ošetrovateľských diagnóz, ktoré sú zároveň prvým predpokladom k pokračujúcemu výskumu overovania intervencií a výsledkov. Treba prijať fakt, že vďaka rozvoju nových diagnostických komponentov a rozvoju implementácie NANDA – I diagnostiky v krajinách s diferencovaným kultúrnym kontextom, bude nevyhnutné sa validačným štúdiám i naďalej venovať. Čím je ošetrovateľský diagnostický záver validnejší, o to výstižnejšie vyjadruje situáciu pacienta, rodiny. V ošetrovateľskej terminológii ešte stále rezonuje medicínska terminológia, preto vo vzdelávaní sestier preferujeme NANDA-I ako štandardizovanú terminológiu pre ošetrovateľskú

diagnostiku. V nasledujúcom období predpokladáme v našich podmienkach výskum overovania diagnostických prvkov, ako významný predpoklad etablovania sa ošetrovateľstva ako vedného odboru. Súčasný výskum validácie ošetrovateľských diagnóz NANDA-I smeruje k zdokonaľeniu metodologických prístupov. Dôraz sa kladie na štúdie kritériálnej a konštruktívnej validity, z dôvodu nedostatku výskumov ošetrovateľských diagnóz z tohto hľadiska. Metodologickou limitáciou validácie ošetrovateľských diagnóz bola predovšetkým modifikácia kritérií podľa Fehringa pre zaradenie sestier-expertov, a hlavne aspekt porovnateľnosti našich a zahraničných štúdií. Limitom je preklad definujúcich charakteristík, ktorý nemusí vždy identicky vystihovať charakteristiku z pôvodného súboru definujúcich charakteristík v angličtine. Kritériá závisia od vzdelávacieho systému, ale aj od rozvoja odboru v danej krajine. Tie, ktoré boli stanovené Fehringom, by nebolo možné v súčasnej dobe uplatniť v plnom rozsahu v SR, preto sa ich rozhodli Zeleníková et al. (2010) modifikovať, podobne ako viacerí iní autori zahraničných validačných štúdií napr. Galdeano et al. (2008), Carmona et al. (2006). Domnievame sa, že naše validačné štúdie priniesli originálne výsledky a môžu byť východiskom ďalších komparačných validačných štúdií. Takéto úsilie by smerovalo k štandardizovanej ošetrovateľskej terminológii založenej na validovaných údajoch.

doc. PhDr. Gabriela Vöršová, PhD.
a PhDr. Miroslava Líšková, PhD.

Foto: archív Katedry ošetrovateľstva FSVaZ

↑ PhDr. Dana Zrubcová, PhD.,
PhDr. Alica Slamková, PhD.,
PhDr. Andrea Solgajová, PhD.,
a vedúca sestry Psychiatrickej kliniky
FN Nitra PhDr. Klaudia Vanyová
(štátnice 2017)

→ Študentka 3. ročníka bakalárskeho
štúdia v odbore ošetrovateľstvo,
PhDr. Dana Zrubcová, PhD.,
PhDr. Andrea Solgajová, PhD.
(praktické štátnice vo Fakultnej
nemocnici Nitra 2017)

↓ doc. PhDr. Gabriela Vöršová PhD.,
PhDr. Miroslava Líšková, PhD.,
PhDr. Andrea Solgajová, PhD.
(ŠVOČ 2017)

ZLOŽENIE TÍMU

Náš tím tvoria odborníci v oblasti ošetrovateľstva a psychológie: doc. PhDr. Gabriela Vöršová, PhD., ktorá ako prvá na našom pracovisku začala výskum v oblasti ošetrovateľskej diagnostiky. Zameriava sa na validačné štúdie ošetrovateľských diagnóz akútna a chronická zmätenosť, v spolupráci s PhDr. Andreou Solgajovou, PhD., doc. PhDr. Tomášom Sollárom, PhD., PhDr. Danou Zrubcovou a PhDr. Janou Turzákovou, PhD. Tím sa venuje v rôznych ošetrovateľských prostrediach validačným štúdiám ošetrovateľských diagnóz úzkosť a zvládanie záťaže. PhDr. Alica Slamková, PhD., v spolupráci s PhDr. Miroslavou Líškovou, PhD., a PhDr. Ľubicou Poledníkovou, PhD., sa podieľa na validácii ošetrovateľskej diagnózy chronická bolesť a zhoršený komfort.

PREDNÁŠKA O HNEDOM ZLATE

S Karolom Stýblom z Lyra Chocolate nielen o výrobe čokolády

Fascinujúca prednáška Karola Stýbla, ktorá sa uskutočnila na Fakulte stredo-európskych štúdií UKF v Nitre (organizátor Katedra cestovného ruchu) 13. februára 2017 v rámci predmetu Some-liérstvo, nebola len o výrobe čokolády. Tento úspešný, ale skromný človek je dôkazom toho, že vydarené podnikanie sa neskrýva len v prehnanom karizmatizme a v honbe za ziskom, dokonca nemusí byť vôbec o finančných výnosoch.

Karol Stýblo je popredný majster šéf čokolatiér s rôznymi oceneniami a jediný uznaný slovenský návrhár receptúr čokolády. Svoje produkty predáva so svojim tímom vo vlastnej firme Lyra Chocolate. Okrem toho prinášajú juhoamerické kakao do Európy pod obchodným menom Casa Lucer Europe. Podnik založila trojica Nitranov. Spomínaný Karol Stýblo – hotelier, Martin Dukát – obchodník a Milan Lukáč – pôvodne účtovník. Na začiatku podnikania ponúkali belgické pralinky (2008), keď – podľa jeho slov – „to bolo na Slovensku s čokoládou ešte stále také jednotvárne“ a s kolegami hľadali niečo nové a iné. Okrem rôznych menších ocenení v roku 2014 získali cenu Great Taste Award v Londýne ako prví na Slovensku. Great Taste Award je považovaná za Oskara v gastronómii, kde sa oceňujú každoroč-

ne najväčšie gastronomické špeciality. Cenu získali čokoládou Lyra Mandala Dark, ktorá dostala meno vďaka svojmu tvaru. Zlatou hviezdou ich odmenila pravdepodobne najprísnejšia 400-člená celosvetová porota, ochutnávajúca 10 000 vzoriek dlhšie ako 1 000 hodín. Kľúčom ich úspechu je unikátne kolumbijské kakao. Kakao z Južnej Ameriky je na svete najkvalitnejším, hoci tvorí len 8 % celkovej svetovej produkcie.

Majster nás, samozrejme, zaviedol aj do zákulisia konkrétnej výroby hnedého zlata. Konečnú hodnotu kakaa ovplyvňuje dôkladnosť a precíznosť, vyplývajúca z náročnej práce vykonanej vášňou. Na naše najväčšie prekvapenie pán Stýblo prezradil, že kakaový prášok je len druhotný produkt z kakaovej hmoty: „Niečo ako šupka pomaranča.“ Neobsahuje ani zďaleka toľko vitamínov a antioxidantov ako kakaová hmota, pretože väčšina toho najcennejšieho, kakaového masla, je z neho vylúčená, a to hlavne u veľkých producentov, ktorí sa snažia čím viac kakaového masla nahradit lacnými rastlinnými tukmi. Okrem kvality produktu medzi malými rodinnými firmami Južnej Ameriky a rozšírenými masovými producentmi – najmä v Afrike, ktorá produkuje cca polovicu celkovej produkcie kakaa na svete –

rozdiel je aj v životnej úrovni miestnych pracovníkov. Veľkopestovatelia totiž bežne zamestnávajú malé deti za jedlo pri hrozných pracovných podmienkach, kým na malých juhoamerických farmách uprednostňujú nároky a práva na lepší život domácom. Rodinná firma Casa Luker, ako člen World Cocoa Foundation, sa podieľa na ochrane životného prostredia a sociálnom, ekonomickom a environmentálnom rozvoji komunít pestovateľov kakaa. Podnik nevyvíka veľkosťou, no je úspešný aj bez toho, aby sa snažili pokryť celý trh čokolády. Zlepšujú sa v kvalite a inováciách namiesto rozširovania podniku, pretože ich cieľom nie je zbohatnúť, ale vyrábať kvalitu, kreativitu a v podstate robiť to, v čom sú dobrí. Neorientujú sa na masu, iba na zákazníkov, ktorým naozaj záleží na tom, z čoho je produkt a akým spôsobom bol vyrobený. Svoje výrobky nepredávajú v supermarketoch, ale v menších podnikoch, v obchodoch so zdravými potravinami, kaviarňach a cukrárňach. Ceny ich produktov sú, samozrejme, vyššie než masových produktov, no ich názor je taký, že človek by nemal kupovať čokoládu kvôli cene, ale kvôli pôžitku. Čokoláda nie je na každodennú konzumáciu, nemala by byť súčasťou bežnej stravy človeka, ale skôr potešením pri výnimočných príležitos-

tiach. A tak cena, ktorá oproti ozajstnej konkurencii (konkurencia = nemasoví výrobcovia) je úplne prijateľná, nehrá dôležitú rolu. Preto je lacná čokoláda zbytočným tovarom na trhu.

Úspešné podnikanie a celkovo úspech je teda motivované voľou robiť to, čo nás baví, robiť to s vášňou a dať takto ľudskej spoločnosti niečo zo seba, niečo kvalitné. Pri masovej produkcii sa nedá sústrediť na kvalitu, resp. výrobca masovej produkcie sa ani neusiluje o kvalitu, ale o kvantitu, ide mu iba o nepretržité zvyšovanie finančných výnosov so znižovaním nákladov. Teda celkové ponaučenie z prednášky: v supermarketoch predávaná čokoláda nie je čokoláda.

Súčasťou prednášky bola aj ochutnávka kvalitnej čokolády vyrobenej z pravého dominikánskeho kakaa.

Adriana Chovanová,
Fakulta stredo-európskych štúdií
Foto: autorka

Interview Day

Počas jedného dňa mohli študenti absolvovať pohovory so zamestnávateľmi

Študenti Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, ktorí sa zaujímajú o psychológiu či personalistiku a takisto študenti, ktorí sú zdatní v anglickom jazyku alebo v informatike, mali v stredu 22. marca 2017 jedinečnú príležitosť zúčastniť sa akcie s názvom Interview Day. „Na jeseň sme spoločne s vašou univerzitou organizovali Kariérny deň, kde sme predstavili firmy, ktoré majú záujem o zamestnanie absolventov UKF v Nitre, a takisto diskusiu Table talk, kedy sa mohli študenti stretnúť s firmami a rozprávať sa s nimi o tom, aké majú pracovné ponuky, aké sú možnosti ich rastu a podobne. Dnešný Interview Day je vyvrcholením tejto série podujatí,“ informoval Miroslav Koleník z Národného kariérneho centra, ktoré bolo spoluorganizátorom akcie. „Chceme, aby študenti tesne predtým, ako budú končiť svoje štúdium na univerzitách, mali možnosť získať reálnu pracovnú ponuku.“ Na UKF v Nitre preto pozvali niekoľko zamestnávateľov, vo finále prišlo desať firiem vhodných pre jazykovo zdatných študentov a päť pre študentov informatiky. Boli medzi nimi aj personálne agentúry, ktoré majú širokospektrálnejšie ponuky aj z iných regiónov, a takisto zamestnávateľa spo-

jení s regiónom Nitry. „Študenti sa s nimi mohli najprv rozprávať počas tzv. Table talk diskusie a pýtať sa ich na podrobnosti o tom, aké ponúkajú pracovné pozície či pracovné podmienky,“ povedal Miroslav Koleník. „Dôležité je, že potom mohli absolvovať pohovor, žiadať o konkrétnu pozíciu a odovzdať životopis firme, ktorá s nimi môže následne komunikovať. Chceme, aby výsledok bol v ideálnom prípade ten, že študenti získajú pracovnú ponuku.“ Nechýbala ani ukážka Assessment centra, ktoré je zabehnutou súčasťou výberových pohovorov, avšak pre veľa ľudí zostáva veľkou neznámou. Organizátori preto chceli, aby študenti na vlastnej koži zažili, ako Assessment centrum prebieha, mohli sa naň lepšie pripraviť a mali tak väčšiu šancu získať zamestnanie. Assessment centrum je moderná diagnostická metóda, ktorá zamestnávateľovi umožňuje komplexné zmapovanie schopností uchádzačov o pozíciu. Počas jeho priebehu účastníci prechádzajú radom individuálnych a skupinových situácií (profesijná psychodiagnostika, výkonové testy, modelové situácie, prípadové štúdie, hranie rolí a pod.), ktoré svojou povahou zodpovedajú kompetenciám potrebným na úspech na danej pozícii a v danej organizácii. Práve ukážka takéhoto centra bola vhodná aj pre študentov psychológie, ktorí by chceli v budúcnosti pracovať ako personalisti. Interview Day bol prvou aktivitou svojho druhu na slovenských univerzitách, a zúčastnilo sa ho približne 40 študentov informatiky a 70 študentov jazykov. „Bola to možnosť pre končiacich študentov alebo pre študentov, ktorí sa orientujú na trhu práce zažiť si prijímací pohovor na univerzite,“ povedala prorektorka pre vzťahy s verejnosťou a sociálne veci Miroslava Líšková. „Keď môžeme študentovi pomôcť pri výbere zamestnania, ktoré korešponduje s jeho odborom, tak to mileradi urobíme.“

Jana Krajčovičová, Foto: LB

NA SLOVÍČKO O SLOVE

Besedy v rámci cyklu Nitrianskej odbočky Spolku slovenských spisovateľov

Na Katedre slovenského jazyka Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre sa uskutočnili dve besedy s členmi Spolku slovenských spisovateľov, určené a systematicky vedené v rámci študijného programu pre študentov FF UKF odborov Editorstvo a vydavateľská prax a Učiteľstvo slovenského jazyka a literatúry (v kombinácii) - 21. marca 2017 s poetkou Janou Štefániou Kuzmovou a 28. marca 2017 s Milanom Hodálom. Obe podujatia mali charakter predovšetkým riadenej diskusie s budúcimi učiteľmi slovenčiny a budúcimi editormi.

V rámci prednášky Kognitívna lingvistika, ktorú vedie doc. PaedDr. Z. Kováčová, PhD., poetka J. Š. Kuzmová nadviazala priamy kontakt so študentmi, kde predstavila svoje skúsenosti s hravosťou slov ako aj textom, jeho percepciou i produkciou. J. Š. Kuzmová otvorila tému o básni ako filozofii duše, predstavila svoje doterajšie básnické zbierky, ktoré sú o láske, o žene, o mužovi, o všetkých ľuďoch, o vesmíre. Svoju prvú zbierku básní V dlaniach úvratí vydala v roku 1984. O štyri roky neskôr vyšla jej kniha Kde pramením. Autorka sa potom na nejaký čas odmlčala, ale opäť začala tvoriť, čoho dôkazom sú aj básne novej zbierky Aj tak ťa ľúbim, ktorá uzrela svetlo sveta v roku 2005.

Autorka vo svojich básňach pracuje s fonickými zvláštnosťami a do poézie vnáša zvuk, hudbu i farby. Nehlási sa k postmoderne, ale v básňach nás núti zamýšľať sa nad človekom, národom, ľudstvom. V posledných rokoch sa venuje sonetom. Jej posledná zbierka V noci je každá báseň sova vydaná v roku 2007, je venovaná Andrejovi Červeňákovi a všetkým snívajúcim svoj Sen. Textologicky ide o pútavú knihu, veď autorka sa inšpirovala dielom profesora

Červeňáka Dostojevského sny, pričom intertextuálne úryvky cituje pred každou básňou. Básne sa zmietajú snami, aby to s našimi životmi vyzeralo veľmi transcendentne napr.: „Dnes mi v záhradke / vyklíčilo semienko pravdomia“, existenciálnym mudráčením „Stala som sa / vzťažným slovesom, / som súvťažná“ a pod. Vo svojich veršoch chce poukázať na koncepciu bytia. Písanky a táračky, veru, nie je každá báseň sova.

Po prezentácii svojich básnických publikácií nasledoval workshop, kde zúčastnení mali za úlohu napísať akúkoľvek vetu, ktorá ich v danom momente napadne, danú vetu mali posunúť kolegovi, ktorý nepoznal obsah danej vety len posledné slovo a následne napísal ďalšiu vetu, ktorá sa rýmovala s predošlou a tak sa z toho tvorili veľmi zaujímavé básne. Niektorí vo svojich veršoch boli pragmatickí, iní naopak melancholickí, ale medzi zúčastnenými sa našli aj takí, ktorí svoje verše venovali aktuálnemu psychickému stavu.

Záver stretnutia sa niesol v duchu dobrej nálady, pretože práve poetka J. Š. Kuzmová, z ktorej sršal celý čas optimizmus a dobrá energia, dala študentom dobré rady do života. Doc. PaedDr. Zuzana Kováčová, PhD., sa všetkým zúčastnením poďakovala a hlavne hostke, ktorú odmenila krásnou kyticou.

Milan Hodál je autorom najmä aforizmov a epigramov. Počas jeho tvorivej činnosti mu v tlači vyšlo množstvo menších i väčších literárnych útvarov. Intenzívne spolupracoval aj so Slovenským rozhlasom. V obľúbenom košíckom Maratóne spolu s J. Bilym päť rokov pracoval v rubrike Epigramiáda. V súčasnosti publikuje v regionálnej tlači, tiež v prílohe dvojtyždenníka Teleplus

a v mesačníku Rodina a škola. Autor počas svojho života publikoval viaceré básnické zbierky. Jeho prvotina nesie názov Rozcvička (vydaná v roku 2003), ďalšia zbierka je Zázračná planéta (vydaná v roku 2012). Kniha je rozdelená do piatich kapitol. Štyri kapitoly obsahujú 44 básní vážnej poézie, v piatej je 33 epigramov. Spolu tvoria magické číslo 77. Tematika básní je rôznorodá. Básne sú podľa autora živé ako ulica, každý, kto si ich prečíta, si môže v duchu povedať „veď toto prežívam aj ja“. Treťou zbierkou sú Cennosti, posledná zbierka s názvom (H)lásky, bola vydaná v roku 2016. Aj v tejto knihe ako aj v ostatných ostal verný šťastnému číslu 77. Zbierka obsahuje 77 útvarov, z ktorých 33 sú básne a 44 epigramy z posledných dvoch rokov. Kniha obsahuje tri kapitoly – prvá Nežné (H)lásky obsahuje básne o láske, o vzťahu muža a ženy, o večných hodnotách medzi blízkymi ľuďmi, o láske ako univerzálnej a najväčšej hodnote dobra. V druhej kapitole Vážne (H)lásky sú básne o zmysle života, o tom kde sme a kam kráčame. Mnohé z nich sa dotýkajú samej podstaty bytia a tém súčasného sveta. Vyjadrujú to, čím každodenne žijeme, s čím sa bežne stretávame. Tretia kapitola s názvom Úsmevné (H)lásky je zameraná satiricky. Ponúka pohľad na zamyslenie a zasmiatie.

Autor počas besedy prezradil aj to, že má pripravenú ďalšiu básnickú zbierku, z ktorej auditóriu aj recitoval. Opäť bude symbolická magickou 77-kou presne toľko bude v nej epigramov a satirických básní. Ešte prezradil, že to bude taká veselšia kniha. Všetky texty vhodne dopĺňajú kresby jeho dcéry. Básne sú plné satiry, ale taktiež sú aj vážne, kde hlavnou témou je súčasná doba, ktorá je blízka väčšine ľudí. Ako sám tvrdí: „Snažím sa písať poéziu jazykom zrozumiteľným bežnému človeku“. Viaceré jeho básne majú nádych pesničkových textov. Preto v súčasnosti spolupracuje s hudobnou skupinou Gladiator, ktorá jeho verše zhudobnila, a tak si ho môžeme vypočuť aj z éteru.

Na záver besedy Ing. Milan Hodál daroval dve svoje básnické zbierky a rozlúčil sa v duchu dobrej nálady s publikom a garantovi podujatia doc. PaedDr. Zuzane Kováčovej, PhD., poďakoval za pozvanie a priateľskú atmosféru, ktorá vládla počas celej besedy.

Mgr. Marka Bireš,
interná doktorandka
Katedry slovenského jazyka FF

KNIŽNICE PRE VŠETKÝCH

Univerzitná knižnica UKF v Nitre oslávila Marec – mesiac knihy

V dňoch 13. až 17. marca 2017 sa Univerzitná knižnica UKF v Nitre zapojila do celoslovenského podujatia Týždeň slovenských knižníc, ktorého mottom bolo „Knižnice pre všetkých“. Uvedené podujatie vyhlasuje Slovenská asociácia knižníc od roku 1999 na podporu Marca – mesiaca knihy.

Univerzitná knižnica UKF v Nitre zorganizovala niekoľko zaujímavých podujatí, s cieľom osloviť čo najviac čitateľov. Každoročne pripravuje aktivitu „Kniha ako dar“. Počas celého týždňa boli v budovách fakúlt UKF v Nitre pripravené miesta označené žltým plagátom s názvom „Kniha ako dar“, ktorý pre univerzitnú knižnicu navrhli študenti Katedry masmediálnej komunikácie a manažmentu FF UKF v Nitre. Zamestnanci aj študenti mohli na vyznačené miesta umiestniť knihu, ktorú už mali prečítanú a podarovať ju ostatným. Vo vestibule Univerzitnej knižnice UKF v Nitre boli pripravené knihy pre návštevníkov knižnice k voľnému odberu.

Pri plánovaní podujatí sme využili v plnej miere status akademickú knižnicu a oslovili sme viaceré univerzitné pracoviská s prosbou o spoluprácu a pomoc pri zabezpečovaní jednotlivých plánovaných aktivít. Hlavnou snahou organizátorov bolo navrhnuť také aktivity, ktoré pritiahnu do knižnice budúcich, aj súčasných čitateľov, bez ohľadu na vek. V spolupráci s Katedrou hudby PF UKF v Nitre sme pripravili podujatie „Rozprávky na vankúšiku“ zamerané na dramatisáciu rozprávok o Osmijankovi.

Študenti pod vedením doc. PhDr. Heleny Čertíkovej si mohli vyskúšať ako pôsobí čítaný text na najmenších poslucháčov – deti materských škôl. Aktivita „Zážitky ukryté v texte“ bola pripravená v spolupráci s doc. PaedDr. Danou Kollárovou, PhD. a PaedDr. Renátou Polakovičovou, PhD., z Katedry pedagogiky PF UKF v Nitre. Hlavným cieľom aktivít bolo propagovať čítanie kníh a nácvik čítania textu s porozumením u žiakov 1. stupňa základnej školy. Žiaci boli aktívne vtiahnutí do čítaného príbehu. Znázorňovali

pohybom alebo zvukom vnímaný text a pomocou hry sa ho učili precítiť. Aj pre študentov, pedagógov a širokú verejnosť, bol pripravený zaujímavý program v priestoroch knižnice. PhDr. Marián Žabenský, PhD., z Katedry manažmentu kultúry a turizmu FF UKF v Nitre prezentoval svoju novú knihu s názvom Bojnice: krajina – človek – kultúra. Počas prednášky sa poslucháči dozvedeli veľa nových, zaujímavých informácií o histórii, ale aj súčasnosti, známej turistickej lokality. S veľkým

záujmom sa stretlo aj rozprávanie prof. PhDr. Svetozára Krna, CSc., z Katedry politológie a euroázijských štúdií FF UKF v Nitre. Jeho pútavé rozprávanie, o prejení krížom cez Island v crocskách, zaujalo všetkých prítomných. Pri príprave a plánovaní podujatí sa nezapadlo ani na vedecko-pedagogických pracovníkov univerzity a doktorandov, pre ktorých Mgr. Eugen Trajtel pripravil vzdelávací seminár k problematike evidencie publikačnej činnosti.

Podujatia Univerzitnej knižnice sa stretli u zúčastnených s pozitívnym ohlasom. Organizátori podujatí boli milo prekvapení, že aj v dnešnom svete informačných a komunikačných technológií sa nájdú deti, ktoré na otázku, za čo by povedali slovo ďakujem, odpovedia: „Keby mi dnes niekto len tak daroval knihu a navyď, povedal by som ďakujem.“

doc. PaedDr. Viera Tomková, PhD.,
riaditeľka UK UKF v Nitre
Foto: LB

RUDOLF DILONG A KATOLÍCKA MODERNA

Cieľom príspevkov medzinárodnej vedeckej konferencie bolo poukázať na formovanie katolíckej moderny či neokatolíckej literatúry v strednej Európe. Prednášajúci sa venovali osobnosti R. Dilonga, predovšetkým ako podporovateľa, organizátora a iniciátora literárneho života.

Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr Fakulty stredoeurópskych štúdií UKF v Nitre sa počas ostatných štyroch rokov stal platformou výskumu katolíckej literatúry predovšetkým v slovenskom, ale aj stredoeurópskom kontexte. Konferenciou, venujúcou sa kľúčovej postave spirituálne orientovaných autorov Rudolfovi Dilongovi, ktorá sa na fakulte uskutočnila 21. marca 2017, sme tak nadviazali na predchádzajúce stretnutia odborníkov a záujemcov o kristolocentrickú literatúru. Tie boli v minulých rokoch venované osobnostiam slovenskej katolíckej literatúry – J. Silanovi, M. Šprincovi, V. Beniakovi, P. U. Olivovi, P. Strausovi či J. Tóthovi, ako na to poukázal i vedecký garant tejto medzinárodnej konferencie prof. PhDr. Tibor Žilka, DrSc.

Po slávnostnom otvorení a privítaní hostí dekanou fakulty dr. habil. PaedDr. Žofiou Bárcziovou, PhD., organizačný garant podujatia PhDr. Ján Gallik, PhD., bližšie predstavil ciele projektu VEGA, ktorý sa snaží neustále zapĺňať biele miesta v slovenskej literárnej histórii a kritike. Zároveň vyzdvihol jedinečnosť zamerania tejto udalosti, ktorá bola finálnym stretnutím vedcov a odborníkov v rámci riešenia spomínaného projektu. Medzi vzácných hostí, ktorí poctili konferenciu svojou prítomnosťou, patrili emeritný prof. PhDr. Peter Liba, DrSc., ktorý po svojom pôsobení v bibliografickom ústave Matice slovenskej v Martine bol rektorom Vysoké školy pedagogickej v Nitre i súčasnej Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Riaditeľka Základnej školy Rudolfa Dilonga i poverená

primátorka mesta Trstená Ing. Magdaléna Zmarzláková nám predstavila tradičné podujatie Dilongova Trstená, ktoré sa v rodisku známeho spisovateľa koná už 26 rokov, a to vždy prvý júnový piatok. Ide o súťaž v prednese poézie a prózy. Prítomných zároveň na túto akciu srdečne pozvala.

V druhej konferenčnej prednáške PaedDr. Petr Kučera, PhD., predstavil českých katolícky orientovaných autorov. Viaceré aspekty ich tvorby mali prepojenie s Dilongovou lyrikou. Podujatia sa zúčastnila aj spisovateľka Denisa Fulmeková, vnučka Rudolfa Dilonga, ktorá v závere minulého roka vydala rodinný román Konvália. Ten je zaradený medzi desať najúspešnejších kníh súťaže Anasoft litera za rok 2016. Mgr. Denisa Fulmeková na konferencii vystúpila s jedinečným príspevkom, v ktorom citovala nedávno objavenú korešpondenciu medzi Dilongom a jej babičkou Valériou Krivdovou. Úryvky z listov dcéry, ktoré skúsený spisovateľ písal zo svojho pobytu v Buenos Aires ešte v roku 1960, predstavili krehkú stránku františkánskeho kňaza a zároveň otca vtedy dvojročnej Dagmar. Interpretačnej analýze Konválie – diela o nenaplnenej láske medzi Dilongom a mladučkou židovkou – sa na konferencii venovala i nasledujúca prednáška. Reprezentujú domáce pracovisko, PaedDr. Magdaléna Hrbáček, PhD., nám v konferenčnom príspevku poskytla náhľad na hlavnú ženskú postavu spomínaného románu.

V druhom prednáškovom bloku podujatia sme si ďalej vypočuli príspevok PhDr. Mariána Kamenčíka, PhD., týkajúci sa Dilongovho pôsobenia v hlohovskom františkánskom kláštore. Práve v tomto jeho dočasnom pôsobisku bol spisovateľsky veľmi aktívny. Inicioval sa v literárnych aj neliterárnych projektoch. Zastrešoval a inšpiroval mladých začínajúcich básnikov, medzi ktorými bol napríklad aj Ivan Kupec, vystupujúci pod pseudonymom Kunoš. Mgr. Martin Macejka z Mestského centra kultúry v Malackách nám predstavil aktivity aj ďalších františkánskych mníchov, ktorí pôsobili v oblasti vzdelania a kultúry. Ich angažovanie v rôznych oblastiach verejného života bolo však po politických

zmenách v štáte v roku 1945 nežiaduce, mnohí z nich boli perzekvovaní. Dobové kroniky a archívne materiály poskytli mnohé informácie nielen o živote a aktivitách príslušníkov rehole, ale aj žiakov františkánskeho gymnázia v Malackách, na ktorom Dilong istý čas pôsobil ako klerik.

V nasledujúcom bloku prednášok Mgr. Margareta Partelová z MO Matice slovenskej v Trnave poukázala na Dilongove pôsobenie v „malom Ríme“. Ďalší prednášajúci, PhDr. Jozef

Brunclík, PhD., sa v príspevku s názvom Rudolf Dilong – Lisy žene, venoval interpretačným prienikom autorových básní venovaných Valérii (Ria Vale). Z listov cítiť žiaľ exulanta nad milovanou ženou, dominantným motívom je odlúčenie. „Básnikom sa Rudolf Dilong takpovediac narodil a zostal ním do konca svojho života“, skonštatoval Brunclík v závere vystúpenia. Nasledujúcou prednášajúcou bola Mgr. Małgorzata Dambek z UAM v Poznani. Vo svojej prednáške sa zamerala na komparáciu zápisníka Rudolfa Dilonga a Pavla Straussa. Vyzdvihla ich podobné názory a spoločné motívy. Český historik doc. PhDr. Martin Kučera, CSc. z AV ČR v Prahe, analyzoval osobnosť a dielo vedúcej osobnosti slovenskej katolíckej moderny, pričom zdôraznil, že dielo nie je výlučne exteritoriálny fakt, ale i fakt inferiálny, čo znamená, že autor premietal do diel samého seba. V nasledujúcom príspevku Mgr. Kristíny Pavlovičovej, PhD., bol Dilong predstavený ako avantgardný básnik inšpirovaný francúzskou poéziou. S faktom, že Dilongovo dielo bolo atraktívne aj pre divadelný súbor Gorazdov Močenok, nás oboznámil Peter Sýkora z Občianskeho združenia Krediv.

Prvá prednáška záverečného bloku, ktorej autorom bol prof. PhDr. Tibor Žilka, DrSc., mapovala analógiu životných osudov a tvorby Rudolfa Dobiáša s ruským disidentským spisovateľom Alexandrom Solženicynom. Spoločným menovateľom oboch autorov bol pobyt vo väzení. Solženicyn vo svojej tvorbe vychádzal zo skúseností z gulagu, v ktorom strávil osem rokov. Na základe Dobiášovho sedemročného pobytu v československých uranových baniach, boli jeho vybrané diela poznačené motívom smrti na pozadí totalitných

praktík. I napriek tomu prevládal v jeho tvorbe kresťanský postoj k životu. Oboch zaraďujeme k predstaviteľom lágrovej literatúry. S novým konceptom terminológie spojené s predstaviteľmi spirituálnej literatúry v českom kontexte prítomných oboznámil doktorand Univerzity Palackého v Olomouci, Mgr. David Jirsa. V príspevku s názvom Hľadání „pravé“ katolíckej moderny upozornil na duchovné pozadie autorov, ktorí sú na základe ich tvorby tradične zaraďovaní do českej katolíckej moderny. Neboli však nejako ucelenou či kompaktnou tvorivou skupinou. Rovnako je podľa autora príspevku sporné pripisovať ich tvorbe atribút „katolicity“. A to z toho dôvodu, že patrili k rôznym konfesiam a nešlo teda len o katolíkov. Tvorbu súčasného poľského autora Jana Grzegorzcyka nám priblížila Mgr. Anna Šírová-Majkrzak, PhD. Ohlas na jeho knihu, ktorej hlavnou postavou je autorovo alter ego – kňaz Groser, bol ohromný. Dôkazom popularity tejto jedinečnej publikácie v Poľsku boli ďalšie pokračovania katolíckeho románu. Napokon Mgr. art. Štefan Timko, PhD., vystúpil s príspevkom týkajúcim sa spirituality vo filmovom diele Štefana Uhra – Organ a Tri dcéry. Obe diela vznikli za

uvolnených podmienok v 60. rokoch minulého storočia, a to na predlohy Alfonza Bednára. Vďaka náboženskej tematike sú ojedinelými v slovenskej kinematografii.

Teritoriálny presah vplyvu literárneho smeru s názvom katolícka moderna a jej autorov, reprezentujúcich nové kultúrno-politické modely literárneho a kultúrneho života prvej polovice 20. storočia, výrazne ovplyvňujúce i tendencie v súčasnej literatúre, je v súčasnosti často nedocenený a nedostatočne prebádaný. Sme preto radi, že je to práve naša fakulta, ktorá sa v rámci stále prebiehajúceho projektu VEGA Katolícka literatúra v stredoeurópskom priestore venuje výskumu v danej oblasti. Zborník, ktorý bude výstupom z tejto konferencie, rovnako prispeje k rozšíreniu poznatkov o osobnostiach sústreďujúcich sa okolo postavy Rudolfa Dilonga, ako aj o ňom samotnom.

Mgr. Hana Guzmická a Mgr. Lenka Tkáč-Zabáková,
interné doktorandky ÚSJK FSŠ
Foto: Andráš Kelemen, Adriana Horváthová

Džezové pašie

Završenie predveľkonočného obdobia

Po úspešnom uvedení sakrálnnej kompozície *Missa in Jazz* od Petra Schindlera naštudovali mladí umelci z Katedry hudby Pedagogickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre slovenskú premiéru *Džezových paší* od amerických autorov – Davida Abrahamsona, Andy Tecsona, Bobby Lewisa a Bobby Schiffa. Dielo, ktorého producentom bolo občianske združenie Konfrontácie v spolupráci s Univerzitou Konštantína Filozofa v Nitre a Nitrianskym samosprávnym krajom, uviedli v týždni pred Veľkou nocou spolu štyri razy. Prvé (koncertné) predvedenie sa uskutočnilo v sobotu 8. apríla v Kostole Nanebovzatia Panny Márie na Kalvárii v Nitre, o deň neskôr, na Kvetnú nedeľu 9. apríla, zavítalo – už v scénickom predvedení – do Univerzitného pastoračného centra sv. J. Freinademetza vo Vysokoškolskom meste L. Štúra v bratislavskej Mlynskej doline. Nasledujúce dve predvedenia

11. a 12. apríla sa odohrali v Koncertnej sále Župného domu v Nitre za prítomnosti vzácnych hostí z Chicaga – autorov Andyho Tecsona a Bobbyho Schiffa a ich kolegu Kena Jandesa.

„Prezentácia diela bola zároveň jeho slovenskou premiérou, pričom len pred mesiacom 5. marca 2017 sa v Berlíne odohralo vôbec prvé európske uvedenie tohto jedinečného diela,“ informovala Mgr. Alena Čierna, PhD., vedúca Katedry hudby Pedagogickej fakulty UKF v Nitre, ktorá *Džezové pašie* producentsky koordinovala. Ako ďalej uviedla, dielo *Jazzové pašie* – scénické oratórium pre komorný jazzový orchester, sóla a zbor vzniklo v roku 2009 v Chicagu v spolupráci autorov A. P. Tecson, D. G. Abrahamson, B. Schiff a B. Lewis. Spomínaní autori jazzovej interpretácii a tvorbe zasvätili celý život. Dokonca dvaja z nich – B. Schiff a B. Lewis – začínali ako členovia

orchestra, sprevádzajúceho jedného z najvýznamnejších hudobníkov 20. storočia – Franka Sinatru. *Jazzové pašie* v kontexte modernej sakrálnnej tvorby predstavujú ojedinelé dielo – spájajú totiž odkaz tradičného jazzu s tematikou príbehu o umučení a ukrižovaní Ježiša Krista. V tomto zmysle je dielo výzvou nielen pre hudobníkov, ale aj divadelníkov, ktorí sa na projekte tohto inscenovaného oratória podieľajú. Počnúc stredovekom až do súčasnosti tematika

paší už inšpirovala stovky autorov – skladateľov i divadelníkov. V tomto spracovaní sa však pred divákom vynára výnimočný hudobno-dramatický tvar, spájajúci tematiku paší s expresívnymi výrazovými prostriedkami jazzu. Zárukou kvality je renomovaný tím, ktorý sa ujal naštudovania.

„Vytváranie choreografie na *Jazzové pašie* bolo dosť veľké dobrodružstvo pre mňa aj pre tanečníkov,“ prezra-

dila doc. Mgr. art. Elena Zahoráková, pedagogička Katedry hudby. „Orientovať sa v polyrytmickej hudbe nasýtenej množstvom improvizácií a dynamických zmien na tak veľkej ploche (60 minút) si vyžadovalo hľadanie originálneho pohybového slovníka. Prelínajú sa prvky jazzového, moderného, klasického a dokonca aj hip-hopového tanečného štýlu. Choreografia sa vyvíja v jednotlivých

podnet na ďalší projekt. Náhodou som natrafil na stránku Farnosti svätého Lukáša v Chicagu, na ktorej „visela“ osemdesiatsekundová ukážka z *Džezových paší*. Napísal som Andymu Tecsonovi, ktorý nám bez akýchkoľvek zvláštnych podmienok poskytol právo dielo uviesť. Ak vám teda dnes spolu s dirigentom Marekom Štrbákom a choreografkou Elenou Zahorákovou ponúkame scé-

obrazoch paralelne s hudbou, inde je v kontrapunkte, na niektorých miestach využíva improvizáciu – sólovú i skupinovú. Všetko však napokon zjednocuje príbeh umučenia a zmŕtvychvstania Ježiša Krista.“

Režisér tohto výnimočného diela bol prof. PhDr. Pavol Smolík, ArtD., ktorý ho aj objavil: „Po mnohých úspešných hudobných a divadelných produkciách našej katedry sme sa pokúšali nájsť

nické koncertno-tanečné predstavenie, je to práve vďaka veľkorysosti autorov tohto diela.“

Na projekte participovalo sedemdesiat slovenských hudobníkov, spevákov a tanečníkov a dielo tak významne prispelo ku kultúrnemu životu nielen nitrianskeho kraja.

-red-, foto: LB

VYJDITE OD MONITOROV DO SKUTOČNÉHO SVETA

Fotograf a reportér Andrej Bán prijal pozvanie na diskusiu so študentmi

Predstavujú utečenci pre Európu riziko? Ocitol sa európska kultúrna identita v kríze? Je možná politická integrácia pri tak pestrej kultúrnej rozmanitosti? Aj na tieto otázky odpovedal v stredu 26. apríla 2017 Andrej Bán, fotograf a reportér časopisu .týždeň v diskusii na pôde Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. „Utečenci sú ľudia s individuálnymi osudmi a to je presne dôvod, prečo už tridsať rokov robím túto prácu“, povedal. „Ukazuje sa, že kolektivistický prístup k nim je presne tak isto neprijateľný, ako kolektivistický prístup v akomkoľvek inom prípade.“

Prítomným študentom Andrej Bán vysvetlil príčiny vzniku konfliktu v Sýrii, kto založil tzv. Islamský štát, priblížil im dôvody, prečo sa migranti vyberú na cestu do Európy a čo všetko počas nej zažívajú. On sám túto trasu absolvoval na jeseň 2015 a tou najodpornejšou vecou sú podľa neho pašeráci. Samotní utečenci od začiatku spomínajú ako svoje cieľové krajiny Nemecko, Holandsko, Švédsko, Veľkú Britániu, čo je logické, pretože v nich majú svojich blízkych. Podľa neho treba otvorene povedať, že príčinou terorizmu nie je migrácia ako taká, ale nevládnutie integrácie, čo má za následok vznik uzavretých get ako napríklad brusselská štvrť Molenbeek alebo iné časti v západnej Európe ako zárodok infiltrácie radikálnych smerov islamu. „Veľmi ľahko a rýchlo sa vytvára strach, ale veľmi ťažko a dlho sa ten strach potom neutralizuje,“ hovorí. „Nehovorím, že nemáme mať strach, že nemáme mať zodpovedajúcu mieru opatrnosti. Ale nesmieme vytvárať hystériu. Myslím si, že to hlavné ohrozenie Európy predstavuje zhysterizovaná verejná mienka, ktorá vynesie hore tých extrémistických a populistických politikov. Z môjho pohľadu je oveľa väčším nebezpečenstvom radikalizácia politických elít, ktorá súvisí s radikalizáciou voličov, najmä cez sociálne siete. Treba vyjsť z dvojrozmerného sveta do trojrozmerného, čiže od monitoru do skutočného sveta.“ Podľa Bána to nemusí hneď znamenať ísť medzi utečencov, ale študentom poradil, aby boli otvorení, cestovali po Slovensku a spoznávali iných ľudí.

Aj preto sa Andrej Bán už rok podieľa na aktivite proti fašizmu, ako aj rôznym formám extrémizmu a násilia s názvom Zabudnuté Slovensko, a so svojim tímom organizuje diskusie a koncerty po celom Slovensku. „Robím tieto veci, pretože v tom vidím zmysel. Ľudia, ktorí majú často veľké slová a veľké úmysly, tak napáchajú viac škôd. Moja skúsenosť, aj z vojnových zón, je, že má zmysel viesť diskusiu práve s ľuďmi, ktorí sú iní, majú iný názor. Jednoduchá myšlienka Zabudnutého Slovenska je v tom, že poďme na diskusie s ľuďmi do regiónov, v ktorých mali najväčšiu podporu radikálne strany či hnutia.“

Diskusiu s názvom „Máme sa báť utečencov?“ pripravila Katedra všeobecnej a aplikovanej etiky FF UKF v Nitre. „Takéto diskusie robíme pravidelne, lebo nás to baví a jedinou podmienkou je, aby to bol zaujímavý hosť“, povedal Adrian Michalík, ktorý besedu moderoval. „Téma utečencov je dôležitá, rozprávame sa o nej s našimi študentmi a ja som nadobudol pocit, že sú trochu necitliví voči ľuďom, ktorí utekajú

a snažia si zachrániť život, preto som im chcel priblížiť človeka, ktorý má s nimi osobnú skúsenosť. Andrej Bán je človek, ktorý na vlastnej koži zažíva to, o čom sa my dozvedáme z médií.“

Jana Krajčovičová, foto: LB

NÁPADITÉ MARKETINGOVO-KOMUNIKAČNÉ PROJEKTY

Študenti druhého ročníka Katedry masmediálnej komunikácie a reklamy na FF UKF pripravujú každý rok niekoľko zaujímavých podujatí, ktoré sú vyvrcholením predmetu tvorba marketingovo-komunikačných projektov pod vedením Mgr. Györgyi Jankovej, PhD.

V tomto roku bol jedným z pripravovaných podujatí projekt Zmyslu zbavení: vo svete reklamy, ktorý sa konal dňa 25. apríla 2017. Projekt sa zameriaval na študentov študujúcich marketingovú komunikáciu s cieľom priblížiť im spôsob vnímania komunikátov zrakovo a sluchovo postihnutými. Súčasťou podujatia boli prednášky a takzvaná „bezzmyslová zóna“. Pozvanie študentov prijal PaedDr. Bc. Roman Vojtechovský, nepočujúci pedagóg z Odbornej komisie pre problematiku vyučovania posunkového jazyka v ZŠ pre žiakov so sluchovým postihnutím v Štátnom pedagogickom ústave a PhDr. Jana Matušková, absolventka z našich vlastných radov a riaditeľka materskej školy v Nitre, ktorá poskytuje špeciálno-pedagogickú starostlivosť pre zdravotne znevýhodnené deti s poruchami zraku a videnia. V bezzmyslovej zóne si mohli záujemcovia vyskúšať, aké je to nemať jeden z hlavných zmyslov. Čakali ich zaujímavé disciplíny, medzi ktorými bolo napríklad prechádzanie cez prekážky, nakupovanie bez zraku, hádanie, čo sa vám snaží druhá osoba povedať rečou tela alebo čítanie z pier. Mohli sa presvedčiť, že nič z toho nie je až také jednoduché, ako ste si možno mysleli.

Ďalší projekt s názvom Poďme na džem bol určený pre študentov 2. a 3. ročníka Gymnázia Párovská 1 v Nitre. V priestoroch útulnej Trafiky si žiaci kreatívnym spôsobom vyskúšali, aké je to byť študentom tejto katedry. Vypočuli si atraktívne prednášky od umelcov Igora Hanečáka či Daniela

Pointa, nesúce sa v duchu umenia a dizajnu. Igor Hanečák, zakladateľ občianskeho združenia ArtHa, hovoril o využití dizajnu na pomoc ľuďom v núdzi. Daniel Point vo svojej motivačnej prednáške vyzdvihol dôležitosť zručností ako pomoc pri ceste k úspechu. Počas hravých workshopov žiaci vytvárali výnimočný obalový dizajn džemov a originálnu marketingovú komunikáciu podľa zadania od fiktívneho klienta. Zadanie znelo, vytvoriť rad troch príchutí džemov s identickým dizajnom. Vhodne zvolenou marketingovou komunikáciou mali výsledný produkt čo najlepšie „predať“ klientovi. Všetky práce hodnotila porota a tie najlepšie boli ocenené vecnými cenami od sponzorov. Počas celej akcie mali návštevníci možnosť pochutnať si na domácom džeme, spoznať nových ľudí a zažiť kopec zábavy. Kto ochutnal tento džem zistil, že aj vzdelávanie chutí.

Napokon posledné podujatie zo dňa 29. apríla 2017 s názvom I WANT TO BE kmkar! bolo určené záujemcom o štúdium na Katedre masmediálnej komunikácie a reklamy Filozofickej fakulty UKF v Nitre. Cieľom príjemného sobotného predpoludnia bolo pripraviť uchádzačov na blížiacu sa prijímacie skúšky a štúdium prezentovať zábavnejšou a kreatívnejšou formou. Celý kurz pozostával z troch častí: Prvá časť sa týkala testu tvorivosti, keď museli v krátkom čase zapojiť svoje logické myslenie. Nasledoval predpokladový test, ktorý sa realizoval interaktívnou formou. Poslednou časťou bola tvorba koláže, kde študenti naplno využili svoje kreatívne zručnosti a mali možnosť vypočuť si trefné rady „ako na to“ od PhDr. Tomáša Koprdu, PhD., vedúceho Katedry masmediálnej komunikácie a reklamy. Samozrejme, za každú aktivitu boli tí najlepší študenti odmenení vecnými cenami od rôznych sponzorov. Počas celého dňa vládla vynikajúca atmosféra, študenti sa mali možnosť vzdelávať ale aj vzájomne sa spoznať. Akcia dopadla na výbornú, o čom svedčí aj spätná väzba od mnohých zúčastnených.

Veľké poďakovanie za všetky projekty a podujatia patrí Mgr. Györgyi Jankovej, PhD., PhDr. Tomášovi Koprdo, PhD., sponzorom, ale aj všetkým študentom.

Michaela Hamranová, Simona Pavelková, Michal Gališin,
Filozofická fakulta
Foto: Dominika Šperková, Anikó Antalová

ŽIVOT A KULTÚRA PO HISPÁNSKY

IX. ročník Dní hispánskej kultúry na Katedre romanistiky FF UKF v Nitre

V dňoch 25. – 27. apríla 2017 sa na pôde Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre uskutočnil IX. ročník Dní hispánskej kultúry (DHK). Podujatie každoročne usporadúva Katedra romanistiky Filozofickej fakulty UKF v Nitre. Jeho cieľom je predstaviť život a kultúru Španielska, ale súčasne aj hispanofónnych krajín Latinskej Ameriky. Počas DHK sa uskutočňuje množstvo prednášok, seminárov a aktivít, do ktorých sa zapájajú tak študenti UKF, ako aj stredných škôl.

Pri príležitosti životného jubilea romanistu prof. PhDr. Ladislava Franeka, CSc., boli tohtoročné DHK otvorené vedeckým podujatím, spojeným

s prezentáciou jeho najnovšej knihy Interdisciplinárnosť v symbióze literárnej vedy a umenia II. Podujatie uviedla doc. Mgr. Magda Kučerková, PhD., ktorá privítala a predstavila prítomných hostí, medzi nimi dekana FF UKF v Nitre prof. PaedDr. Bernarda Garaja, CSc., predstaviteľku Francúzskeho veľvyslanectva na Slovensku a Francúzskeho inštitútu, atašé pre vzdelávaciu a jazykovú spoluprácu, pani Emmanuelle Daill, vedúcu oddelenia translitológie Ústavu svetovej literatúry SAV prof. PhDr. Máriu Kusú, CSc., a vedúcu Katedry romanistiky FF UKF v Nitre doc. Evu Švarbovú, PhD. Prítomní zástupcovia inštitúcií si jubilanta uctili originálnymi príhovormi a pamätnými darmi. Predstavitelia Veľvyslanectva Španielskeho kráľovstva na Slovensku, v Poľsku, Českej republike, Rusku a Ukrajine Joaquín Támara Espot. Vo svojom príspevku Jazyky a komunikácia ako nástroj dorozumenia nabádal a motivoval študentov k štúdiu španielskeho jazyka a súčasne poukazoval na význam tolerancie v medzikultúrnej komunikácii. Nasledovali ďalšie prednášky, najmä zo španielskej kultúry a lingvodidaktiky. Za nitrianskych lektorov svoje témy predniesli Carlos Roberto Morales (Katedra romanistiky FF UKF v Nitre) a Carlos Villaverde Bjorgvinsdottir (Gymnázium

Druhý deň DHK sa niesol v znamení rôznych aktivít. V dopoludňajších hodinách sa konala prednáška františkánskeho brata Lorenza (Juraj Vadkerti), ktorý porozprával o svojich dlhoročných misiách v Bolívii, Dr. Katarzyna Szoblik z Univerzity v Bielsko-Bialej študentom porozprávala o stratégiách evanjelizácie Indiánov stredného Mexika a následne sa prítomným prihovoral aj radca pre vzdelávanie pri Veľvyslanectve Španielskeho kráľovstva na Slovensku, v Poľsku, Českej republike, Rusku a Ukrajine Joaquín Támara Espot. Vo svojom príspevku Jazyky a komunikácia ako nástroj dorozumenia nabádal a motivoval študentov k štúdiu španielskeho jazyka a súčasne poukazoval na význam tolerancie v medzikultúrnej komunikácii. Nasledovali ďalšie prednášky, najmä zo španielskej kultúry a lingvodidaktiky. Za nitrianskych lektorov svoje témy predniesli Carlos Roberto Morales (Katedra romanistiky FF UKF v Nitre) a Carlos Villaverde Bjorgvinsdottir (Gymnázium

Joaquín Támara Espot vo svojom príspevku Jazyky a komunikácia ako nástroj dorozumenia nabádal a motivoval študentov k štúdiu španielskeho jazyka a súčasne poukazoval na význam tolerancie v medzikultúrnej komunikácii.

Párovská 1 v Nitre), za Gymnázium Martina Hattalu v Trstenej vystúpil Julio Ruiz Monteagudo. Popoludnie sa nieslo v duchu prezentácie divadelnej hry študentov z Gymnázia Martina Hattalu v Trstenej s názvom El señor de Pigmalión (Pán Pygmalion). Následne si všetci prítomní študenti mali možnosť zasúťažiť vo vedomostnom kvíze a za svoje ve-

domosti získať rôzne vecné ceny. Neskôr sa vo fotogalérii Trafačka v Nitre konalo premietanie filmu španielskej režisérky Iciar Bollainovej También la lluvia, ktorý sa zameriava na problém privatizácie vodných zdrojov v Bolívii. Program DHK pokračoval aj vo večerných hodinách v podobe konverzácií v španielskom jazyku, ktoré zabezpečila jazyková škola Inlingua Nitra.

Posledný deň DHK sa uskutočnil na pôde Gymnázia Párovská 1 v Nitre. Začiatkom dňa si študentky španielskeho jazyka UKF v Nitre pre stredoškôlkov pripravili rôzne jazykové workshopy. Program pokračoval zaujímavými prezentáciami o pobytoch Erasmus v Oviede a Madride. Študentky UKF Barbora Špetková, Soňa Hrubošová a Adriana Dedíková porozprávali o svojich skúsenostiach, zážitkoch, ale i úskaliach vybavovania zahraničnej stáže. Dievčatá vystriedal stážista z Mexika, študent Gymnázia Párovská 1, Andrés Cortés, ktorý predstavil svoju rodnú krajinu. Stážista SAIA a súčasne doktorand Katedry romanistiky FF UKF v Nitre, Leonardo Mora priblížil mexický sviatok mŕtvych – tzv. Día de los muertos. Stredoškolskí študenti mali aj možnosť overiť si svoje vedomosti v kvíze, čo pre nich pripravili študenti druhého ročníka katedry romanistiky pod vedením Carla Roberta Moralesa, a pochutnali si aj na rôznych jedlách, na ktorých príprave sa podieľali spoločne s pedagógmi a študentmi univerzity i gymnázia. Súčasťou programu bol aj príhovor pána radcu zo španielskeho veľvyslanectva, ktorý vyslovil poďakovanie za šírenie španielskej kultúry na Slovensku. Neskôr nasledovalo umelecké predstavenie študentov Párovského Gymnázia. Študenti si pripravili recitačné a hudobné vystúpenia i španielsky tanec zvaný „sevillanas“. Španielska lektorka Rosario Colomina Moratal predstavila hru na kastanetách a niekoľko techník spomínaného tanca.

Organizátori IX. ročníka Dní hispánskej kultúry ďakujú španielskemu Ministerstvu školstva, kultúry a športu a Veľvyslanectvu Španielskeho kráľovstva na Slovensku za záštitu podujatia. Veľká vďaka zároveň patrí aj partnerom – Gymnázium Párovská 1 v Nitre, Gymnázium Martina Hattalu v Trstenej, jazykovej škole INLINGUA Nitra a Fotogalérii Trafačka.

Monika Brezováková,
Filozofická fakulta

Foto: Zuzana Kormaňáková, Jalal Al-Ali,
Leonardo Mora

Odkry pravdu

Študenti prostredníctvom guerilla kampane odkryli pravdu

Pre študentov Katedry masmediálnej komunikácie a reklamy (KMKaR) na UKF v Nitre nie je žiadnou zvláštnosťou, že namiesto teoretických prác realizujú podujatia, kampane, že preukazujú svoje vedomosti a schopnosti v praxi. Inak to nebolo ani vo štvrtok 11. mája 2017, kedy sa v hlavnej budove Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre konala guerillová kampaň s názvom Odkry pravdu, ktorú zorganizovali piati študenti 1. ročníka magisterského stupňa KMKaR. Opierala sa o vopred zadanú tému, a to o ľudské práva. Organizátori siahli po práve na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Hlavným cieľom bolo priblížiť ľuďom spomenuté právo a spôsob jeho ochrany, resp. postup pri jeho porušení. Ústredný motív sa rozhodli prepojiť i s nedávnymi udalosťami na akademickej pôde univerzity, ktoré boli rozoberané i v médiách a nevrhli na jej meno najlepšie svetlo. Konkrétne išlo o upriamenie pozornosti na praktiky

bulvárnych médií, akými sú vytrhávajúce tvrdenia z kontextov, či vsádzanie do svojich vlastných, vykonštruovaných, ale i články na základe jedného tvrdenia, bez overenia dôveryhodnosti zdroja, bez oslovenia dotknutej osoby, či bez vyjadrení viacerých osôb. Naplniť spomenuté ciele a očistiť meno univerzity sa rozhodli cestou guerillovej kampane, ktorá spočívala v situovaní niekoľkých prvkov v priestoroch univerzity.

Nosným pilierom celej kampane bol veľkoplošný článok v dvoch vrstvách, umiestnený na podlahe frekventovanej chodby univerzity. Horná vrstva predstavovala bulvárny článok, ktorý organizátori vyfabulovali a zoštylizovali na základe reálneho článku, ktorý sa o univerzite objavil v bulvárnom denníku a bol založený práve na už spomenutých praktikách. Spodný roh článku bol ohnutý a bola na ňom výzva „Odkry“. Okoloidúci sa preto pre zistenie pravdy, skutočného pozadia, malohnúť a nadvihnúť vrchnú vrstvu. Pod ňou našiel pôvodný kontext podnetu článku i ďalšie skutočnosti, ktoré bulvár praktizuje a boli prítomné i v tomto prípade. Každý aktér, ale i okoloidúci dostal brožúrku o ochrane dobrého mena a povesti a tiež o presných krokoch, čo robiť, ak by bolo toto jeho právo narušené, či už v občiansko-právnom vzťahu, ale i v mediálnej výpovedi. Počas štyroch hodín trvania kampane sa pristavila stovka ľudí, ktorí prejavili snahu odkryť pravdu. Mali otázky, chuť diskutovať. Ich zloženie bolo pestré, prioritne išlo o študentov, ale i o pedagógov, zamestnancov univerzity, ba dokonca organizátorov svojou prítomnosťou poctil i rektor UKF v Nitre Ľubomír Zelenický, ktorý ocenil túto iniciatívu a vyzdvihol fakt, že si i študenti uvedomujú, že nie všetko, čo niekde odznie, je jednoznačne pravda a je rád, že nám to nie je lahostajné.

Celá kampaň preto vytvorila metaforu, či akúsi paralelu medzi tým, že v skutočnom svete nestačí len tak narážať na informácie z médií, mechanicky ich prijímať a zaryto im veriť. Musíme vynaložiť aspoň malé úsilie na to, aby sme si overili zdroj či relevantnosť a mohli si vytvoriť vlastný, zdravý názor.

Veronika Szabóová, FF, foto: LB

PRIENIKY INŠPIRÁCIÍ

Diskusia s osobnosťami slovenskej filozofie a literatúry

V závere akademického roka 2016/2017 sa konalo jedno z posledných organizovaných podujatí Katedry kulturológie FF UKF v Nitre, tentokrát v rámci už tradičného cyklu vedeckých prednášok s názvom Culturologos v spolupráci s Katedrou všeobecnej a aplikovanej etiky FF UKF v Nitre. Odborná diskusia sa konala 9. mája 2017 v Univerzitnom tvorivom ateliéri FF UKF v Nitre. Jedinou podujatia podčiarkol fakt, že pozvanie prijali popredné slovenské osobnosti z oblasti humanitných vied filozofka, spisovateľka, esejistka, prozaička, vysokoškolská pedagogička doc. PhDr. Etela Farkašová, CSc., a filozof, literárny vedec, kulturológ, indológ, vysokoškolský pedagóg a vydavateľ prof. PhDr. Dalimír Hajko, DrSc. Po krátkom privítaní na pôde Filozofickej fakulty UKF v Nitre a predstavení profesijného života hostí moderátorkou podujatia Mgr. Katarínou Gabašovou, PhD. (Katedra kulturológie, FF UKF v Nitre), boli obecnému prezentované najaktuálnejšie publikácie z tvorby oboch hostí. Vzhľadom na zameranie diskusie išlo o výber prác, no nielen z esejistickej tvorby, ktoré sa venovali človeku a jeho každodennému životu, radostiam i strastiam, jeho psychike a podstate bytia. Vzájomné prieniky inšpirácií autori objavili vo svojich vybraných dielach: Dalimír Hajko – Antické provokácie (Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2016), Existencia v kríze (spoluautor doc. PhDr. Michal Valčo, PhD.; Žilinská univerzita v Žiline, EDIS – vydavateľské centrum ŽU, 2016), Vrucnosť a čin. Kierkegaardovské meditácie (H&H, 2011), Globalizácia a kultúrna identita (FF UKF v Nitre, 2005), Rozpätie dňa a noci (H&H, 1992) a filozofický debut Rozpätie dňa (1975); Etela Farkašová – Paralely a prieniky (Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2015), Vrstvenie času (Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2014), Pláne približne zapamätaného (Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2012), Čas na ticho (Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2009), Uvidieť hudbu a iné eseje (Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2003), Etudy o bolesti a iné eseje (Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 1998). Následná diskusia v plnej miere zrkadlila bohaté skúsenosti autorov, ako aj ich fundovaný

prehľad nielen v oblasti filozofie a literatúry. Odborná diskusia bola pretkaná aj rozprávaním o osobných ne/náhodných filozofických stretnutiach autorov, práve prostredníctvom ich tvorby. Obogatnením boli aj miestami vtipné postrehy autorov na vybrané témy, čím udržiavali publikum v pozornosti a očarení počas celého trvania diskusie. Hlavná téma Esajistika, špecifickosť žánru, jeho ohrozenosť v súčasnom akademickom svete, ale i ďalšie otázky týkajúce sa otvárania nových tém v slovenskej filozofii na pôde esejistickej tvorby Etely Farkašovej a Dalimíra Hajka sa stali nanajvýš aktuálnymi najmä v období, kedy v spoločnosti rezonuje téma opodstatnenia filozofie a vôbec humanitných vied v prepojení na prax, ale i v čase, kedy sa často skloňuje pojem kríza, existenciálna kríza. Vyjadrená potreba, ale i radosť z prehlbovania vzťahu medzi literatúrou a filozofiou aj prostredníctvom eseje, inšpirácie z tvorby o existenciálnych situáciách každého z nás, motivovali nielen študentov klásť hostom otázky aj po skončení oficiálneho programu. Vysoká účasť študentov aj pedagógov Filozofickej fakulty potvrdila, že toto podujatie malo zmysel. Okrem odborného rozmeru diskusie a hĺbky vybraných naznačených nových tém - vzťah západnej a východnej vedy aj v kontexte globalizácie, utáranosť, hlučnosť dnešného sveta, hodnota mlčania, ticha, hodnota rozhovoru ako strácajúceho sa fenoménu v našom živote..., mali zúčastnení možnosť „priblížiť“ sa nielen k tvorbe, ale i autorom a pookriať z ich príťažlivého dokonca terapeutického filozofického rozhovoru inšpirujúceho k neustálemu hľadaniu a kladeniu si otázok nad sebou samým. Z myšlienok oboch autorov rezonujú okrem iných tie, ktoré sa týkajú žánru eseje a povzbudzujú nielen k záujmu o literatúru či filozofiu, ale vyzývajú čitateľa, poslucháča k zanietenosti, vrucnosti a otvorenosti k rozhovoru, ale i ponoru do ticha...

V rozhovore s Vladimírom Petríkom z minulého roka, Etela Farkašová uviedla: „Na eseji mám rada, že má základ najmä v autorskej subjektívnej až intímnej zážitkovosti, čo ju robí – ak má aj literárne kvality – príťažlivejšou a dáva jej schopnosť vzbudzovať záujem o filozofiu (o filozofické otázky) aj u laic-

kého publika... A aj to, že ponúka filozofii väčšiu šancu obracať sa tvárou k takým stránkam reálneho života, ktoré bývajú neraz prehliadané ako nedôležité, triviálne, nevhodné „vážneho“ akademického filozofovania... Súhlasím s názormi, podľa ktorých je dnes potrebné „esejisticcky resuscitovať filozofiu“ a podľa ktorých esej môže dať nádej na oživenie filozofie, na jej návrat k reálnemu prežívaniu.“

K eseji sa v diele Niekoľko inšpirácií (1976) Dalimír Hajko vyslovil: „... jej krása je v tom, že cez seba vyjadrovanie autora hľadá výpoveď o všeobecných otázkach, cez osobný zážitok, cez, povedal by som, súkromné poznanie vypovedá o problémoch, ktoré trápia, za-

ujímajú mnohých. Esaj hľadá bez nároku na konečnú pravdu. Esaj neabsolutizuje návrh. Návrh na také videnie sveta, ktoré môžeme, ale nemusíme prijať. Pôvab eseje je v jej neautoritatívnosti... To, čo čitateľovi prináša esej, nie sú definitívne, hotové výsledky, ale inšpirácia. Esaj by mala inšpirovať ako hudba.“

Uvedené myšlienky, postoje autori prezentovali aj v rámci diskusie, pričom citeľný bol ich záujem hovoriť práve o menej častých témach dotýkajúcich sa človeka a jeho vnútorného prežívania, vzťahu k Druhému a odovzdať isté posolstvo (ne)skryté v ich tvorbe, zároveň podnietiť tým ďalšiu plodnú diskusiu. Pozitívne reakcie študentov a pedagógov z viacerých pracovísk svedčia o tom, že cieľ diskusie sa podarilo naplniť. Hostom, ako aj zúčastneným ďakujeme, a tešíme sa na ďalšie ne/náhodné stretnutie.

Mgr. Katarína Gabašová, PhD.,
FF - Katedra kulturológie
Foto: Jozef Puškár

Zišli sa historické spolky

UKF v Nitre už po piatykrát hostila študentské historické spolky z Čiech a Slovenska

Každoročné stretnutie študentských historických spolkov zo Slovenska a z Českej republiky zavítalo do Nitry v dňoch 28. – 30. apríla 2017. Akciu pripravil Konštantínov historický spolok, ktorý pôsobí pri Katedre histórie FF UKF v Nitre. Podujatie nadviazalo na vedeckú konferenciu na Masarykovej univerzite v Brne. Stretnutie sa odohrávalo v priestoroch Študentského domova Nitra.

Nosným dňom konferencie bola sobota, 29. apríl 2017. Konferenciu otvorili príhovory prodekana doc. PhDr. Martina Hetényiho, PhD. a vedúceho katedry Mgr. Miroslava Palárika, PhD. Nasledovala prednáška v podaní pracovníčky katedry histórie Mgr. Beáty Pintérovej PhD., ktorá sa týkala zmienok o iných etnikách v uhorských kronikách. Dejiny Nitry a univerzity priblížila v príspevku Viktória Rigová, členka organizačného výboru.

V prvom bloku prezentovali delegáti jednotlivých spolkov činnosť počas uplynulého obdobia. Prvú sekciu otvoril Konštantínov historický spolok. Po ňom prezentovali aktivity Študentská historická spoločnosť z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Cultura Nostra

z Univerzity Komenského v Bratislave, Historici HIPO z Prešovskej univerzity v Prešove. Poslednými spolkami, ktoré sa predstavili v prvom bloku, boli ISHA Olomouc z. s. - Univerzita Palackého Olomouc a Študentský historický klub z Univerzity v Hradci Králové. Najčastejšie prezentovanou akciou bola katedrovica, ktorou sa utužujú vzťahy študentov s pedagógmi. Medzi obľúbené podujatia patrí aj historické kino, exkurzie či diskusie s historikmi pri čaji. Väčšina spolkov vydáva vlastný časopis, kde budúci historici publikujú svoje prvotiny.

Poobedňajší blok „odštartovali“ Masarykovi historici z Masarykovej univerzity v Brne. Nasledovali Ffabula - Spolek studentu historie FF UK a Agora, oba z Karlovej univerzity v Prahe. Po oznámení s jednotlivými spolkami a ich činnosťou nasledovala diskusia na tému aktuálnych problémov študentských historických klubov. Medzi najzávažnejšie problémy, na ktorých sa zhodli všetci prítomní, patrí nízky záujem zo strany nových študentov o členstvo a ich náročné zapájanie do diania v rámci katedry či spolku. Ďalej sa diskutovalo aj o propagácii akcií medzi študentami tak,

aby sa dosiahla čo najvyššia návštevnosť pripravovaných podujatí. Program ďalej pokračoval v uliciach mesta. Delegáti spolkov sa s dejinami Nitry bližšie oboznámili prehliadkou Nitrianskeho hradu a kultúrnych pamiatok v jeho okolí. Zúčastnení mohli vidieť Horné mesto a vypočuli si históriu viažucu sa k Morovému stĺpu. V Diecéznom múzeu sprevádzala návštevníkov Viktória Rigová, podpredsedníčka spolku, a informovala ich o najstarších dejinách viažucich sa k územiu dnešného Slovenska.

Ďalší bod programu tvorila prednáška predsedu Konštantínovho historického spolku Dávida Gregora na tému: „Zánik Veľkej Moravy a jeho dôsledky v centrálnej Európe v 10.-11. storočí“ v Stredovekej taverne. Spolok pripravil túto akti-

vitú aj vďaka finančnej pomoci zo strany Nitrianskej komunitnej nadácie. Večerná odborná prednáška spojená s diskusiou bola otvorená širokej laickej verejnosti a bol to príspevok mladých historikov k popularizácii vedného odboru. Gregora v prezentácii spomenul pramene, ktoré majú bádatelia k dispozícii pri štúdiu zmienkeho obdobia a ďalej sa venoval situácii, ktorá v stredoeurópskom priestore nastala po príchode starých Maďarov. Nasledovala diskusia účastníkov s prednášajúcim. Večer potom pokračoval v neformálnej atmosfére.

V nedeľu sa konala záverečná rozprava o príprave študentskej vedeckej konferencie v zimnom semestri nasledujúceho akademického roka na pôde Univerzity Komenského v Bratislave.

Zároveň si zástupcovia spolkov určili ciele, ktoré sa pokúsia splniť do najbližšieho stretnutia. Medzi ne patrilo vytvorenie projektu popularizácie histórie na školách v regiónoch. Tiež by mal byť vytvorený nový koncept prezentovania spolkov na pravidelných stretnutiach, kde budú predstavené len nové klubové podujatia a väčšina vyhradeného času bude venovaná projektu popularizácie histórie. Okrem zdieľania drahocenných informácií týkajúcich sa workshopov či didaktických materiálov by mala byť diskusia venovaná aj prípadným problémom, ktoré by pri realizácii projektu mohli nastať.

Stretnutie študentských historických spolkov v Nitre poslúžilo nielen na prezentáciu ich činnosti, ale bola aj miestom výmeny nápadov, vzájomnej inšpirácie a záväzku do budúcnosti. Záväzku nielen združovať študentov histórie, ale aj históriu popularizovať medzi potencionálnymi budúciimi študentmi.

Patrícia Ďurčanová,
FF - Katedra histórie
Foto: Martin Harmanovský

← Účastníci stretnutia historických spolkov pri prehliadke nitrianskych pamiatok

↓ Pod Nitrianskym hradom

↑ ↑ V kazematoch pod Nitrianskym hradom

↑ Večerná prednáška predsedu Konštantínovho historického spolku v Stredovekej taverne

DIVADELNÝ FESTIVAL

Zvieratá - Animals - Animales
- животные - Animaux -
Animali - Tiere”

Katedra germanistiky, Katedra anglistiky a amerikanistiky, Katedra romanistiky Filozofickej fakulty UKF v Nitre a Okresný úrad v Nitre, odbor školstva, zorganizovali v dňoch 25. - 27. apríla 2017 už 18. ročník divadelného festivalu v cudzích jazykoch pre základné, stredné a jazykové školy. Tentokrát boli témou “Zvieratá- Animals - Animales – животные - Animaux - Animali - Tiere”. Predchádzajúce ročníky sme v priestoroch festivalu mohli počuť anglický, nemecký, španielsky, francúzsky, či ruský jazyk. Aj v tomto ročníku bolo naším cieľom pokračovať v cudzojazyčnej tradícii, a zároveň prilákať na festival ešte viac zahraničných priaznivcov amatérskeho divadla. Divadelný festival sa konal pod záštitou dekana FF UKF v Nitre prof. PaedDr. Bernarda Garaja, CSc., a slávnostne ho otvorili a zároveň povzbudili žiakov a študentov škôl prodekani Mgr. Jozef Palitefka, PhD., PhD. Ľuboš Török, PhD., a predsedníčky poroty prof. PaedDr. Zdenka Gadušová, CSc., doc. PhDr. Jana Hartanská, PhD., a doc. PhDr. Mária Hricková, PhD. Vo svojich príhovoroch vyzdvihli číslu osemnásť, ktorá symbolizuje zrelosť, resp. zrelú spoluprácu akademického prostredia s prostredím základných, stredných a jazykových škôl. Poukázali na prepojenie sveta ľudí a ríše zvierat, ako aj na mysliteľov, ktorí prezentujú rozmanitosť vnímania zvierat (od hospodárstva, cez symboly, prestíž, radosť, ponaučenie až k úprimnému priateľstvu medzi človekom a psom).

V tomto roku sa na pódiu univerzitnej auly vystriedalo 35 rozmanitých predstavení, ktoré spolu so svojimi žiakmi a študentmi pripravili učitelia základných, stredných a jazykových škôl v troch cudzích jazykoch. Z pódia sa ozývali vystúpenia v anglickom, nemeckom a španielskom jazyku. Nadšenie, odvahu vystúpiť pred publikom i radosť z divadelných vystúpení spoločne zdieľalo viac ako 500 detí a študentov škôl z ďalekého (Hradec Králové, Námestovo, Trstená, Oravská Lesná, Žilina, Banská Bystrica, Malacky a i.) i blízkeho okolia (Nové Zámky, Topoľčany, Levice, Hurbanovo, Štúrovo, Komárno, Vrábľa, Bratislava, Nitra a i.). Počas troch dní amatérski herci postupne odhaľovali jedinečný pohľad na tému Zvieratá. Každé z predstavení tvorilo čiastočne alebo úplne autorské divadlo a prinieslo zlomky tvorivosti, emotívnosti, odvahy, krásy i vtipu. Žiaci sa inšpirovali rôznymi myšlienkami: môj netradičný domáci miláčik, zvieratko, ktoré mi zmenilo život, premenil som sa na zviera, najzvláštnejšie zviera na svete. Ďalej rozprávkami o zvieratkách pre najmenších, divadelnými stvárneniami známych mytologických, literárnych, či filmových príbehov o zvieratách (Ezopove bájky, Pes baskervillský, Kniha džunglí, Zvieracia farma, Volanie divočiny); zvieracími inšpiráciami z fantastických svetov (Harry Potter, Kniha Narnie, Hviezdné vojny...); tajomstvami a záhadami zvierat; zvieracími prísloviami a porekadlami zasadenými do príbehov.

Diváci počas troch dní festivalu mali možnosť sledovať spracovanie klasických rozprávkových príbehov (Der Wolf und die sieben Geisslein, Gymnázium Malacky, Town Musicians, ZŠ s MŠ- Alapiskola és Óvoda, Velké Ludince, The Wizard of Oz, ZŠ Benkova, Nitra), zaujímavé inscenácie s netradičnou pointou (A game, Gymnázium A. Bernoláka, Námestovo, Crazy Story, ZŠ Devínska, Nové Zámky, An unbelievable night in jungle, Súkromná spojená škola, Sv. Štefana, Štúrovo, By Shaggy Blackguard, ZŠ Majzonovo Námestie, Nové Zámky, Magical World of Animals, ZŠ Nám. Konkolyho- Thege, Hurbanovo, What happened to Unicorns?, Gymnázium A. Bernoláka, Námestovo, The Mice Wedding, ZŠ s MŠ Oravská Lesná), stvárnenie súčasného sveta (A Family story, ZŠ Devínska, Nové Zámky, The Story, ZŠ Rozmarínová, Komárno), vlastné tvorivé interpretácie literárnych predlôh (Dimiter Inkiow: Krokodilbauchbesichtigung, Športové gymnázium, Banská Bystrica, Los dientes del Diablo de Alfonso Zurro / Diablove zuby od Alfonsa Zurra, Heart of a dog, Gymnázium, Tvrdošín, Gymnázium Andreja Vrábľa, Levice). Starší žiaci a študenti očarili obecenstvo posolstvom túžby po slobode s autenticky vytvoreným lyrickým spracovaním známej básne Jacquesa Preverta Pour Faire le Portrait d'un Oiseau s názvom Zotri mreže (SOŠ veterinárna Nitra), pobádali k hlbšiemu zamysleniu nad vzťahom človeka k zvieratám v príbehoch Mind the Animals (Gymnázium F.G. Lorcu, Bratislava), či šokovali stvárnením zverstva v človeku v predstavení Paradise City. Mnohých divákov i členov poroty určite zaujali aj divadelné prerozprávania autentických príbehov súčasných vzťahov ľudí a zvierat (The brave animals, ZŠ Topo-

lová, Nitra, Pets, Gymnázium Golianova, Nitra) i originálnym spôsobom vytvorené funkčné kulisy a unikátne vypracované scénografie i dramatizácia (The Animal's Revenge, Jazyková škola H.O.E., Hradec Králové, Gymnázium Tvrdošín).

Touto cestou by sme sa chceli úprimne poďakovať kolegom a kolegyniam, ktorí svojou profesionalitou a ochotným prístupom prispeli k vytvoreniu podnetnej a príjemnej atmosféry počas troch dní festivalu. Organizátormi podujatia 18. ročníka festivalu boli: doc. PaedDr. Eva Stranovská, PhD. (KGer), doc. PhDr. Mária Hricková, PhD. (KAaA), Mgr. Silvia Hvozdková, PhD. (KAaA), PaedDr. Mária Lalinská, PhD. (KRom), z radu doktorandov: Mgr. Ivana Horváthová (KAaA), Mgr. Matúš Horváth (KAaA), Mgr. Svetlana Stančeková (KGer), Mgr. Katarína Chválová (KRom), Mgr. Veronika Šišťáková (KAaA). Porotu, ktorá hodnotila a v závere každého dňa aj oceňovala jednotlivé predstavenia, tvorili organizátori festivalu a pedagógovia z Katedry anglistiky a amerikanistiky (prof. PaedDr. Zdenka Gadušová, CSc., doc. PhDr. Jana Hartanská, PhD., doc. Oľga Ruda), Katedry translatológie (Mgr. Jozef Štefčík, PhD.), Katedry romanistiky (Mgr. Zuzana Kormaňáková, doc. Mgr. Martin Štúr, PhD.) a vybraní učitelia základných alebo stredných škôl, ktorí dlhoročne prispievajú k atmosfére festivalu aj vlastnými predstaveniami so svojimi žiakmi.

Na príprave a realizácii podujatia sa výraznou mierou podieľali aj študenti z Katedry anglistiky a amerikanistiky (Lenka Šišmičová, Romana Firicová, Dominika Medvecká, Zemislava Matejovičová, Daniel Devečka a i.) a Katedry germanistiky

(Viktória Hložeková, Matej Fedor), ktorí moderovali celé podujatie, pomáhali pri registrácii, vytvorili poster festivalu, pod vedením Mgr. Matúša Horvátha pripravili dramatické stvárnenie témy Zvieratá, ktorá odznievala počas celého festivalu. V neposlednom rade k realizácii festivalu prispel technickou podporou aj technik FF UKF Mgr. Miroslav Fedor, bez ktorého by nebolo možné nerušene sledovať všetky divadelné predstavenia. Ku komplexnému zážitku účinkujúcich každoročne prispievajú i záznamy z podujatia, ktoré pripravuje Mediálne centrum FF UKF v Nitre.

doc. PaedDr. Eva Stranovská, PhD.,
Mgr. Silvia Hvozdková, PhD., organizátorky podujatia
Foto: Matúš Horváth

ŽiVEko²⁰¹⁷

Žiacka vedecká ekologická konferencia

Myšlienka, hypotéza, metodika výskumu, realizácia výskumu, výsledky, výzva na konferenciu, prihláška, písanie článku, recenzie, registrácia, plenárne prednášky, prezentácia vlastného príspevku, recepcia, publikovaný príspevok... - postupnosť dobre známa nám, odborným asistentom a vedeckým pracovníkom, nakoľko vedecký výskum, jeho publikácia a prezentácia výsledkov výskumu na konferenciách je súčasťou našej profesie. Ale pre žiakov základných škôl je to svet neznámy, predstavuje tajomno na roky vzdialené od ich detského života. My sme zážitok z vedeckého bádania, publikácie výsledkov a ich prezentácie na skutočnej konferencii, chceli dopriať práve žiakom základných škôl. Z tohto dôvodu sme v spolupráci s Nitrianskou komunitnou nadáciou a občianskymi združeniami PACH (Poznaj a chráň) a VAU (Viac ako učenie) zorganizovali druhý ročník žiackej vedeckej ekologickej konferencie. Konferencia niesla názov ŽiVEko 2017 a konala sa 25. apríla 2017 pri príležitosti osláv Dňa Zeme 2017 na Katedre ekológie a environmentalistiky Fakulty prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre.

Ako každá vedecká konferencia začína jej otvorením, ani tá naša nebola výnimkou. Postarali sa o to prorektor pre rozvoj, informatizáciu a marketingovú komunikáciu doc. Mgr. Ivan Baláž, PhD., prodekanka pre vedu a výskum prof. RNDr. Mária

Bauerová, PhD., a vedúci Katedry ekológie a environmentalistiky prof. RNDr. Juraj Hreško, PhD. Po otvorení konferencie nasledovala plenárna prednáška, ktorú vo forme fyzikálnej šou pripravila už známa dvojica PaedDr. Ľubomíra Valovičová, PhD., a Mgr. Ján Ondruška, PhD. Po 45-tich minútach plných iskrenia, horenia, dymenia, skákania, lietania a strielania sa všetci účastníci konferencie stretli na krátkej recepcii s občerstvením a živou hudbou, kde sa o hudobný zážitok postaral Detský a mládežnícky folklórny súbor Matičiarik.

Občerstvením posilnené žiacke vedecké tímy sa v ďalšej časti programu konferencie pustili do prezentácií svojich príspevkov. Nakoľko sa konferencie zúčastnilo 81 žiakov v rámci 28

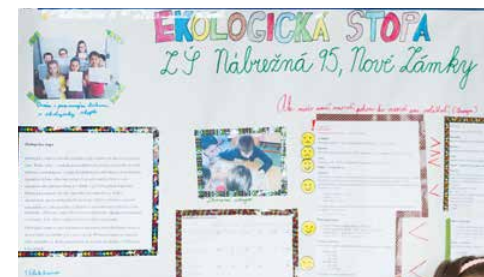

žiackych vedeckých tímov s tematicky rôznorodými príspevkami, prezentácia prebiehala v štyroch sekciách s odlišným zameraním. Každéj sekcii predsedala komisia, ktorá mala vybrať z pomedzi prezentujúcich ten najlepší príspevok. Úloha to bola nesmierne náročná, nakoľko jeden zaujímavý príspevok striedal druhý a vystúpenia žiackych tímov niekoľkonásobne predčili očakávania komisie. Nakoniec si víťazstvo v sekcii určenej žiakom prvého stupňa základných škôl odniesli žiaci 4. ročníka ZŠ Nábřežná v Nových Zámkoch. Konkrétne Michaela Uhrinová, Kristína Pinkeová, Samuel Kovács a Konrád Račko, ktorí pod vedením pani učiteľky Mgr. Renáty Gorilákovej pripravili príspevok s názvom Ekologická stopa našej školy. V sekcii s názvom Odpady a prírodné zdroje sa na prvom mieste umiestili žiaci siedmeho ročníka Erik Burák, Benjamín Lapoš a Patrik Zvardoň zo Spojenej školy sv. Františka z Assisi v Karlovej Vsi v Bratislave. Ich školiteľkou bola pani učiteľka Mgr.

Martina Klieštiková. Tretia sekcia niesla názov Ochrana zdravia a zdravý životný štýl. Tu sa na prvom mieste pod vedením pani učiteľky Ing. Zuzany Valkusovej Súkeníkovej umiestnil Martin Rečka, žiak ôsmeho ročníka zo ZŠ Hradná v Nových Zámkoch, s príspevkom Porovnanie ekostopy obyvateľstva. V poslednej sekcii, tematicky zameranej na monitoring životného prostredia, si prvé miesto odniesli žiaci Matej Mikula a Sebastián Hutňan, ktorí navštevujú ôsmy ročník na ZŠ Andreja Kmetu v Leviciach. Ich príspevok mal názov Naše aktivity v NPR Horšianska dolina a školiteľkou bola pani učiteľka Mgr. Angelika Matláková. Víťazi si z konferencie odniesli diplomy a vecné dary a všetci účastníci certifikáty o aktívnej účasti na konferencii. Konferencia však priniesla niečo oveľa cennejšie, a to nielen účastníkom, ale aj nám organizátorom, a tým je silný zážitok z celého podujatia.

Za úspešnú realizáciu konferencie by sme radi poďakovali všetkým účastníkom konferencie, žiakom základných škôl a aj ich učiteľom, členom komisií jednotlivých sekcií, ktoré tvorili docenti a odborní asistenti z Katedry ekológie a environmentalistiky, Katedry fyziky, Katedry matematiky a Katedry botaniky a genetiky, ako aj študentom a pracovníkom Katedry ekológie a environmentalistiky, sponzorom a pracovníkom dekanátu Fakulty prírodných vied, ktorí nám pomáhali s prípravou a realizáciou konferencie.

Mgr. Imrich Jakab, PhD.,
FPV - Katedra ekológie a environmentalistiky
Foto: LB

Vedecký pokrok dvadsiateho storočia neobišiel ani drahé kamene či draho-kamy. Rozvoj vedy sa zaslúžil o to, že sa objavila možnosť orientovať sa do pomerne neznámeho prostredia, ktorým je identifikácia rôznych materiálov, či už prírodných alebo syntetických a upozorniť na nedostatky v tejto oblasti. Spočiatku sa to týkalo identifikácie starých historických klenotov, neskôr sa čoraz častejšie dával priestor možnosti informovať nielen klenotnícke spoločnosti, ale aj širokú verejnosť, ktorí do šperkov s drahými kameňmi investujú nemalé finančné hodnoty. Je samozrejme, že kupujúci chce mať istotu o pravosti a o hodnote drahého kameňa ako solitéra alebo celého šperku. Túto úlohu by mali plniť gemologické laboratória v spolupráci s vedeckými inštitúciami

a s dobrým a špičkovým prístrojovým vybavením. V posledných rokoch tomu tak je a rozvoj gemológie dosahuje dobré výsledky. K takýmto pracoviskám patrí nepochybne aj Gemologický ústav Fakulty prírodných vied UKF v Nitre. V rámci SR ide o pracovisko nielen jediné v edukačnej oblasti tohto druhu, ale aj zároveň jedinečné, čo vyplýva z vybavenia laboratória a z práce, ktorú vykonáva. Pracovisko sa stalo v roku 2014 riadnym členom svetovej gemologickej spoločnosti International Colored Gemstone Association s právami a povinnosťami.

Hlavným zameraním pracoviska je riešiť problematiku slovenských šperkových kameňov a drahých kameňov prichádzajúcich na slovenský trh. V tejto oblasti

NIE JE VŠETKO ZLATO, ČO SA BLYŠTÍ

Každý je špecialista v rôznych geovedných odboroch, robia spoločne a spoločne sa dopĺňajú. Reč je Gemologickom ústave a jeho troch pracovníkoch, ktorých práca sa točí okolo krásy - šperkov a drahých kameňov.

sme sa výrazne presadili v prestížnom svetovom časopise The Journal of Gemmology. Do práce tímu významne zasiahol prístroj špičkovej kvality na vykonávanie analýz Ramanovou spektroskopiou. Ďalším zameraním pracoviska je vykonávanie expertíznej a poradenskej činnosti (identifikovanie a oceňovanie) pre verejnosť. Výsledok je cielený do praxe, kde sa ponúka možnosť uplatnenia absolventov vo vlastnej tvorivej práci, dizajne, návrhu a pre vykonávanie tejto činnosti.

Hodnotiť po stránke kvality a stanoviť ceny drahých kameňov alebo šperkov je práca náročná, zodpovedná a mali by ju vykonávať experti v oblasti gemológie, t. j. fyzické osoby s patričným vzdelaním (diplomami či osvedčeniami) a renomované gemologické laboratória a pracoviská. Finančné oceňovanie drahých a ozdobných kameňov má niekoľko aspektov a môže byť veľmi problematické. Definícia hodnoty drahého kameňa v podstate neexistuje. Vzácnosť výskytu v prírode je len jeden z faktorov ovplyvňujúcich cenu. Rozdielnu cenu bude mať kameň neopracovaný a kameň vybrúsený, či dokonca zasadený do šperku. V prípade suroviny sa do ceny premietajú náklady na jej získanie a na dopravu. Stanovenie cien drahých kameňov a kontrolu nad nimi majú svetové gemologické laboratória, spoločnosti a svetové burzy. Pohyb cien niektorých drahých kameňov (zvyčajne je to sada 26 štandardných exemplárov) býva aktualizovaný každý deň.

Iný vývoj cien je však zaužívaný v bežnej obchodnej praxi v niektorých krajinách, ale aj na Slovensku. Drahé kamene bez výnimky, a k nim patria najmä diamanty, sa nakupujú s rôznymi zľavami a hlavne sa predávajú s veľmi vysokou prirážkou. Avšak ich cena mnohokrát nezodpovedá prezentovanej kvalite. Je preto potrebné kupovať diamanty alebo aj ďalšie drahé kamene u osvedčených, spoľahlivých a seriózných obchodníkov. Podobne to platí aj so šperkami, v ktorých sú drahé kamene. Zakúpené drahé kamene aj s certifikátmi neznámych firiem (ponúkaných cez webové stránky) sú často podvodmi so syntetickými kameňmi, ktoré bežný zákazník alebo aj obchodník nie je schopný rozpoznať. U obchodníkov, ktorí takýmto spôsobom nakupujú a zároveň predávajú drahý kameň na našom trhu, vo väčšine prípadov kameň nezodpovedá skutočnej cene. Predáva sa za oveľa vyššiu cenu, ako je kvalita drahého kameňa. Na certifikáte sa zvyčajne cena kameňa neudáva. Na svetovom trhu s drahými kameňmi a diamantami sa objavujú rozsiahle siete podvodov – ponúkajú sa syntetické diamanty, ale aj syntetické drahé opály, syntetický jantár, syntetický rubín a zafír, syntetický smaragd a pod. Odborníci varujú. Preto mnohé certifikované laboratória a spoločnosti si v poslednom čase do svojich programov zahrnuli aj edukačnú a kontrolnú činnosť. Vzdelávajú v rôznych krajinách na svojich pobočkách obchodníkov, ale aj laborantov, organizujú kurzy pre každého záujemcu. Významná je pri tom aj osvetová a charitatívna činnosť. Na Slovensku takáto činnosť prislúcha

práve Gemologickému ústavu, ktorý vykonáva identifikovanie každého drahého kameňa alebo aj kompletného šperku pre spolupracujúce organizácie, ale aj pre verejnosť.

Už oddávna boli šperky symbolom bohatstva a boli zároveň aj symbolom spoločenského postavenia. Sú až doteraz zväčša ozdobou a kupujú sa najčastejšie ako dary pri rôznych príležitostiach. Pri hodnotení šperku vychádzame z poznatkov o drahých kovoch, ich vlastnostiach, ale aj z poznatkov výroby šperkov. Výsledná cena šperku pri tom je súčtom ceny materiálu, ceny práce a réžie predaja (obchodnej marže alebo obchodnej prirážky). Ceny materiálu, t.j. drahých kovov sa aktuálne získavajú z prehľadu pohyboch cien na trhu, ktoré sú každodenne zverejňované.

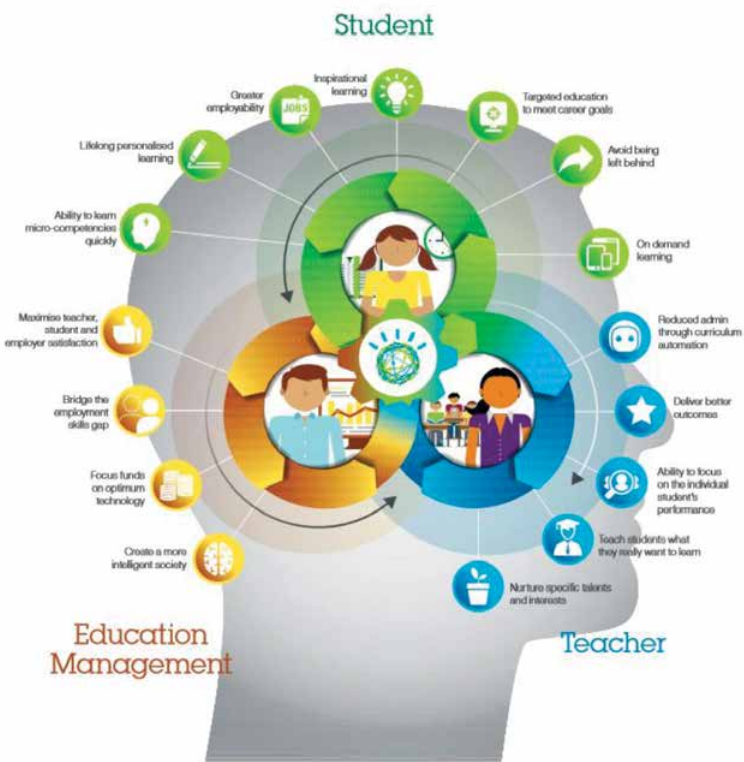
Nie je všetko zlato, čo sa blyští – práve toto vyjadrenie by sme mohli použiť pri kovových šperkoch (zlatých aj pozlátených, či z iného kovu), kde kvalitu kovu odhaľuje prístroj, ktorý Gemologický

ústav vlastní. Je ním röntgenový fluorescenčný spektrometer DELTA CLASSIC+ of firmy Olympus z USA, určený pre nedeštruktívne kvantitatívne analýzy drahých kovov a zliatin z drahých kovov. Tento analyzátor je schopný okamžite a bez zanechania akýchkoľvek stôp presne stanoviť percentuálny obsah prvkov, ako je Au, Ag, Pt, Pd, Ir, Rh, Ti, V, Cr, Mn, Fe, Co, Ni, Cu, Zn, Zr, Nb, Mo, Hf, W, Ta, Re, Pb, Sn, Bi a Sb. Výsledky analýz sú publikované spoločne so spolupracujúcimi inštitúciami (Archeologický ústav SAV či múzea), ako napr. analýzy krásnych zlatých spôn, strieborných mís, krčahov a rôznych iných zdobiach či úžitkových predmetov v monografii „Bohaté hroby z doby rímskej z Krakovian-Stráži“, či kompletná analýza vzácneho zlatého prsteňa s drahými kameňmi a mnoho ďalších.

doc. RNDr. Ľudmila Illášová, PhD.,
FPV - Gemologický ústav
Foto: Ján Štubňa

Podpora vedeckého výskumu, vydávanie spoločných publikácií, vzájomná účasť na odborných podujatiach, vzdelávanie študentov a pracovníkov či spolupráca v oblasti zadávania a spracovania semestrálnych, bakalárskych, diplomových alebo dizertačných prác študentov – to sú len niektoré z oblastí spolupráce, ktoré sú predmetom nového Memoranda o spolupráci medzi Univerzitou Konštantína Filozofa v Nitre a spoločnosťou IBM. Uzavreli ho dňa 27. marca 2017 v Bratislave rektor univerzity prof. RNDr. Ľubomír Zelenický, CSc., a konateľ firmy Mgr. František Lévardy.

Na základe memoranda budú mať pedagógovia a výskumní pracovníci UKF v Nitre prístup k aktuálnym informačným zdrojom, ktoré im IBM sprístupní, a budú tak môcť efektívnejšie vzdelávať študentov a rozvíjať u nich zručnosti potrebné smerom k trhu práce. Tak ako pedagógovia, aj študenti môžu po prihlásení do IBM Academic Initiative získať a využívať voľne licencie rôznych IBM riešení. Od cloudových aplikácií až po rôzne analytické nástroje. Pre študentov sú určené stážové programy – počas nich budú môcť získať vedomosti a nadobudnúť pracovné návyky, ktoré im môžu v budúcnosti pomôcť úspešnejšie prekonať prechod na trh práce. Nemenej zaujímavou je jedinečná možnosť nechať si oficiálne uznať už nadobudnuté vedomosti a zručnosti a zvýšiť tak svoju kvalifikáciu. IBM totiž umožní pedagógom a študentom za zvýhodnených finančných podmienok absolvovať certifikačné skúšky v oblasti ich špecializácie. IBM má záujem spolupracovať s pedagógmi a študentmi UKF v Nitre pri riešení záverečných prác v prípade, ak sa tieto témy zhodujú so zameraním spoločnosti. Ďalšou oblasťou spolupráce sú odborné prednášky či workshopy, ktoré majú ambíciu prinášať na univerzitnú pôdu aktuálne trendy z technologickej oblasti, a takisto dlhodobé súťaže pre tímy študentov, ktoré by prebiehali formou vyhlásenia prípadovej štúdie a študenti by hľadali jej riešenia.

SPOLUPRÁCA UKF - IBM

Memorandum prepojí IT sféru
so sektorom vzdelávania

„Súčasní zamestnávateľia vyžadujú od uchádzačov čoraz hlbšie znalosti technológií a aplikácií, preto sme radi, že naši študenti budú mať možnosť a príležitosť lepšie sa pripraviť na svoju budúcu profesionálnu kariéru“, informoval rektor UKF v Nitre Ľ. Zelenický.

Návod pre študentov a pedagógov na stiahnutie voľných licencií k IBM riešeniam nájdete na: www.ukf.sk/1508-memorandum-prepoji-it-sferu-so-sektorom-vzdelavania.

Jana Krajčovičová, Martin Martinkovič
Ilustrácie: vyššie uvedený manuál

UNIVERZITA OTVORENÁ ČÍNSKYM ŠTUDENTOM

UKF v Nitre bude ako prvá
na Slovensku spolupracovať
s prestížnou čínskou univerzitou

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre je prvou univerzitou na Slovensku, ktorá uzavrela bilaterálnu dohodu o spolupráci s prestížnou Pekingskou univerzitou zahraničných štúdií (BFSU). Táto univerzita je známa aj ako „kolíska diplomatov“. Uzavretie dohody podpísanej v apríli 2017 je vyústením viacerých rokovaní o konkrétnych formách spolupráce, ktoré inicioval rektor UKF v Nitre prof. RNDr. Ľubomír Zelenický, CSc., v spolupráci s referátom pre mobility a medzinárodné vzťahy. „Na základe tejto dohody bude možná široká spolupráca v podobe výmeny študentov a pedagógov medzi oboma univerzitami, organizovania rôznych podujatí, konferencií či publikovania vedeckých článkov v časopisoch. Takisto sme sa dohodli na spolupráci v rámci projektu Erasmus+ KA107. Tento projekt je zameraný na mobilitu študentov a zamestnancov vysokých škôl s krajinami mimo EÚ a EHP. BSFU vyjadrila aj o takúto formu spolupráce veľký záujem“, informovala Ing. Anita Ivanková, PhD., z referátu pre mobility a medzinárodné vzťahy.

V súčasnosti je BFSU jednou z najstarších čínskych univerzít zameraných na cudzie jazyky, vyučuje sa na nej najväčší počet cudzích jazykov v celej Číne (v súčasnosti celkovo 67 jazykov vrátane všetkých oficiálnych jazykov Európskej únie). Patrí medzi ne aj slovenčina, ktorú už štyri roky vyučuje pracovník Katedry slovenského jazyka FF UKF v Nitre PhDr. Marián Macho, PhD. „Počas posledných 60 rokov sa BFSU stala vzdelávacou inštitúciou profesionálov, ktorí sa špecializujú na menej používané európske jazyky, ako i národnou základňou pre regionálne, jazykové a kultúrne štúdiá a dôležitým sprostredkovateľom čínsko-európskeho vzdelávania a kultúrnej výmeny“, uviedol lektor slovenského jazyka a kultúry M. Macho. „Jej cieľom je podporovať kvalitných študentov s viacjazyčnou kompetenciou a rozsiahlym know-how. Okrem osvojovania si jazykových zručností jej študenti absolvujú tiež kurzy regionálnych a národných štúdií, resp. kultúrne štúdiá. Väčšina z nich strávi jeden alebo dva semestre štúdia v zahraničí. Okrem toho, že všetci študujú angličtinu ako druhý jazyk, väčšina z nich absolvuje v rámci jazykovej prípravy aj štúdium tretieho a štvrtého jazyka. „A práve získaniu schopnosti komunikovať v slovenskom jazyku na požadovanej úrovni má pomôcť letná jazyková škola (12. – 17. júna 2017) pre čínske študentky slovenského jazyka. Uskutoční sa na pôde UKF v Nitre a bude pre ne výbornou príležitosťou na rozvíjanie jazykových kompetencií. „V spolupráci s Jazykovým centrom na Filozofickej fakulte UKF v Nitre sme pripravili bohatý program“, povedala A. Ivanková. „Dopoludnia budú absolvovať výučbu a konverzáciu v slovenskom jazyku a popoludní kultúrne aktivity.“

Kedže obe univerzity majú záujem o úzku spoluprácu, pripravujú sa viaceré formy kooperácie. Jednou z nich je ponuka uceleného magisterského štúdia slovenského jazyka pre čínskych študentov. Táto skutočnosť je o to významnejšia, že BFSU dnes slúži ako dôležitá vzdelávacia základňa pre kvalifikovaných odborníkov s jazykovou kompetenciou, ktorí po ukončení štúdia pôsobia ako diplomati, prekladatelia a tlmočníci, podnikatelia, novinári, právnicki či bankári.

-jk-, foto: Marián Macho

Študentská vedecká konferencia

Tretí ročník vedeckého podujatia pre študentov bakalárskeho, magisterského a 1. ročníka doktorandského štúdia na FPV

Dňa 26. apríla 2017 sa na Fakulte prírodných vied UKF v Nitre uskutočnil 3. ročník vedeckého podujatia pre študentov bakalárskeho, magisterského a 1. ročníka doktorandského štúdia s názvom Študentská vedecká konferencia 2017 (ŠVK 2017). Konferencia bola prvýkrát organizovaná ako spoločné podujatie dvoch fakúlt prírodných vied – FPV UKF v Nitre a FPV UMB v Banskej Bystrici.

Po slávnostnom otvorení konferencie dekanom FPV UKF v Nitre prof. RNDr. Liborom Vozárom, CSc., nasledovala verejná prezentácia prác v sekciách: Biológia (13 príspevkov), Ekológia a environmentalistika (8 príspevkov), Geografia

a regionálny rozvoj a Geológia (14 príspevkov) a Odborová didaktika I (geografia, biológia a ekonomické predmety) (13 príspevkov). Paralelne na FPV UMB v Banskej Bystrici sa konali prezentácie študentských prác v sekciách: Chémia/Matematika/Fyzika, Informatika a Odborová didaktika II (technická výchova, informatika, matematika, fyzika a chémia).

Hodnotiace komisie zložené z pedagógov oboch univerzít vyhodnotili najlepšie práce v každej sekcii. Na vyhodnotení konferencie prevzali autori najlepších prác z rúk dekana FPV UKF v Nitre diplom a hodnotné ceny, ktoré poskytli sponzori podujatia: Talenta s.r.o., Teacher.sk, Kvant s.r.o., Hermes LabSystems, PPA Controll, a.s., Muehlbauer Technologies s.r.o. Nitra, Zlatá kniha, Wellness centrum Palárikovo, Inmedia s.r.o., Vydavateľstvo Dajama, Časopis Krásy Slovenska, Tyché s.r.o. Šurany. Ocenení študenti navyše získajú finančnú odmenu vo forme mimoriadneho štipendia.

Všetky odprezentované práce budú publikované v zborníku recenzovaných vedeckých prác s názvom „Študentská vedecká konferencia 2017“. Zoznam ocenených prác nájdete na: <http://bit.ly/2rDeThP>.

prof. RNDr. Mária Bauerová, PhD.,
prodekan pre vedeckovýskumnú činnosť
Foto: Miroslav Kadlečík

TALENTOVANÍ ŠTUDENTI

Študenti katedry hudby úspešní na súťaži Študentská umelecká činnosť

V dňoch 10. – 12. apríla 2017 sa na Katolíckej univerzite v Ružomberku konal XIV. ročník už tradičnej celoslovenskej súťaže Študentská umelecká činnosť s medzinárodnou účasťou. Táto súťaž je určená študentom vysokých škôl pedagogického smeru, ako aj študentom 3. a 4. ročníkov stredných škôl (resp. septimy a oktávy osemročných gymnázií), ktorí navštevujú základné umelecké školy. Súťaž prebiehala v piatich odboroch – hra na klavíri, hra na organe, sólový spev, komorný spev a štvorročná hra na klavíri.

Študenti Katedry hudby Pedagogickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre sú pravidelnými účastníkmi tejto súťaže, ktorá je vhodnou platformou pre konfrontáciu umeleckých schopností a interpretačných názorov, no zároveň aj miestom získavania nových a obzvlášť obohacujúcich skúseností.

V tomto roku cestovala do Ružomberka len päťčlenná skupina našich študentov. Pod dohľadom skúsených porotcov s medzinárodným renomé a v silnej konkurencii súťažiacich zo Slovenska, Českej republiky, Maďarska či Poľska však zaznamenali niekoľko výnimočných úspechov. Matúš Maraček získal v hre na organe v I. kategórii 1. miesto a špeciálnu Cenu poroty za vynikajúcu interpretáciu skladby Malej chorálovej partyty na „O Jesu, all mein Leben bist du“ od Petra Ebena. Skvelý spevácky výkon Ruženy Baloghovej v II. kategórii bol taktiež ocenený 1. miestom. Skupinu ocenených uzatvára Dominika Szabóová, ktorej bolo udelené výborné

2. miesto v sólovom speve v I. kategórii. Napriek tomu, že speváčka Monika Leššová a organistka Anna Drozdová nepatril medzi ocenených, prezentovali sa veľmi hodnotným umeleckým výkonom, ktorý našiel pozitívnu rezonanciu u porotcov i publika.

Sme veľmi hrdí, že našu katedru hudby navštevujú talentovaní študenti, ktorí patria na univerzitách a vysokých školách medzi umeleckú špičku nielen v slovenskom, ale tiež medzinárodnom meradle. Podakovanie patrí aj ich vyučujúcim za kvalitnú pedagogickú prácu a umelecké usmerenie. V neposlednom rade je potrebné vyzdvihnúť klavírny sprievod doc. Dr. univ. Agáty Csehiovej, PhD., ktorá svojím interpretačným vkladom nesmierne obohatila a dotvorila výkon vokálnych interpretiek.

Študentom a ich pedagógom želáme v ďalšej umeleckej práci veľa tvorivých síl. Pevne veríme, že nás budú takýmto dôstojným a pozoruhodným spôsobom reprezentovať aj v budúcnosti.

Mgr. art. Marek Štrbák, PhD.,
PF - Katedra hudby
Foto: študenti Katedry hudby PF

Deň Milana Adamčiaka

Katedra kulturológie Filozofickej fakulty UKF v Nitre v spolupráci s humanitným klubom Metanoia pri FF UKF pripravili v Nitre 5. apríla 2017 podujatie s názvom Deň Milana Adamčiaka. Pestrým a bohato vyskladaným programom si jeho organizátori a účastníci pripomenuli osobnosť významného slovenského, nedávno zosnulého konceptuálneho umelca, autora vizuálnej poézie, muzikológa a skladateľa, o. i. aj v kontexte jeho veľkej retrospektívnej výstavy „Adamčiak, začni!“ v Slovenskej národnej galérii v Bratislave (23. 3. – 4. 6. 2017).

Program Dňa M. A. dopoludnia, na brehu rieky neďaleko ŠD Nitra, otvorili tzv. Zvukové (pre/do)hry, počas ktorých si účastníci mohli vyskúšať niektoré techniky Adamčiakovej tvorby. Pod vedením prof. Júliusa Fujaka, spiritus agens celého dňa, vytvárali zvukové situácie a rituály s využitím predmetov bežnej potreby, ako aj rôznych materiálov z prostredia. Druhú časť podujatia tvorilo odborné sympóziu v rámci cyklu Culturologos s názvom Sondáž Adamčiaka, na ktorom vystúpili so svojimi príspevkami dlhoročný Adamčiakov kolega a súputník doc. MgA. Michal Murin, ArtD. (Katedra Intermedií a digitálnych médií, FVU Akadémia umení, Banská Bystrica), vedúci členovia telesa Cluster Ensemble Mgr. art. Ivan Siller, ArtD., a Mgr. art. František Király (Katedra hudobnej výchovy, PdF Univerzita Komenského, Bratislava), prof. PhDr. Július Fajak, PhD. (Katedra kulturológie FF UKF Nitra), a Mgr. Ondrej Veselý (Ústav literárnej a umeleckej komunikácie FF UKF, Nitra). Okrem týchto spolupracovníkov Adamčiaka, resp. interpretov jeho hudby sa vedeckého sympózia zúčastnili pedagógovia a študenti rôznych katedier FF, preto neprekvapuje, že ho ukončila podnetná diskusia. Záverečnou časťou Dňa M. A. bol koncert Adam-či-ako?! Adamčiakových notácií a grafických partitúr v Univerzitnom tvorivom ateliéri UKF. Hudobníci, členovia prominentných slovenských hudobných zoskupení Cluster Ensemble, Ne:bo:daj, VENI a DDR predniesli vybrané, premietané autorove notačné zápisy. Deň Milana Adamčiaka zakončil krátkometrážny film Muzikológ a tvorca (2008, r. A. Kajnok), ktorý ponúkol ucelenejší pohľad na tohto inšpiratívneho a výnimočného umelca i človeka.

Mgr. Lucia Valková,
interná doktorandka Katedry kulturológie FF
Foto: Jozef Puškár

NITRIANSKE ŠTATISTICKÉ DNI

V dňoch 16. a 17. marca 2017 sa na Katedre matematiky (KM) Fakulty prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre (FPV UKF) konalo pod záštitou dekana FPV UKF prof. RNDr. Libora Vozára, CSc., už deviate stretnutie slovenských matematikov a štatistikov na konferencii Nitrianske štatistické dni. Konferenciu organizovali Slovenská štatistická a demografická spoločnosť spolu s Katedrou matematiky FPV UKF v Nitre a Pracoviskom štatistického úradu Slovenskej republiky (ŠÚ SR) v Nitre.

Po slávnostnom otvorení pokračovala konferencia prednáškami pozvaných hostí. Prvým pozvaným prednášajúcim bol významný slovenský matematik Dr. h. c. prof. RNDr. Beloslav Riečan, DrSc. Vo svojej prednáške s názvom Náhodné veličiny a reálne čísla sa zaoberal okrem iného tiež problematikou výučby matematiky a matematickej štatistiky.

Ako ďalší pozvaný prednášajúci vystúpil Mgr. Vlastimil Chytrý, Ph.D., z Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem so svojou prednáškou Kvantitatívni analýza dát ve študentských záverečných prácich pohľadom statistika. V prednáške poukázal na najčastejšie chyby pri štatistickom vyhodnotení výskumu, ktorých sa dopúšťajú študenti učiteľstva rôznych akademických predmetov zo šiestich českých univerzít vo svojich diplomových a bakalárskych prácach. Prednášky rozprúdili bohatú diskusiu, ktorá pokračovala aj v priebehu obedňajšej prestávky.

Popoludní vystúpila so svojou prednáškou Kvalitné a objektívne údaje = základ správneho rozhodovania Ing. Renáta Dušová, riaditeľka Pracoviska ŠÚ SR v Nitre. Vo svojej prednáške prezentovala o.i. aj produkty a databázy, ktoré spravuje Štatistický úrad SR. Na prednáškach sa zúčastnili nielen doktorandi a študenti Katedry matematiky, ale aj doktorandi a študenti iných katedier FPV UKF v Nitre. Na prednášku Ing. Dušovej nadviazal piatkový workshop, ktorý sa konal v priestoroch ŠÚ SR v Nitre pod vedením Ing. Evy Rakovskej.

Organizátori konferencie by sa chceli touto cestou poďakovať vedeniu Fakulty prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre za podporu a pomoc pri organizovaní konferencie, všetkým účastníkom konferencie za aktívnu účasť a tiež aj všetkým pracovníkom a doktorandom KM, ktorí sa na príprave a úspešnom priebehu konferencie podieľali.

PaedDr. Janka Medová, PhD.,
prof. RNDr. Anna Tirpáková, CSc.,
FPV - Katedra matematiky

METODIKA CLIL

Medzinárodná konferencia na Pedagogickej fakulte

V dňoch 27. – 28. apríla 2017 sa na Pedagogickej fakulte uskutočnila medzinárodná konferencia pod názvom „Exchange of Language Education Practice among European Teachers“, ktorú organizoval dekanát Pedagogickej fakulty v spolupráci s Katedrou lingvodidaktiky a interkultúrnych štúdií a Slovenskou Technickou univerzitou v Bratislave. Záštitu prevzal rektor Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, prof. RNDr. Ľubomír Zelenický, CSc., ako štatutárny zástupca projektu, v zastúpení prof. PhDr. Gabriely Miššíkovej, CSc., prorektorky pre medzinárodné vzťahy UKF v Nitre. Konferencia sa uskutočnila ako výstup z medzinárodného projektu Erasmus+, ktorý niesol názov „Transnational Exchange of Good CLIL Practice among European Educational Institutions“. Partnermi projektu boli vzdelávacie inštitúcie z Litvy, Lotyšska, Talianska, Švédska a ďalší univerzitný partner z Bratislavy.

Konferencie sa zúčastnilo celkovo 91 účastníkov z univerzitného sektoru, ale aj učiteľia zo základných a stredných škôl zo Slovenska, Poľska, Rakúska, Českej republiky a Talianska. Plenárne prednášky predniesli pani Eva Olsson zo Švédska (University of Gothenburg), Asta Statkeviciene z Litvy (Vilnius University), Ilona Ustinova z Lotyšska (Daugavpils City Education Department) a Jana Luprichová, koordinátor projektu (PF UKF).

Primárnym cieľom plenárnych prednášok bolo reflektovanie metodiky CLIL do vzdelávacieho procesu v jednotlivých krajinách partnerov projektu, jej prínos a perspektívy jej posilnenia na jednotlivých úrovniach vzdelávania, ale zároveň aj diskomfort, ktorý implementovanie novej metodiky prináša do vyučovacieho procesu. Súčasťou medzinárodnej konferencie boli aj praktické workshopy, ktoré sa realizovali v popoludňajších hodinách prvého dňa konferencie. Ich obsahom bolo priblížiť účastníkom konkrétne aplikovanie metodiky CLIL na primárnom a sekundárnom stupni vzdelávania. Workshopy uskutočnili partneri projektového tímu, ktorí absolvovali tréning v predmetnej metodike v rámci riešenia projektu, ale aj účastníci z iných inštitúcií.

Naše pozvanie na konferenciu prijal aj erudovaný odborník na metodiku CLIL, pán Philip Ball, BA, MA zo Španielska, ktorý sa predmetnej metodike venuje už niekoľko rokov. Jeho hlavným cieľom je priblížiť edukátorom a ďalšej odbornej, ale aj laickej verejnosti, pozitíva implementovania metodiky do vyučovacieho procesu. Svoje poznatky zhrnul aj v publikácii, ktorá bola dostupná na Slovenskom trhu minulý rok, pod názvom „Putting CLIL into Practice“. Publikácia, vydaná v Oxford University Press, bola napísaná v spoluautorstve Phil Ball, Keith Kelly a John Clegg.

Phil Ball svojou účasťou na konferencii podporil všetkých prítomných v práci, ktorú v súvislosti s metodikou CLIL robia a zároveň prispel aj svojím workshopom, ktorý sa uskutočnil druhý deň konania konferencie. Jeho workshop sa niesol pod názvom „Using the 3 Dimensions of Content to Structure a CLIL Sequence“, počas ktorého sa mali účastníci možnosť naučiť niektoré prvky implementácie metodiky CLIL do praxe, pričom mali aj príležitosť prekonzultovať s odborníkom problémy, s ktorými sa v praxi stretávajú.

PaedDr. Jana Luprichová, PhD.,
Pedagogická fakulta
Foto: Branislav Ziman

ZNÁME AJ NEZNÁME ROZPRÁVKY

Germanisti oživilí rozprávky
bratov Grimmovcov

Dňa 3. mája 2017 ožili rozprávky bratov Grimmovcov na Základnej škole Nábřežie mládeže v Nitre. Študenti 4. ročníka Katedry germanistiky Filozofickej fakulty UKF v Nitre pod odborným vedením doc. PaedDr. Evy Stranovskej zrealizovali workshop s názvom „Rozprávky bratov Grimmovcov: minulosť a súčasnosť“, v rámci ktorého mali žiaci možnosť spoznať zaujímavou a hravou formou literatúru pre deti a mládež germanofónnych krajín a študenti ako budúci učitelia interaktívnym spôsobom žiakom predstaviť čaro a básnické kvality grimmovských rozprávok. To všetko v nemeckom jazyku.

Podujatie sa konalo priamo v autentickom prostredí školy v triedach siedmeho a ôsmeho ročníka v spolupráci s učiteľkou nemeckého jazyka Mgr. Jankou Baroňovou. Nieslo sa v duchu posolstva jazykovedcov a rozprávkárov Jakoba a Wilhelma Grimmovcov, zachraňovať ľudové rozprávky a zasvätiť ich zbieraniu celý život. Študenti priblížili život bratov Grimmovcov, ich najznámejšie rozprávky ako Červená čiapočka (Rotkäppchen), Popoluška (Aschenputtel), Vlk a sedem kozliatok (Der Wolf und die sieben Geißein), Šalátočka (Rapunzel), Snehulienka (Schneewittchen), Janko a Marienka (Hänsel und Gretel), ako aj menej známe rozprávky Traja bratia (Die drei Brüder), Modrý lampáš (Das blaue Licht), Šťastlivý Hans (Hans im Glück), Husiarka (Die Gänsemagd), Zlatá hus (Die goldene Gans), Sedem havranov (Die sieben Raben) a i. Pripravili si pútavé prezentácie s interaktívnymi úlohami a aktivitami. Žiaci pracovali so slovnou zásobou, nemeckými textami rozprávok, zamýšľali sa nad tým, či sú klasické rozprávky populárne i v súčasnosti. Pozerali videoukážky klasického i moderného spracovania rozprávok bratov Grimmovcov, pričom analyzovali zdroje klasickej a modernej rozprávky. Na konci workshopu mali možnosť zopakovať si vedomosti o rozprávkach formou kvízu.

Žiaci sa cítili príjemne, skúsili, že učenie sa nemeckého jazyka možno realizovať i prostredníctvom rozprávok zaujímavou a interaktívnou.

doc. PaedDr. Eva Stranovská, PhD.,
FF - Katedra germanistiky
Foto: autorka

DOKTORANDSKÁ KONFERENCIA

Dňa 3. mája 2017 sa na Katedre pedagogiky Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre konal už XIV. ročník medzinárodnej vedeckej doktorandskej konferencie pod názvom Paradigmy zmien edukácie v 21. storočí. Konferencia sa konala pod záštitou prof. PhDr. Evy Szórádovej, CSc., dekanke Pedagogickej fakulty. Cieľom konferencie bolo analyzovať súčasné trendy a problematiku pedagogickej a andragogickej teórie, praxe a výskumu, ale aj rozvoj kľúčových stratégií podporujúcich kritické a tvorivé myslenie. Na medzinárodnej vedeckej konferencii doktorandov boli prezentované interdisciplinárne príspevky, ktoré sa venovali širokospektrálnym témam z oblastí andragogiky, didaktiky, metodológie, špeciálnej a integratívnej pedagogiky, pedeutológie, či predškolskej a elementárnej pedagogiky. Aktívni účastníci konferencie mali možnosť rozšíriť svoje teoretické a metodologické poznatky prostredníctvom konštruktívnej spätnej väzby nielen vedeckého výboru konferencie, ale aj počas otvorených diskusií. Spoločne sa konferencie zúčastnilo dvadsaťjeden aktívnych doktorandov z nasledovných univerzít: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Univerzita Mateja Bela, Uniwersytet Rzeszowski, Trnavská Univerzita, Ústav výskumu sociálnej komunikácie - Slovenská akadémia vied. Súčasťou doktorandskej konferencie bola aj sekcia Študentskej vedecko-výskumnej, odbornej a umeleckej činnosti – ŠVOUČ, ktorej sa zúčastnilo štrnásť študentov nielen z Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, ale aj z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, či Univerzity Komenského v Bratislave. Odborná komisia rozhodla o nasledovnom umiestnení účastníkov súťaže ŠVOUČ: 1. miesto: Bc. Zdenka Kuliňová z Univerzity Komenského, s prácou Školský projekt vo výchove k odpadovému hospodárstvu; 2. miesto: Laura Žišková z Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, s prácou Metodika výchovnej práce vychovávateľa v ŠKD s integrovaným žiakom; 3. miesto: Bc. Mária Seilerová z Univerzity Mateja Bela s prácou Rozvíjanie vzťahu k prírode cez výtvarnú činnosť v MŠ. Záujem zo strany študentov o danú konferenciu je pre organizátorov viac ako potešujúci, nakoľko každý rok počet účastníkov daného podujatia narastá. Organizátori spoločne s vedením katedry ďakujú všetkým aktívnym prezentátorom a tešia sa na ďalšie tvorivé stretnutia. Konferencia bola podporovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-15-0368.

PaedDr. Nina Kozárová, PaedDr. Robert Tomšík,
organizačný výbor konferencie, PF - Katedra pedagogiky,
Foto: Branislav Ziman

Identita na mnoho spôsobov

Dňa 27. apríla 2017 sa v príjemnej komornej atmosfére Univerzitného tvorivého ateliéru Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre uskutočnil „nultý“ ročník doktorandskej konferencie Reflexia súčasných kultúrno-spoločenských javov, ktorý by mal byť podľa organizátorov počiatkom tradície každoročných konferencií zaoberajúcich sa aktuálnymi problémami. Konferenciu s podporou svojich vedúcich svojpomocne pripravili doktorandi šiestich pracovísk Filozofickej fakulty (Katedra kulturológie, Katedra slovenskej literatúry, Katedra slovenského jazyka, Ústav literárnej a umeleckej komunikácie, Katedra translatológie, Katedra žurnalistiky), účastníkov konferencie povzbudil svojím príhovorom aj prodekan pre vedu, výskum a postgraduálne formy štúdia doc. PhDr. Martin Hetényi, PhD.

Tento ročník konferencie sa niesol v duchu podtitulu Identita. Desať účastníkov rozoberalo túto tému na mnoho spôsobov. Michal Reiser z Katedry kulturológie skúmal otázky formovania ranej identity a sociálnej dezercie ako úniku pred konfrontáciou so zložitou realitou a jeho katedrový kolega Jozef Puškár kreovanie novej subkultúrnej identity, konkrétne zaujímavého javu synkretizácie moslimskej kultúry s kultúrou hipsterov, z ktorej vzišlo tzv. mipsterstvo. Z Ústavu literárnej a umeleckej komunikácie sa predstavili Peter Žiak so svojou štúdiou Estetická udalosť a jej dôsledky pre subjekt a Erik Vilím s príspevkom nazvaným Identita na rozhraní virtuálneho a reálneho sveta (Návrat k hmotnému). Barbara Repková z Katedry slovenského jazyka sa venovala fenoménu virtuálnej identity tzv. youtuberov a Samuel Koruniak z tej istej katedry skúmal osobitosti jazykovej totožnosti vojvodinských Slovákov. Matúš Veselý z Katedry žurnalistiky rozoberal ambivalentné ponímanie pojmu alternatívne médium v slovenskom mediálnom kontexte. Translatologička Zuzana Jánošíková vo svojom texte pertraktovala problematiku audiovizuálneho prekladu na rozhraní medzi domácim a zahraničným kontextom. Konferenciu zavŕšili príspevky doktorandov Katedry slovenskej literatúry: Jana Popovicsová sa vo svojom príspevku zamerala na modelovanie identity v románe Ivany Dobrákovovej Bellevue (2010) a Martin Navrátil zase v básnickej zbierke Márie Ferenčuhovej Ohrozený druh (2012).

Doktorandom sa podarilo vytvoriť priestor pre prezentovanie svojej výskumnej práce, pre konštruktívnu diskusiu a otestovali si tiež svoje organizačné schopnosti. Po úspešnej premiére plánujú v nasledujúcom akademickom roku konferenciu otvoriť aj pre záujemcov z ostatných slovenských univerzít, prípadne i pre zahraničných aspirantov vedy.

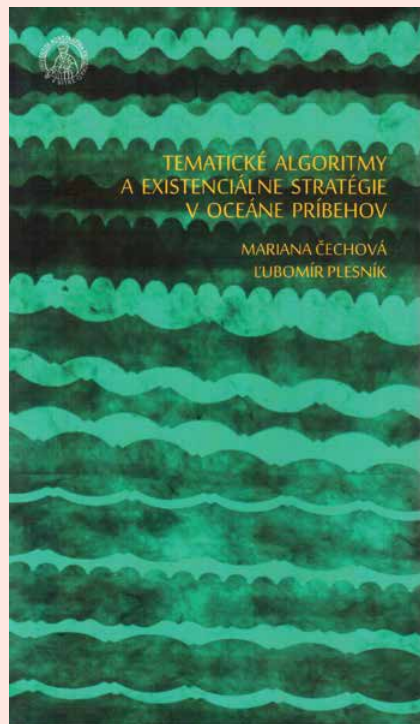
Mgr. Martin Navrátil

Na Katedre masmediálnej komunikácie a reklamy Filozofickej fakulty UKF v Nitre sme dňa 3. mája 2017 privítali významnú osobnosť českej psychometrie, psychosémantiky a metodológie psychologických vied, prof. PhDr. Tomáša Urbánka, Ph.D. Prof. Urbánek pôsobí ako vedecký pracovník na Psychologickom ústave AV ČR a profesor na FSVaZ UKF v Nitre. Na svojom konte má desiatky článkov a stovky ohlasov z celého sveta z oblasti psychometrie, psychosémantiky a psychologickéj metodológie. Na pôde našej univerzity sa zúčastnil pracovného seminára riešiteľov projektu VEGA 1/0216/15: Celebrity v sociálnej reklame a ich preferencia u adolescentov. Na stretnutí vystúpil ako hosť a prednášal na tému: Nové prístupy v tvorbe a spracovaní psychosémantických metód so zameraním na Test sémantického výberu. Po prednáške pokračoval v prakticky užitočnej a obojstranne inšpiratívnej diskusii s účastníkmi seminára. Odborným garantom ako aj organizačné zázemie prednášky zabezpečila doc. Eva Fandelová.

Mgr. Zuzana Bačíková, PhD.,
FF - Katedra masmediálnej komunikácie
a reklamy
Foto: autorka

PREDNÁŠKA prof. TOMÁŠA URBÁNKA

Ocenený projekt FF

Výsledky výskumnej práce trojročného vedeckého projektu Osnovné tematické algoritmy v slovesnom umení (s inter-semiotickými a interdisciplinárnymi presahmi), ktorý sa riešil pod vedením Mgr. Mariany Čechovej, PhD. z Oddelenia semiotických štúdií ÚLUK FF UKF v Nitre, boli Vedeckou grantovou agentúrou (Vega) Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a Slovenskej akadémie vied zaradené medzi „Najvýznamnejšie výsledky dosiahnuté pri riešení projektov Vega ukončených v roku 2016“, a to najmä so zreteľom na rovnomennú kolektívnu monografiu (autori: M. Čechová, L. Plesník, Z. Rédey, P. Žiak, E. Pariláková, M. Malíčková, M. Boszorád a P. Zlatoš) a monografiu M.

Čechovej a L. Plesníka Tematické algoritmy a existenciálne stratégie v Oceáne príbehov.

Projekt sa v koncepčnom rámci recepčnej poetiky, pragmatickej estetiky a existenciálnej semiotiky zamerával na osnovné tematické algoritmy (rudimentárne, prapôvodné, archetypálne, typologicky reprezentatívne dejové postupnosti) umeleckého obrazu sveta. Prieskum osnovných tematických algoritmov na širokospektrálnej vzorke prapříbehov priniesol popri komplementarizácii jestvujúceho stavu poznania v rámci zvoleného problémového okruhu tiež principiálne nové, dosiaľ nepublikované zistenia a riešenia, ktoré sa týkajú typologických súvislostí medzi skúmanými príbehovými algoritmi, tematologických modelov a fundamentálnych tematologických otázok. Súbežne s tým sa inovovala tematologická terminológia.

Mgr. Mariana Čechová, PhD.,
FF - Ústav lit. a umeleckej komunikácie

ŠVOUČ na Filozofickej fakulte

Neodmysliteľnou súčasťou života na Filozofickej fakulte je systematické vedenie študentov k vedeckovýskumnej práci. Na pôde našej fakulty sa priestor na prvý sólový výskumný projekt každoročne ponúka predovšetkým v rámci platformy ŠVOUČ. Ide o najvýznamnejšie podujatie fakulty, ktoré je špeciálne zamerané na výskumnú a umeleckú činnosť študentov, na ich vlastnú tvorbu a schopnosti. Filozofická fakulta tak pokračuje v zavedenom systéme, ktorého cieľom je zapojiť študentov s výbornými študijnými výsledkami a s najlepším hodnotením v súťažiach ŠVOUČ do vedeckej práce na katedrách a pripraviť budúcich uchádzačov o doktorandské štúdium. Do tohtoročnej súťaže, ktorá sa konala 29. marca 2017, sa prihlásilo 181 študentov so 157 prácami. Súťažné práce boli hodnotené oponentmi a obsahy prác sa konali pred odbornými komisiami. Súťažilo sa v 23 sekciách na takmer všetkých katedrách. Víťazné práce, podporené mimoriadnym štipen-

diom, budú uverejnené v recenzovanom zborníku. Dekan fakulty prof. Bernard Garaj odovzdal víťazom ŠVOUČ diplomy na slávnostnom podujatí 3. mája 2017.

doc. PhDr. Martin Hetényi, PhD.,
prodekan pre vedu, výskum a postgraduálne formy štúdia FF
Foto: Marek Čabák

ZAHRANIČNÝ ODBORNÍK NA FSVaZ

V dňoch 4. a 5. apríla 2017 navštívil Fakultu sociálnych vied a zdravotníctva významný holandský odborník v oblasti verejného zdravotníctva z Medical Centre University of Groningen Assoc. Prof. JP van Dijk MD PhD. V roku 2016 mu bol udelený titul Důstojník Řádu oranžsko-nasavského, ktorým holandské kráľovstvo ocenilo jeho bohatý prínos pre rozvoj verejného zdravotníctva v strednej Európe. Cieľom prednášok „How to write a scientific paper?“ a „Tips and Tricks for Writing“ bolo zlepšiť kvalitu publikačných výstupov študentiek a študentov doktorandského štúdia. Užšie špecializované témy: „Copic With Chronic Progressive Disease“ a „Cardiovascular Disease among Roma: where lie the challenges?“ boli určené predovšetkým pracovným tímom Katedry ošetrovateľstva a Ústavu

aplikovanej psychológie, ktoré aktuálne riešia podobné výskumné úlohy. Assoc. Prof. JP van Dijk MD PhD., navštívil Fakultu sociálnych vied a zdravotníctva na základe spolupráce s doc. PhDr. Michalom Kozubíkom, PhD. (Katedra sociálnych vied a zdravotníctva). Stretnutie sa uskutočnilo s podporou projektu Internacionalizácia procesu vzdelávania a akademického prostredia na UKF v Nitre (001UKF-2/2016). Účelom stretnutia je rozvíjanie strategicko-spolupráce na poli vedy, výskumu a rozvoja pracovníkov a doktorandov UKF v Nitre.

doc. PhDr. Michal Kozubík, PhD.,
FSVaZ - Katedra soc. práce a soc. vied
Foto: Stanislav Chovanec

Médiá bez okuliarov

Človek v ohrození. Iniciatíva združuje novinárov a odborníkov zameriavajúcich sa na rozvojovú žurnalistiku a rozvojové témy a umožňuje budúcim novinárom získať know-how, ako sa vo svojich novinárskych príspevkoch vyvarovať stereotypom, podsúvaniu

Dňa 12. apríla 2017 sa na pôde Katedry žurnalistiky FF UKF v Nitre uskutočnilo zaujímavé podujatie s názvom „Médiá bez okuliarov“. Realizovalo sa v rámci vzdelávacieho projektu „Svet medzi riadkami“, ktorého vznik iniciovalo OZ

či skresľovaniu reality, a tým vytvárať u publika komplexnejší obraz o svete. Ako prezradil koordinátor projektu a rozvojový novinár Peter Ivanič, cieľom nie je študentov učiť, „čo si myslieť, ale ako myslieť, ako kriticky a analyticky

premýšľať o rôznych globálnych témach, ako si vymieňať šablóny vnímania reality – a tiež, ako si vôbec uvedomiť, že tieto šablóny existujú.“ Okrem neho sa na stretnutí zúčastnili odborník na zobrazovanie rozvojových tém Andrej Návojský, reportér denníka SME Pavol Štrba, reportérka internetového portálu Aktuality.sk Stanislava Harkotová a Andrea Chlebcová Hečková z Katedry žurnalistiky FF UKF v Nitre.

Počas besedy, ktorú moderovala pedagogička katedry žurnalistiky Veronika Cillingová, rezonovali aktuálne témy ako spoločenská zodpovednosť médií, najčastejšie druhy skresľovania reality, pretrvávajúce stereotypy v novinárskych prejavoch či spôsoby formovania pohľadu na svet a na sociálne vyčlenené skupiny prostredníctvom médií. Druhá časť stretnutia bola venovaná workshopu, na ktorom si študenti vyskúšali rôzne modelové situácie, riešili zadané úlohy a snažili sa premietnuť získané informácie a skúsenosti do praxe.

PhDr. Jitka Rožňová, PhD.,
FF - Katedra žurnalistiky
Foto: Simona Hricišinová

LUBOČNÁ TRADÍCIA

Dňa 20. apríla 2017 sa pod záštitou Katedry rusistiky konala prednáška prof. Ally Kožinovovej, DrSc., ktorá nás poctila svojou návštevou z Bieloruskej štátnej univerzity v Minsku. Prišla k nám so zaujímavým príspevkom: Ruský lubok: od minulosti po súčasnosť. Prof. Alla Kožinovová, DrSc. je významnou slavistkou, no zároveň je známa v medzinárodných slavistických kruhoch ako polonistka. Venuje sa aj komparatívnemu výskumu so zameraním na východoslovanské jazyky (najmä bieloruský a ruský jazyk). Z prednášky sme sa dozvedeli o pôvode Lubočnej tradície a na aké účely sa lubok využíval. Je to tlač, v ktorej sa spája výtvarná a textová časť. Lubok slúžil dokonca pri výuke gramotnosti, pretože nahrádzal literatúru. Lubok bol spočiatku známy v Európe v 15. storočí a boli to obrazy na medi na rôzne náboženské témy, ktoré sa predávali na trhu. Lubok na dreve je pôvodne ruským javom. Koncom 17. a začiatkom 18. storočia lubok ilustroval umeleckú literatúru pre lepšie predstave-

nie o kultúre vtedajšej doby (napr. tradičné odevy). V tom čase sa popularite tešili lubočné kalendáre. Neskôr tieto obrázky slúžili na pobavenie. Peter I. napríklad zistil, že lubok je dobrým prostriedkom propagandy. Boli prostriedkom irónie, či satiry. V 19. storočí lubok opäť zohrával dôležitú úlohu, bol prostriedkom agitácie. Jeho sužety boli na rôzne historické udalosti. Koncom spomínaného storočia lubok fakticky úplne mizne a nahrádza ho dostupná literatúra. V súčasnosti môžeme vrátiť o istom návrate lubka. Na internete môžeme nájsť mnoho lubočných štylizácií na súčasné témy. Z prednášky sme sa napríklad dozvedeli, že prostredníctvom lubka bola ilustrovaná súčasná literatúra, napr. Tolkien. V mene Katedry rusistiky chceme poďakovať prof. Alle Kožinovovej, DrSc. za veľmi zaujímavý príspevok, ktorým pracovníkom a študentom rusistiky priblížila lubočnú tradíciu.

Mgr. Miriama Juricová,
FF – Katedra rusistiky, foto: Hanna Shvaba

Dňa 6. apríla 2017 sa v Slovenskom inštitúte v Prahe uskutočnila beseda a prezentácia knihy významného slovenského spisovateľa Ľuboša Juríka Alexander Dubček / Rok dlhší ako storočie (2015). Beseda sa sústredila najmä na jeho veľmi úspešnú knihu, ktorá je preložená už do viacerých jazykov, pričom sa pripravujú i ďalšie. Život i tvorbu autora predstavili dve významné osobnosti vedeckého života – literárny vedec prof. PhDr. Tibor Žilka, DrSc., z Fakulty stredoeurópskych štúdií UKF v Nitre a prof. PhDr. Jan Rychlík, DrSc., výborný historik na novšie dejiny, ktorý prednáša na Karlovej univerzite. Prezentáciu knihy a besedu moderoval riaditeľ Slovenského inštitútu, pán Vladimír Valovič. Po predstavení knihy nasledovala diskusia, ktorá bola veľmi pestrá a bohatá. Na besede sa aktívne zúčastnil aj PhDr. Juraj Lajda, riaditeľ vydavateľstva IDEÁL, ktorý plánuje vydať Juríkovu knihu o Alexandrovi Dubčekovi v češtine.

PhDr. Ján Gallik, PhD.,
prof. PhDr. Tibor Žilka, DrSc.,
FSS - Ústav stredoeurópskych jazykov
a kultúr, foto: Juraj Lajda

KNIHA O ALEXANDROVI DUBČEKOVÍ

Stretli sa bádatelia z oblastí archeológie, histórie, slavistiky, filozofie a teológie

Middle Ages". Konferencia sa uskutočnila v priestoroch Siene Konštantína Filozofa. Podujatia rozdeleného do štyroch sekcií sa okrem slovenských bádateľov z oblasti archeológie, histórie, slavistiky, filozofie a teológie zúčastnili i ich kolegovia z Bulharska, Chorvátska, Rumunska a Ruska. Vedci vo svojich

referátoch predstavili aktuálne poznatky a prezentovali najnovšie trendy v bádani daných odborov.

Konferenciu otvoril svojím prejavom dekan Filozofickej fakulty UKF v Nitre prof. PaedDr. Bernard Garaj, CSc. Daná udalosť sa konala v rámci projektu VEGA č. 1/0468/15 (Severná časť Karpatskej kotliny na prelome antiky a stredoveku ako miesto zmien iniciovaných zvonka a zvnútra).

Mgr. Martin Husár, PhD.,
FF - Ústav pre v. k. d. Konšt. a Metoda
Foto: Martina Škutová

V stredu 26. apríla 2017 zavítal na akademickú pôdu Filozofickej fakulty UKF známy francúzsky politológ Nicolas Tenzer, aby s pedagógmi a študentmi otvorene diskutoval na aktuálnu tému

ŠTUDENTI DISKUTOVALI O BUDÚCNOSTI EÚ

Quel avenir pour l'UE? (Aká je budúcnosť EÚ?). Podujatie otvorila doc. PhDr. Eva Švarbová, PhD., vedúca Katedry romanistiky, za prítomnosti prorektorky pre vzťahy s verejnosťou a sociálne veci PhDr. Miroslavy Liškovej, PhD., a prodekana doc. PhDr. Martina Hetényiho, PhD. Ďalšími vzácnymi hosťami boli zástupcovia Francúzskeho veľvyslanectva François-Xavier Montreuil, atašé pre univerzitnú spoluprácu, Manon Darphin a riaditeľ Francúzskeho inštitútu na Slovensku, pán Jean-Pierre Jarjanette. Podujatie moderoval doc. PhDr. Peter Kopecký, CSc., a o to, aby bola debata sprístupnená nielen študentom francúzskeho jazyka, sa postarala dvojica tlmočníkov. Profesor Nicolas Tenzer vedie časopis Le Banquet, ktorý sa vyjadruje k aktuálnemu politickému a spoločenskému dňaniu vo svete. Diskusia na tému Aká je budúcnosť EÚ? je časťou cyklu debát s názvom Les grandes questions 2017 (Závažné otázky roku 2017), ktoré organizuje Francúzsky inštitút. Profesor Tenzer vo

svojom prejave zdôrazňoval nevyhnutnosť solidarity, jednotnosti a spolupráce národov a kultúr a s tým súvisiacu toleranciu a schopnosť načúvať názorom druhých. Cennými boli predovšetkým jeho príklady z vlastnej praxe a spoločenskej a politickej reality, ktorými obohatil a podkladal svoje tvrdenia. Treba podotknúť, že jeho pohľad na fungovanie EÚ a jej budúcnosť sa javil realistický a vecný, vyhýbal sa vytváraniu idealizovaného sveta a kriticky sa dotýkal niektorých aspektov európskeho spoločenstva. Publikum oboznamoval so scenármi, ktoré môžu v EÚ nastať a ich dôsledkami. Profesor Nicolas Tenzer vymedzil dostatočný priestor na otázky a reakcie študentov, ktorých zaujímali okrem ďalšieho vývoja EÚ aj voľby vo Francúzskej republike a ich možný výsledok. Posolstvo pána profesora bol predovšetkým rešpekt pred druhými, umiernené vyjadrovanie a tolerantnosť.

Mgr. Veronika Labancová,
Filozofická fakulta, foto: LB

NÁVŠTEVA prof. DEJICU

V rámci programu Erasmus plus navštívil dňa 27. apríla 2017 Univerzitu Konštantína Filozofa v Nitre prof. Daniel Dejica z Politehnica University Timisoara v Rumunsku, ktorá je našim partnerom v rámci siete mobilít CEEPUS - TRANS, kam patrí aj Katedra translatológie FF UKF v Nitre. Profesor Dejica, ktorý je dekanom na Fakulte pre komunikáciu a zároveň vyučuje preklad, predstavil študijné programy na Politehnica University a priblížil situáciu v oblasti teórie a praxe prekladu v Rumunsku. Študenti bakalárskeho a magisterského štúdia našej univerzity, ktorí študujú prekladateľstvo a tlmočníctvo, sa dozvedeli o záujme o prekladateľskú profesiu v Rumunsku, pričom pán profesor poukázal na dôležitosť technickej kompetencie prekladateľa a jazykových zručností. Vymenné pobyty tohto druhu sú pre translatológov užitočné a podnetné, pretože otvárajú postupne viac dverí k medzinárodnej spolupráci a zblížovaniu národov a kultúr, čo je tiež jedným z poslania modernej translatológie.

Mgr. Jozef Štefčík, PhD.

Te Deum

V kostole svätého Petra a Pavla v Nitre sa v stredu 17. mája 2017 uskutočnila ďakovná svätá omša vysokoškolských študentov z Nitry. Predsedal jej nitriansky biskup Mons. Viliam Judák. Na začiatku svätej omše prítomných zástupcov Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a Slovenskej poľnohospodárskej univerzity privítal rektor miestneho Univerzitného pastoračného centra doc. ThDr. Ľubomír Hlad, PhD. Našu univerzitu na bohoslužbe zastupovala prorektorka PhDr. Miroslava Lišková, PhD., a dekan Fakulty prírodných vied prof. RNDr. Libor Vozár, CSc. Prítomní boli niektorí pedagógovia jednotlivých fakúlt, vrátane prof. PhDr. Cyrila Diatku, CSc. a vedúceho Katedry náboženských štúdií doc. PhDr. PaedDr. Petra Kondrlu, PhD. Hlavný celebrant v homílii hovoril o Panne Márii, a to v súvislosti so storočnicou Fatimských zjavení. Pripomenul jej materinskú starostlivosť o nás, pričom podčiarkol, že nálezitý mariánsky kult je okrem iného Kristocentrický a biblický. Spomenul vzťah ostatných pápežov k Božej Matke, pričom citoval slová Svätého Otca Františka, ktoré povedal vo Fatime: "V nebi máme Matku". Nitriansky biskup povzbudil prítomných k modlitbe za druhých (čo vyplýva z fatimského posolstva); študentom zaželal úspech pri skúškach a po nich požehnaný čas prázdnin. Zástupcom univerzít, pedagógom i ostatným zamestnancom poďakoval za ich prácu. Na konci svätej omše znel chrámom starobylý ďakovný hymnus Teba, Bože, chválime.

ThDr. Miroslav Lyko, PhD., FF - Katedra náboženských štúdií, foto: autor

Byzantská filozofia v rámci európskej kultúry

Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre sa zaraďuje do neširokého zoznamu akademických a vedeckých ustanovizní v strednej Európe, na ktorej prebieha výskum byzantskej filozofie. Z tohto dôvodu Veľvyslanectvo Helénskej (Gréckej) republiky v Bratislave v spolupráci so Zastúpením Európskej Komisie na Slovensku zorganizovalo 2. mája 2017 v priestoroch Európskeho informačného centra v Bratislave prednášku na tému „Byzantská filozofia v rámci európskej kultúry“, v ktorej prof. ThDr. Ján Zozulák, PhD., z Katedry filozofie Filozofickej fakulty UKF v Nitre priblížil myšlienkové bohatstvo Východorímskej (Byzantskej) ríše a vplyv myš-

lienok byzantských mysliteľov na ďalšie generácie filozofov. Prednáška bola spojená s prezentáciou jeho monografie s názvom Byzantská filozofia, ktorá je prvou systematickou prácou na Slovensku, zaoberajúcou sa filozofickým myslením v Byzancii. Jej zámerom je prispieť k doplneniu poznatkov z dejín filozofie a priblížiť stredovekú grécku filozofiu, ktorá nadväzovala na antickú filozofiu a vyvíjala sa paralelne s latinskou stredovekou filozofiou. Autor vychádzal z najnovších poznatkov opierajúcich sa o výskum byzantského myslenia a analyzoval historické vymedzenie byzantskej filozofie a jej rozdelenie do období podľa jednotlivých storočí. Pri objasňovaní historického pozadia jej vzniku zohľadnil dlhý tok byzantskej kultúry a rôzne aspekty byzantského myslenia, ktoré odrážajú jedinečnú historickú

realitu. Opierajúc sa o tieto poznatky prof. Zozulák v prednáške vysvetlil tiež prechod z antického do byzantského filozofického myslenia a jeho kontinuálne rozvíjanie v neskoršom byzantskom období až do pádu Konštantínopolu v roku 1453. Zároveň analyzoval vplyv antickej filozofie na byzantské myslenie a stret antickej filozofie s kresťanským myslením.

Samotnej prednášky i následnej fundovanej diskusie sa zúčastnili veľvyslanci Grécka, Gruzínska, Cypru a Japonska a zástupcovia z ďalších krajín.

doc. PhDr. Martin Hetényi, PhD.,
FF - Ústav pre v. k. d. Konšt. a Metoda
Foto: Peter Ivanič

WORKSHOP O MULTIKULTURALIZME

Študenti prvého ročníka magisterského štúdia Katedry lingvodidaktiky a interkultúrnych štúdií Pedagogickej fakulty UKF zorganizovali dňa 4. mája 2017 workshop „To Melt a Salad Bowl in a Pot?“ Cieľom podujatia bolo hravou formou podnietiť u účastníkov diskusiu o problematike multikulturalizmu a imigrantov. Študenti prvého ročníka magisterského štúdia sa tak na chvíľu zmenili na arabských, čínskych, japonských či mexických Američanov a účastníkov workshopu formou praktických úloh oboznamovali so zaujímavými znakmi „svojej“ kultúry. Navštevníci sa okrem iného mohli dozvedieť o princípoch očisty v židovskej kultúre, o kultúrnom pozadí arabského hidžábu, o konzumácii jedla paličkami alebo si vyskúšali vytvoriť vlastnú sakuru. Na podujatí nechýbalo ani pre danú kultúru typické jedlo pripravené samotnými študentmi. Navštevníci a odborná ve-

rejnoscť mali napríklad možnosť ochutnať arabský humus či čínske koláčiky šťastia. Podujatie bolo zorganizované v rámci seminára „Multikulturalizmus a etnickí autori v americkej literatúre“, na ktorom sa študenti učili o kultúre konkrétnej americkej menšiny prostredníctvom literatúry menšinových autorov. Kritickou interpretáciou špecifických literárnych prejavov tak poslucháči prvého ročníka magisterského štúdia postupne objavovali rôzne spôsoby vnímania identity v multikultúrnej spoločnosti, ktorá sa nezaobíde bez rozhladených jedincov ochotných rešpektovať a tolerovať etnické a kultúrne odlišnosti.

PhDr. Zuzana Tabačková, PhD.,
PF - Katedra lingvodidaktiky
a interkult. štúdií
Foto: autorka

VEDY O ŠPORTE

Katedra telesnej výchovy a športu Pedagogickej fakulty UKF v Nitre dňa 3. mája 2017 privítala 126 študentov a pedagógov zo slovenských univerzít na Celoslovenskom kole Študentskej vedeckej a umeleckej konferencie vo Vedách o športe. Podujatia sa zúčastnili študenti a pedagógovia Fakulty telesnej výchovy a športu v Bratislave, Fakulty športu Prešovskej univerzity v Prešove, Katedry telesnej výchovy a športu Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici,

Katedry telesnej výchovy a športu Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach a z domácej Katedry telesnej výchovy a športu PF UKF v Nitre. Teoretické práce vo všetkých sekciách (Športová edukológia, Športová humanistika, Športová kinantropológia, sekcia doktorandov) zaznamenávajú každý rok zvyšujúcu sa úroveň. Jednotlivé sekcie boli garantované profesormi, docentmi a odborníkmi z daného odboru, ktoré viedli naši kolegovia: doc. PaedDr. Nora Halmová, PhD. (predseda), prof. PaedDr. Jaromír Šimonek, PhD. (sekcia doktorandov), doc. PaedDr. Jaroslav Brodání, PhD. (Športová

kinantropológia), PaedDr. Pavol Horička, PhD. (Športová edukológia), člen komisie doc. PaedDr. Vladimír Šutka, CSc. (Športová humanistika), PaedDr. Mária Kalinková, PhD. (predseda sekcie Pohybové skladby), interná doktorandka Mgr. Bohumila Krčmárová (člen komisie pre pohybové skladby). Všetkým ďakujeme za vzornú reprezentáciu a veríme, že na budúci rok znova uspejeme na pôde UMB v Banskej Bystrici.

doc. PaedDr. Nora Halmová, PhD.,
PF - Katedra telesnej výchovy a športu
Foto: Branislav Ziman

II. miesto na futbalovom turnaji

Študenti Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre sa aj vďaka podpore vedenia univerzity dňa 9. mája 2017 zúčastnili celoslovenského futbalového turnaja „O pohár rektora UCM“ v Trnave. Šiesty ročník tohto turnaja bol organizovaný

Univerzitou sv. Cyrila a Metoda v Trnave a každoročne sa na ňom zúčastňujú univerzitné družstvá z celého Slovenska. V tomto ročníku sa za mimoriadne chladného počasia turnaja zúčastnilo 14 výberov univerzít. Naša univerzita je už tradičným účastníkom turnaja, v roku 2014 ho dokonca vyhrala. Aj tento rok sme na turnaj cestovali s vysokými ambíciami, ktoré sa napokon takmer naplnili. Po finálovej prehre s družstvom STU Bratislava 0:1 naše družstvo skončilo na výbornom II. mieste.

Chcem sa poďakovať študentom za ochotu reprezentovať UKF v Nitre. Členmi družstva boli Igor Bakalar, Matúš Bartošek, Martin Mesáros, Rudolf Gál, Tomáš Galko, Zbyněk Pešek, Miroslav Banda, Daniel Sluka, Eduard Moravčík a Juraj Vindiš. Teším sa na ďalšie spoločné športové podujatia.

PaedDr. Pavol Horička PhD.,
PF - Katedra telesnej výchovy a športu
Foto: autor

510 nových publikácií

Univerzitná knižnica UKF v Nitre zakúpila vďaka Fondu na podporu umenia 510 nových publikácií. Pracovníci knižnice v roku 2016 vypracovali projekt s názvom Nákup vedeckej a odbornej literatúry pre Univerzitnú knižnicu UKF v Nitre v programe „akvizícia knižníc“. Fond na podporu umenia sa rozhodol podporiť menovaný projekt sumou 6 000 €. Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre bola zaviazaná spolufinancovaním projektu sumou 316 €. To znamená, že Univerzitná knižnica využila na nákup vedeckej a odbornej literatúry finančné prostriedky v celkovej sume 6 316 €. Projekt sa realizoval v mesiacoch november 2016 a január - február 2017. Počas uvedeného obdobia pracovníci referátu akvizície intenzívne vyhľadávali vhodné publikácie pre akademické knižnice pre oblasť pedagogických, humanitných, spoločenských, prírodných vied a zdravotníctva. Vďaka Fondu na podporu umenia pribudlo do knižného fondu 510 nových publikácií, ktoré boli umiestnené do Univerzitnej knižnice a jej študovní: Dražovská, Hodžova a Kraskova. Veríme, že nové publikácie prispievajú k skvalitneniu a podpore vedecko-výskumného a vzdelávacieho procesu na UKF v Nitre.

Publikácie budú k dispozícii hlavne našim študentom, vedecko-pedagogickým a výskumným pracovníkom, ako aj odbornej verejnosti. Fond na podporu umenia je verejnoprávna inštitúcia zabezpečujúca podporu umeleckých aktivít, kultúry a kreatívneho priemyslu. Fond poskytuje finančné prostriedky najmä na tvorbu, šírenie a prezentáciu umeleckých diel, ako aj na podporu medzinárodnej spolupráce, na vzdelávacie programy v oblasti umenia, kultúry a kreatívneho priemyslu, na štipendiá pre fyzické osoby, ktoré sa tvorivo, či

výskumne podieľajú na rozvoji umenia a kultúry. Celkovo fond podporuje dvanásť rôznych oblastí umenia a kultúry, z ktorých jednu samostatnú oblasť tvoria knižnice.

Bc. Juraj Šatka,
Univerzitná knižnica
Ilustračné foto: LB

u. fond
na podporu
umenia

MEDZINÁRODNÁ VEDECKÁ SPOLUPRÁCA

Riaditeľ Stredoeurópskeho výskumného ústavu Søren Kierkegaarda v Nitre a pracovník Katedry všeobecnej a aplikovanej etiky prof. Roman Králik a dr. Martina Pavlíková z Katedry žurnalistiky FF absolvovali v máji 2017 viacero stretnutí a rokovaní na medzinárodnej úrovni. Dňa 9. mája prijal pozvanie na pracovné stretnutie s J. E. Luis Balduino, splnomocnený veľvyslanec Brazílskej federatívnej republiky. Témou rozhovorov bola kríza súčasnej spoločnosti, ktorá sa netýka len žurnalizmu, ale aj iných oblastí. Pracovníci FF v závere stretnutia pozvali pána veľvyslanca na stretnutie so študentmi etiky v zimnom semestri 2017/2018, ktoré s potešením a radosťou prijal. Dňa 17. mája 2017 sa uskutočnili

pracovné stretnutia s J. E. Bernardou Gradišnik, veľvyslankyňou Slovinskej republiky na Slovensku, s J. E. Asligül Üğdül, splnomocnenou veľvyslankyňou Turecka na Slovensku a s J. E. Jun Shimmim, mimoriadnym a splnomocneným veľvyslancom Japonska v Slovenskej republike. Pán veľvyslanec prijal pozvanie na stretnutie so študentmi nielen Katedry všeobecnej a aplikovanej etiky, ale i univerzity v zimnom semestri 2017/2018.

prof. ThDr. Roman Králik, ThD.,
FF - Katedra všeob. a aplikovanej etiky
Foto: autor

HODNOTENIE KOMPETENCIÍ UČITEĽOV

V slovenskom kontexte unikátna publikácia sumarizuje doteraz nespracovanú problematiku

HODNOTENIE KOMPETENCIÍ UČITEĽOV
V EURÓPSKOM A SLOVENSKOM KONTEXTE

Lenka Magová a kol.

APVV

VeRBuM 2016

MAGOVÁ, Lenka a kolektív: Hodnotenie kompetencií učiteľov v európskom a slovenskom kontexte. Praha: Verbum, 2016. 302 s. ISBN 978-80-87800-28-7

Autorský kolektív vedecko-pedagogických pracovníkov Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre doplnený o dvoch autorov z partnerskej Jihočeskej univerzity v Českých Budějoviach (ČR) sa vo svojej monografii zameriava na hodnotenie pedagogických pracovníkov, ktoré patrí medzi významné činnosti personálnej práce v každej organizácii, pretože jej poskytuje informácie o schopnostiach, výkonoch a správaní sa jej pracovníkov, v danom prípade učiteľov. Hodnotenie učiteľov má rôzne zameranie a frekvenciu. Zabezpečenie systematického hodnotenia však napomáha mapovať nielen kvalitu práce učiteľa, ale slúži aj na identifikáciu prípadných nedostatkov či rezerv v jeho pedagogickej práci a podporu jeho ďalšieho profesijného rozvoja.

Predmetná publikácia podáva zosumarizovaný pohľad na daný problém a koncízne spracováva informácie o aktuálnej situácii v oblasti riešenia problematiky hodnotenia kompetencií učiteľa na Slovensku a vo vybraných krajinách Európy. Napriek tomu, že text vychádza z rôznorodých domácich a zahraničných zdrojov, je prehľadne spracovaný a ľahko čitateľný.

Monografia je rozdelená do troch kapitol (Hodnotenie škôl a učiteľov v Európe, Hodnotenie profesijných kompetencií učiteľov a Hodnotenie učiteľov na Slovensku), ktoré sa venujú hodnoteniu škôl a učiteľov, ako i hodnoteniu profesijných kompetencií učiteľov v desiatich krajinách Európy. Okrem Ukrajiny sú v rámci prezentácie problematiky hodnotenia učiteľov zastúpené aj všetky štáty, s ktorými Slovensko susedí. Na základe toho je možné vzájomné porovnanie situácie v oblasti hodnotenia učiteľov v krajinách V4.

Publikácia je v prílohách k jednotlivým textom doplnená ukážkami rôznych dokumentov, ktoré v danej krajine používajú, a ktoré môžu slúžiť ako inšpiračný materiál pre hodnotenie učiteľov aj v našom kontexte. Súčasťou poslednej kapitoly sú výsledky dotazníkového prieskumu ilustrované grafmi, ktoré umožňujú konfrontáciu a komparáciu zistených poznatkov. Jednotlivé podkapitoly sú koncipované tak, aby zahŕňali potrebné informácie, ktoré autorskému tímu umožnili zaujať stanovisko pri ich analýze. Takýto spôsob prezentácie poznatkov umožňuje učiteľom v praxi stanoviť si vlastné postupy pri overovaní si svojich kompetencií ako aj kompetencií svojich podriadených. Uvedený postup je devízou, ktorá umožňuje učiteľovi na základe identifikácie svojich kompetencií formovať vzdelanostnú úroveň, názory, zmýšľanie a postoje budúcej generácie. Učiteľ môže profitovať aj z prehľadne spracovaných teoretických východísk pertraktovanej problematiky.

Autorský kolektív sa vynikajúco orientuje v predmetnej oblasti. Zosumarizoval doteraz nespracovanú problematiku a v slovenskom kontexte tak predstavuje unikátnu publikáciu. Monografia výrazným spôsobom rozširuje a dopĺňa absentujúce poznatky, ktorých využitie v praktickej aplikácii obohacuje vzdelávací systém na Slovensku. Recenzovaná publikácia bola podporená Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy k projektu č. APVV-14-0446. Publikácia patrí k prácam, ktoré z teoretického i pragmatického hľadiska predstavujú významný prínos do slovenskej odbornej pedagogickej literatúry.

doc. Viera Chebenová, PhD.,
FF - Katedra germanistiky

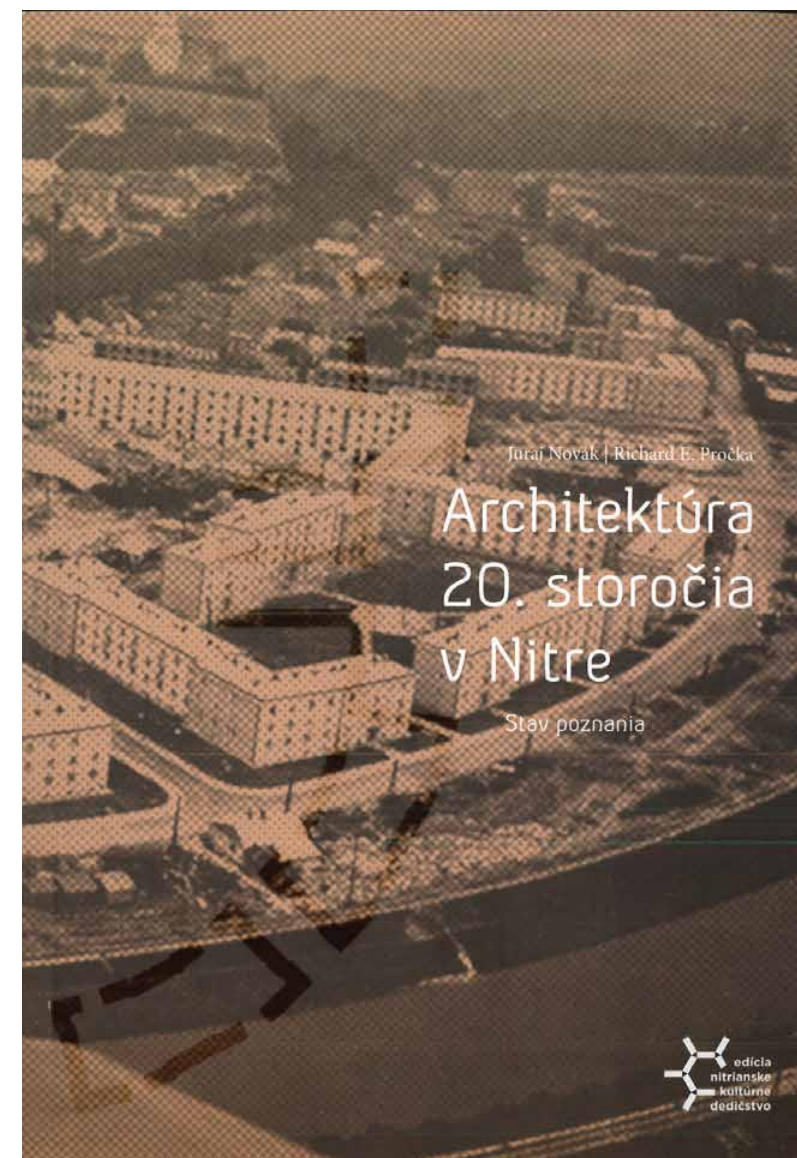
ARCHITEKTÚRA 20. STOROČIA V NITRE

Monografia určite poteší každého rodeného Nitranu („Nitránčana“) – lokálpatriota

Mgr. Juraj Novák (externý doktorand Katedry kulturológie FF UKF v Nitre) v spoluautorstve s výtvarným teoretikom Mgr. Richardom Pročkom, PhD., predložili vo svojej monografii Architektúra 20. storočia v Nitre. Stav poznania dôslednú deskripciu architektonického výrazu Nitry v rámci rôznorodých kontextov 20. storočia. V ucelenej podobe v nej identifikovali výrazovú premenlivosť mesta v systematickom, panoramatickom priereze, chronologickom vývine i typologickej kategorizácii. Autorský tím poskytol určitý stav poznania, opierajúc sa o úctyhodný archívny výskum. V mnohom priniesol objavné zistenia o osobnostiach architektov, ich počinoch (zrealizovaných i nezrealizovaných), prístupov k nim ako aj o nedbanlivom narábaní s hodnotami architektonického kultúrneho dedičstva doposiaľ. Ide o záslužnú knižnú publikáciu, ktorá dlhodobu chýbala tomuto mestu.

Monografia autorov, vydaná v zahraničnom vydavateľstve, je príbehom architektúry jedného mesta. Je príbehom o tom ako Nitra vyzerala (mohla vyzerat) a aký je jej súčasný urbanistický šat. Určite poteší každého rodeného Nitranu („Nitránčana“) – lokálpatriota. Je písaná zrozumiteľne, vecne s didaktickým zreteľom, ale zároveň odborne korektne s inštrumentáriom adekvátneho pojmového aparátu. Odborne vysoká fundovanosť je znakom silného

NOVÁK, Juraj – PROČKA, Richard E.:
Architektúra 20. storočia v Nitre. Stav poznania.
Krakov: Towarzystwo Słowaków w Polsce.
208 s. ISBN 978-83-7490-942-6

zanietenia oboch autorov témou. Jej prehľadné členenie, bohatý ilustračný materiál, resp. kvalitné obrazové reprodukcie zvyšujú celkovú atraktivnosť publikácie. Autori majú ambíciu osloviť nielen teoretikov architektúry, ale tiež študentov humanitného i technického zamerania ako i širšiu (nielen nitriansku) verejnosť so záujmom o výtvarné umenie, resp. architektúru 20. storočia v regióne s presahmi k európskym vývinovým kontextom.

doc. Mgr. Miroslav Ballay, PhD.,
FF - Katedra kulturológie

NOVÁ PROFESORKA

**Medzi novovymenovanými
profesormi je aj doc. PhDr.
Dagmar Marková, PhD.**

Prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska vymenoval vo štvrtok 18. mája 2017 v Prezidentskom paláci 30 profesorov a profesoriek vysokých škôl, medzi nimi aj doc. PhDr. Dagmar Markovú, PhD., z Katedry všeobecnej a aplikovanej etiky Filozofickej fakulty UKF v Nitre, a to v študijnom odbore etika.

**Prof. PhDr.
Dagmar Marková, PhD.**

po absolvovaní vysokoškolského štúdia v odbore psychológia – etika v roku 1999 na UKF v Nitre (Mgr.), ukončila v roku 2005 doktorandské štúdium v odbore pedagogická psychológia (PhD.). V roku 2007 absolvovala rigorózne konanie v odbore sociálna práca (PhDr.) na FSVaZ UKF v Nitre. V roku 2012 sa habilitovala (doc.) a v roku 2017 inaugurovala (prof.) v odbore etika na FF UKF v Nitre.

Má ukončený dlhodobý experienciálny výcvik v psychodynamickej psychoterapii a ďalších 20 psychologických či psycho-terapeutických výcvikov na Slovensku a v zahraničí (Veľká Británia, Nemecko a i.).

Na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre pracuje od roku 1999, v súčasnosti na Katedre všeobecnej a aplikovanej etiky FF UKF v Nitre, kde garantuje študijný program Aplikovaná etika: etika riadenia ľudí a práce. Prednáša sexuálne a rodové štúdiá, sexuálnu etiku, metodológiu eticko-deskriptívneho výskumu, sociálnu psychológiu, psychológiu osobnosti a etické poradenstvo. V rokoch 2013-2014 pôsobila na Univerzite Karlovej v Prahe, kde prednášala disciplíny z oblasti psychologického poradenstva a v roku 2009 prednášala na The Robert Gordon University (Škótsko) o sexuálnych biografiách a diskurzoch v oblasti sexuality. Pravidelne sa zúčastňuje prípravy a realizácie workshopov pre učiteľov a učiteľky sexuálnej výchovy a je lektorkou sociálno-psychologických výcvikov.

**Doteraz publikovala
više 224 výstupov,
z toho 11 monografií, 16
kapitol v monografiách
a 7 učebných textov či
učebníc. Na svoje práce
zaznamenala više 470
citačných ohlasov.**

V jej vedeckovýskumnej profilácii je zjavné prekonávanie úzkych jednodisciplinárnych rámcov a prioritnú oblasť jej vedeckého záujmu tvorí výskum sexualít v sociálnych a morálnych kontextoch. Venuje sa výskumu sociálnej organizácie sexuality, sexuálnych biografií, diskurzov v oblasti sexuality, reprodukcie a sexuálnej výchovy, marginalizovaným a znevýhodneným skupinám (skúmanie sexuality osôb s mentálnym postihnutím, osôb vyššieho veku a i.) a etickým diskurzom v oblasti ich práv a i. Osobitú oblasť tvorí základný výskum adlerovskej psychológie a etiky.

Bola hlavnou riešiteľkou resp. spoluriešiteľkou 23 domácich a zahraničných vedeckých projektov. Získala grant z USA, The Clonick Estate Grant pod názvom Adlerian Ethics a participovala na riešení projektu IPPF: Sexual Awareness for Europe a i.

Doteraz publikovala više 224 výstupov, z toho 11 monografií, 16 kapitol v monografiách a 7 učebných textov či učebníc. Z medzinárodného hľadiska sú významné jej práce publikované v 3 monografiách v Anglicku a Slovinsku. Na svoje práce zaznamenala više 470 citačných ohlasov. Doposiaľ absolvovala 10 prednáškových pobytov v zahraničí. Je členkou redakčných rád 3 vedeckých časopisov a 6 vedeckých či profesijných spoločností.

Je zakladateľkou a hlavnou vedeckou garantkou medzinárodnej interdisciplinárnej vedeckej konferencie „Sexuality“ / „Sexualities“ (od r. 2007, konanej v SR a ČR), ktorá podporuje interdisciplinárny vedecký dialóg v oblasti sexuálnych štúdií a prispieva k tematizovaniu sexualít na teoretickej, výskumnej aj aplikácej rovine.

-red-
foto 1-2: archív D.M.,
foto 3-4: Prezidentský palác

nitrianska letná univerzita **2017**

Nitrianska letná univerzita otvára jubilejný 10. ročník

Nitrianska letná univerzita (NLU) je projekt dvoch nitrianskych univerzít - Slovenskej poľnohospodárskej univerzity (SPU) a Univerzity Konštantína Filozofa (UKF) organizovaný každý rok v spolupráci s Mestom Nitra. Umožňuje deťom vo veku od 8 do 11 rokov z Nitry a okolia zoznámiť sa hravou formou s akademickým prostredím.

Jubilejný 10. ročník sa bude konať od 3. do 14. júla 2017. Podujatie odštartuje slávnostná imatrikulácia v aule SPU v Nitre. Počas ceremónie malí študenti dostanú svoje vlastné indexy, do ktorých im bude zapísaná účasť na jednotlivých aktivitách. Na akademickej pôde si deti počas deviatich dní budú mať možnosť precvičiť cudzie jazyky – angličtinu, španielčinu a čínštinu. Zároveň si vyskúšajú, aký je to pocit byť olympionikom, vodičom, botanikom, sokoliarom, ale aj remeselníkom, výtvarníkom, pedagógom či redaktorom. Už tradične získajú informácie o právach a povinnostiach euroobčanov, ako aj občanov mesta Nitra. Organizátori každoročne prekvapujú deti aj nejakou novinkou. Tento rok to bude aktivita Mladý pekár a Mladý medár. NLU vyvrcholí 14. júla 2017 slávnostnou promóciou v aule UKF. Vyše 60 malých absolventov si na nej prevezme certifikát s titulom Academicus Nitriensis Jr.

3.–14.7. 2017

10. Jubilejný ročník

facebook.com/NLUpreDETI